

Адночы Наталля вырашыла, што будзе дапамагаць людзям. І стала супрацоўнікам Тэртэрыяльнага цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Фрунзенскага раёна. Пад яе «скрытлом» МС — 16 падапечных.

Што ў якім узросце важна? З дапамогай простых правілаў жанчыны і мужчыны могуць захаваць рэпрадуктыўнае здароўе і мець паўнавартаснае сэксуальнае жыццё. СТАР 4

Для Беларусі патрэбна стратэгія эканамічнага развіцця, якая была б адэкватна сітуацыі, што склалася ў сусветнай эканоміцы. Як патрапіць у сеткавую сусветную эканоміку — геаэканоміку? СТАР 5

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«БЕЛАРУСЬ У СТАНЕ ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ УСЁ НЕАБХОДНАЕ ДЛЯ НАРОДА: СТАБІЛЬНАСЦЬ, ПРАДКАЗАЛЬНАСЦЬ, СПАКОЙ У КРАІНЕ»

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўчора правёў прэс-канферэнцыю для прадстаўнікоў беларускіх і замежных сродкаў масавай інфармацыі. У ёй прынялі ўдзел больш за 350 журналістаў з 285-ці выданняў. Апроч прадстаўнікоў нацыянальных дзяржаўных сродкаў масавай інфармацыі, на мерапрыемстве былі запрошаны і журналісты незалежных і апазіцыйных выданняў, якія таксама атрымалі магчымасць задаць свае пытанні — часам вельмі вострыя — кіраўніку дзяржавы. Прапануем асноўныя моманты прэс-канферэнцыі.

ЗАБЯСПЕЧАНЫ ЭКАНАМІЧНЫ РОСТ І ПАВЕЛІЧЭННЕ РЭАЛЬНЫХ ДАХОДАЎ НАСЕЛЬНІЦТВА

Крыху больш за год таму на аналагічнай прэс-канферэнцыі вясла размова аб будучым Беларусі. «Я называю умовы, пры якіх мы зможам забяспечыць сацыяльна-эканамічную стабільнасць у Беларусі, захаваць незалежнасць нашай дзяржавы. Лёгкага жыцця, калі памятаеце, не абяцаў, але і змрочнымі перспектывамі таксама не запугаваў», — сказаў кіраўнік дзяржавы. «Тады я выказаў упэўненасць, што ў цэлым мы з новымі выклікамі часу справімся. І цяпер канстатую, што гэта так і адбылося. Гэта рэальны факт. Мы дабіліся няхай невялікага, але стабільнага росту эканомікі, забяспечылі павелічэнне рэальных даходаў насельніцтва», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

на, але гэта вельмі спецыфічны паказчык, і калі я з урада пачынаю патрабаваць тлумачэнняў, яны, павінен прызнаць, вельмі аргументавана мне паказваюць, што галоўнае ў эканоміцы — гэта такія напрамкі, як сельская гаспадарка, прамысловасць. А яны ж выраслі нават вышэй за запланаваныя паказчыкі», — адзначыў беларускі лідар.

Кіраўнік дзяржавы прывёў папярэднія лічбы, у адпаведнасці з якімі па выніках 2012 года сельская гаспадарка замест 5 працэнтаў прыбыліла 6,5 працэнтаў, а рост у прамысловасці склаў каля 8 працэнтаў замест запланаваных 6,5 працэнтаў. «Але самае галоўнае, што рост рэальных даходаў насельніцтва ў нас перавысіў 20 працэнтаў», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

«Можна, не ўсё задуманае ўдалося ажыццявіць, не ўсе запланаваныя вышыні мы ўзялі. Мінулы год быў вельмі складаны, нам трэба было разабрацца з фінансавымі непарадкамі і тымі неразбярэхамі, якія нам дасталіся ад 2011 года. Больш-менш мы з гэтай праблемай справіліся. У гэтым была галоўная мэта», — сказаў Прэзідэнт.

боку асобных нашых «спадароў», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Мы цяпер разбіраемся з гэтым пытаннем, калі спрабавалі дэстабілізаваць у пачатку года курс нацыянальнай валюты. Дзякуй богу, што расквілі іх хутка, і нічога ў іх не атрымалася».

У КРАІНЕ ЗАХАВАЕЦЦА СВАБОДНАЕ РЫНКАВАЕ КУРСАЎТВАРЭННЕ

«У большыя часы мы неак спрабавалі ўтрымаваць беларускі рубель. Да чаго гэта прывяло, вы ведаеце. Таму Нацыянальнаму банку і новаму ўраду была пастаўлена жалезная задача — ні ў якім разе нічога штучна не стрымліваць, таму што гэта бокам вылезе!» — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле яго слоў, на працягу апошніх прыкладна 1,5—2 гадоў Нацбанк стараўся згладжваць курс беларускага рубля. Гэта адбылася толькі ў выпадку вострых пікаў падзення або ўздыму нацыянальнай валюты, адзначыў Прэзідэнт. У 2012 годзе, лічыць ён, у гэтым не было неабходнасці. «Я заўсёды казаў — у нас складваецца рэальны рынак курсу беларускага рубля. Таму не трэба бегаць у абменнікі, стаяць у чэргах», — адзначыў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што размовы аб падзенні нацыянальнай валюты не адпавядаюць рэальнасці — «апакаліпсіс», які прадказвалі беларускаму рублю летась і на пачатку гэтага года, не здарыліся. «Тыя, хто гаварыў пра гэта ў мінулым годзе, бачылі, што ў нас прыкладна на \$5 млрд. валюты больш заступіла ў краіну. Пры дрэннай кан'юнктуры рынку мы на \$5 млрд. больш, чым у 2011 годзе, атрымалі даходаў ад экспарту. Усе гэта бачылі, але трэба было паказаць, што ўлада гаворыць адно, а робіць іншае», — адзначыў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка прызнаў, што быў крыху здзіўлены, калі дэдаваў, хто з'яўляецца самымі частымі кліентамі абменнікаў. «Паводле маніторынгу, у асноўным валюту купляюць пенсіянеры — па \$5—10. На пытанне «навошта» адказаў: «Няхай будзе». Я пачынаю думаць: вось нагнаюць сітуацыю з гэтымі \$500, каб камусьці яшчэ заплаціць, дапамагчы. Для чаго? Каб яны пайшлі ў абменны пункт купіць валюту і стварыць на рынку напружанасць? У мяне складаецца такое ўражанне», — сказаў кіраўнік дзяржавы. «Я не гавару, што пенсіянеры абрушылі нам сістэму, але я ніколі не думаю, што пенсія-

неры і звычайныя людзі ходзяць у абменнікі і скупляюць гэтую валюту», — працягнуў ён. «Людзі ёсць людзі. І калі яны ідуць у абменнікі, значыць, у іх ёсць грошы», — лічыць кіраўнік дзяржавы. «Калі б цэны ў краме былі яшчэ вышэйшыя, людзі не думалі б, як купіць валюту. Значыць, невялікая сума ў заганіку застаецца, значыць, у людзей ёсць грошы», — адзначыў Прэзідэнт.

Галоўным дасягненнем 2012 года Аляксандр Лукашэнка называў стабілізацыю эканамічнай сітуацыі ў краіне. «Мяне больш за ўсё хвалілі наступствы фінансавай неразбярэхі, выкліканы ўступленнем у АЭП, іншымі пытаннямі, і для мяне было важна стабілізаваць фінансавую сітуацыю ў краіне, таму я не напіраў на нейкія валавыя паказчыкі. Для мяне было важна гэта, і мы гэта вырашылі. Больш за тое, мы прыкладна да \$8,2 млрд нараслі золатавалютныя рэзервы, атрымалі бездэфіцытны бюджэт, нават быў невялікі прафіцыт, прафінансавалі ўсе мерапрыемствы, якія запланавалі (нават крыху больш). Словам, стабілізаваліся», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларусь можа забяспечыць усё неабходнае для народа: стабільнасць, прадказальнасць, спакой у краіне. Прэзідэнт падкрэсліў, што апакаліпсічныя прагнозы не спраўдзіліся.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка супраць надання аўтаноміі Нацыянальнаму банку Беларусі. «Калі ўсё становіцца незалежна і спытаць няма каму, пачынаецца бойка», — сказаў Аляксандр Лукашэнка, прывёўшы прыклад украінскай дамакратыі. «Я не хачу, каб у нас гэта было», — адзначыў ён. Подобная

сітуацыя ўзнікала ў Беларусі раней. «У парламенце, памятаеце? Страйкі, бойкі, крыкі. Ну, і да чаго мы прыйшлі? Да пустых палц на прылаўках. Таму давайце ўсё-такі па аўтаноміі мы будзем ратнай разважачай», — заклікаў Прэзідэнт.

«Паглядзіце на Еўрасаюз, на ЗША: як толькі там крызіс наступіў і абрушыліся некаторыя фінансавыя арганізацыі і банкі — імгненна загарылі аб кантролі і увялі яго. У Расіі, напрыклад, пайшлі тым жа шляхам і ствароўць нейкага там монстра, які будзе кантраляваць усю банкаўскую сістэму незалежна ад прэзідэнта», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

ДЗЯРЖАВА—ПРЫВАТНІК: АДКАЗНАЕ ПАРТНЁРСТВА

Прэзідэнт Беларусі арыентуе прыватніка на адказнае партнёрства з дзяржавай. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што становіцца ацэньвае стан дзяржаўна-прыватнага партнёрства ў Беларусі. «Але калі толькі патрабаваць чагосьці ад дзяржавы: давайце лібералізаваць, не — кантроль, што хочам, тое і варочаме, — гэтага не будзе ў краіне!», — падкрэсліў Прэзідэнт. «Прыватнік павінен цудоўна разумець: ён многае робіць, каб стварыць дабро, прыножыць багаці. Але мы ж людзі недурныя і разумеем, што ўсе прыватнікі перш за ўсё глядзяць у сваю кішню. Ніхто са сваёй кішні не дастане нікому не падорыць: ні дзяржаве, ні народу. А трэба разумець, што не ён такі влікі ствараў дабро тэ нашага народа, што там у яго працуюць яшчэ тысячы людзей

у кампаніі і яны маюць права на вартую зароботную плату, годнае існаванне», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка лічыць, што тэя сёння з прыватнікаў, хто хоча сумленна працаваць у Беларусі і заробіць не проста на жыццё, а на нармальнае жыццё, — працуюць і зарабляюць. «А тыя, якія не разумеюць таго, што трэба ж і людзям штосьці даць, каб яны нармальна жылі, мы іх трохі будзем паварочваць у бок людзей. Той, хто любіць у чужую кішню зазіраць, тых будзем вельмі жорстка ставіць на месца», — падагульніў кіраўнік дзяржавы.

НАША ЭКАНОМІКА НЕ АБРУШЫЦЦА АД ВЫПЛАТЫ ЗНЕШНІХ ДАЎГОЎ

«Учора ў мяне пабывалі і прэм'ер-міністр, і старшыня Нацбанка, і мы абмяркоўвалі гэтае пытанне. Сёлета мы ўжо маем на выплату даўгоў \$3 млрд. Засталося за гэты год знайсці яшчэ \$1 млрд. Я думаю, гэтыя грошы мы знайдзем», — адзначыў Прэзідэнт. Пры гэтым ён дадаў, што магчыма дамовіцца па некаторых даўгах ад адтэрміноўці выплаты. Кіраўнік дзяржавы таксама распавёў, што \$1,5 млрд., якія Беларусь павіна MBФ, ужо заплачаны да выплаты. «Краіна не абрушыцца ад выплаты знешніх даўгоў. Далей будзе лягчэй — там пару мільярдў у год трэба будзе плаціць. У цяперашні час мы перажываем пік гэтай сітуацыі, мы яе вылічваем, і мы ведаем, як яго праіціць», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

НАДВОР'Е СЁННЯ
Брэст 0°
Віцебск -3°
Гомель +1°
Гродна -3°
Магілёў 0°
Мінск -1°

ЦЫТАТА ДНЯ

«З улікам таго, што Гомельшчына з'яўляецца найбуйнейшым індустрыяльным рэгіёнам рэспублікі, устойліваю работу эканомікі вобласці ў бліжэйшыя гады можна будзе забяспечыць у першую чаргу за кошт стварэння новых магчымасцяў і мадэрнізацыі дзеючых прадпрыемстваў. Магштабныя планы на мадэрнізацыі запланавалі з'яўляюцца індустрыі на гэтым год, што, безумоўна, аказвае станоўчы ўплыў на рост эканамічных паказчыкаў. Тым не менш, прыярытэтам у рабоце органаў улады на бліжэйшыя гады павіна стаць актыўная падтрымка невялікіх прадпрыемстваў, сярэдняга і малага бізнесу. Сёння прамысловасць Гомельшчыны з'яўляецца конкурэнтназдольнай на ўнутраным і знешнім рынках. Захоўваючы традыцыі, мы ідзем наперад».

Уладзімір ДВОРНИК, старшыня Гомельскага аблвыканкома:

НАША ЭКАНОМІКА НЕ АБРУШЫЦЦА АД ВЫПЛАТЫ ЗНЕШНІХ ДАЎГОЎ

«Учора ў мяне пабывалі і прэм'ер-міністр, і старшыня Нацбанка, і мы абмяркоўвалі гэтае пытанне. Сёлета мы ўжо маем на выплату даўгоў \$3 млрд. Засталося за гэты год знайсці яшчэ \$1 млрд. Я думаю, гэтыя грошы мы знайдзем», — адзначыў Прэзідэнт. Пры гэтым ён дадаў, што магчыма дамовіцца па некаторых даўгах ад адтэрміноўці выплаты. Кіраўнік дзяржавы таксама распавёў, што \$1,5 млрд., якія Беларусь павіна MBФ, ужо заплачаны да выплаты. «Краіна не абрушыцца ад выплаты знешніх даўгоў. Далей будзе лягчэй — там пару мільярдў у год трэба будзе плаціць. У цяперашні час мы перажываем пік гэтай сітуацыі, мы яе вылічваем, і мы ведаем, як яго праіціць», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ВОЙСКА ЗША ПАСТАВІЛА РЭКОРД ПА КОЛЬКАСЦІ СУЦЫДАЎ

Войска ЗША сутыкнулася з рэкорднай колькасцю самагубстваў сярод вайскоўцаў у 2012 годзе. 349 чалавек летас скончылі жыццё самагубствам — гэта значыць, амаль па адным ваеннаслужачым у дзень, перадае агенства Рэйтэр, спаслаючыся на даныя Пентагона. Гэта самы высокі паказчык, пачынаючы з 2001 года, калі Мінабароны ЗША пачало вёсці падобную статыстыку. Нават у баявых дзеяннях у Афганістане ў мінулым годзе загінула менш салдат — 295. У 2011-м колькасць суцыдаў — 301. Гэта на 15% менш, чым у 2012-м. Эксперты адзначаюць, што ў новым годзе тэндэнцыя да росту колькасці самагубстваў у войску ЗША не толькі захаваецца, але і ўзмацніцца. Міністр абароны ЗША Леон Панета параўнаў сітуацыю з «эпідэміяй».

ВІНО ЗНІЖАЕ ЎЗРОВЕНЬ ХАЛЕСТЭРЫНУ

Чырвонае віно паэбуляе ад негатывных эфектаў, выкліканых спажываннем мяса, піша The Telegraph. Аказваецца, усю адзін келіх чырвонага віна здольны прадукцыі ўтварэнне халестэрынавых адкладаў пасля вярчэння з мяснымі стравамі. Даследаванні паказалі: за час вярчэння шкоднае злучэнне з мяса назапашваецца ў крывацёку. Гэта спрыяе фарміраванню «дрэннага халестэрыну», які шкодзіць сасудам. А вось поліфенолы, якія змяшчаюцца ў віне, тармазілі працэс усмоктвання гэтых злучэнняў у страўнікава-кішачным тракце. Гэта значыць, злучэнні ў выніку не трапілі ў кроў. Прафесар Рон Коэн з Юрэйскага ўніверсітэта Іерусаліма адзначае: «Відаць, па гэтай прычыне чырвонае віно зніжае рызыку з'яўлення хвароб сэрца. У мясе шмат поліненасычаных тлушчаў і халестэрыну».

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

САВЕТ БЯСПЕКІ ААН ПАДТРЫМАЎ ВАЕННУЮ АПЕРАЦЫЮ ФРАНЦЫІ Ў МАЛІ

На надзвычайнай нарадзе Савета Бяспекі ААН па канфіліце ў Малі Францыя атрымала падтрымку сваёй ваеннай аперацыі, накіраванай супраць ісламісцкіх баевікоў. Генеральны сакратар ААН Пан Гі Мун, у прыватнасці, выказаў упэўненасць, што падтрымка Францыі дапаможа аднавіць «канстытуцыйны парадак і тэрытарыяльную цэласнасць Малі».

Між тым, пасля нарады прадстаўнік Францыі ў ААН Жэран Аро заявіў, што Парыж хацеў бы больш хуткага прыбыцця ў Малі аб'яднаных войскаў Афрыканскага саюза, якія павіны ўзяць на сябе ажыццяўленне ваеннай аперацыі. Прынятая ў снежні 2012 года рэзалюцыя Савета Бяспекі ААН дазваляе сілам Афрыканскага саюза ў складзе 3 тыс. чалавек дапамагчы арміі Малі выцесніць сілы туарэгаў і ісламістаў з тэрыторыі на поўначы краіны, захопленых імі пасля ваеннага перавароту ў сакавіку. Міністры замежных спраў краін ЕС таксама абмяркоўваюць сітуацыю ў Малі на пазачаровай сустрэчы, якая будзе арганізавана на гэтым тыдні, заявіў на прэс-канферэнцыі кіраўнік МЗС Францыі Ларан Фабіус. Малі займае трэцяе месца ў Афрыцы па колькасці здабычы золата, з'яўляючыся адной з самых бедных краін свету. Асноўным пункціком малійскай прадукцыі з'яўляецца Кітай.

КОРАТКА

На фінансаванне мерапрыемстваў праграмы дзяржаўнай падтрымкі малага і сярэдняга прадпрыемстваў у Беларусі на 2013-2015 гады будзе накіравана прыкладна Вр169,5 млрд., у тым ліку ў бягучым годзе — Вр113,3 млрд. Гэта прадугледжана названай праграмай, тэкс якой размяшчаны на сайце Міністэрства эканомікі Беларусі.

Пералік сацыяльных паказчыкаў для перавярнення цяжарнасці на познім тэрміне ў Беларусь зменшаны з дзевяці да дзвюх паказчыкаў. Цяпер з'яўляецца аб'ектам аб'ектаў сацыяльнага паказання, што ў Беларусі праводзіцца ў тэрмін да 22 тыдняў, можна жанчынам, якія зацяжаралі ў выніку згвалтавання, і тым, хто развэнне суда паэбуляваны бацькоўскім правам.

Першая ракетка планеты Вікторыя Азаранка з перамога пачала выступленне на першым турніры серыі «Вялікага шлема» — адкрытым чэмпіянаце Аўстраліі. Вікторыя за 1 гадз. 27 мін. упэўнена перайграла румынскую тэнністку Моніку Нікулеску — 6:1, 6:4.

ЯК ЧАСТА ВЫ ЗМЯНЯЕЦЕ МЕСЦА ЖЫХАРСТВА?

Надзея МАКАРЭНЯ, журналіст, г. Мінск: — Усё залежыць ад жыццёвых абставін. Прызнаюся, што гэта непрыемны для мяне працэс, таму пераязджаю стараюся рэдка. Я прывыкаю да «сваёй крэпасці», і потым мяне ўжо складана «выманіць» адтуль. За пяць гадоў навучання ва ўніверсітэце я змяніла толькі адну кватэру. Той пераезд падараваў мне шчаслівыя гады ў самым ценным сталіцы, дзе прачыналася ад промяню сонца. Для мяне важна, каб кватэра была светлай. Таксама вялікую ролю адыгрывае энергетыка. Пасля вучобы была ўпэўненая, што збору чамадана і пераезду на «радзіму сваёй душы» — у Анталію. Рыхтавалася да пераезду два гады. Пасля настольных пошукаў знайшла працу і кватэру праз агенства на ўзбярэжжы. Паехала пажыць там некалькі тыдняў, але, вярнуўшыся дадому, зразумела, што пакуль не хачу кардынальных змен. Трэба паспрабаваць рэалізаваць сябе ў Мінску.

Юліяна КАМЛЮЎСКАЯ, дызайнер, мастачка, г. Брэст:

— Жаданне нешта змяніць у сваім жыцці ўзнікала хоць аднойчы ў кожнага. Але не ўсе здольныя зрабіць штосьці для такіх перамен. Таму, да прыкладу, месца жыхарства я змяняю настолькі часта, наколькі гэта магчыма. Бо кожны дзень — гэта спаборніцтва, якое пачынаецца, як толькі мы прывінаемся. І менавіта пераезд альбо падарожжа дазваляюць узяць невялікую паўзу для сябе. Могуць быць і іншыя прычыны такіх рашэнняў, але для мяне галоўнае — гэта жаданне пазбавіцца уласнае жыццё рэалізацыі, каб не страціць асалоду ад самых яркіх момантаў кожнага дня. Змяняючы сваё месца жыхарства, ты змяняеш сам. У мяне ёсць планы пераехаць у Польшчу, бо там нараджалася гісторыя маіх продкаў. Мой праезд быў палякам і служыў пры каралеўскім двары, але, спаткаўшы свой лёс, быў вымушаны пераехаць у Беларусь. І з таго часу ўсё мае продкі жылі толькі на беларускай зямлі. Гэтая гісторыя мяне прыцягвае. І я ўпэўненая, што праз некалькі гадоў пераеду туды.

Наталія МУРОЗАВА, спецыяліст па сацыяльным развіцці персаналу 1 катэгорыі філіяла адкрытага акцыянернага таварыства «Белаграпрамбанк» — Мінская гарадская дырэктарка:

— Пераезды — не частая з'ява ў майм жыцці. Яны адбываюцца, як правіла, толькі па аб'ектывных прычынах. Як прыклад, так было, калі выйшла замуж. Я нарадзілася ў Мінску і хачу працаваць у родным горадзе ўсё жыццё. Мне тут утульна і нішто не стварае дыскамфорту. Каб адчуць перамены, мне дастаткова пераставіць мэблю ў кватэры ці змяніць нешта ў знешнасці. Пераезды ў геаграфічным, глабальным маштабе мяне пужаюць. Адзінае, чаго я не хачу, — гэта каб мае дзеці былі такімі ж. Няхай лепш яны паездзяць па свеце, убачыць іншае жыццё і знойдуць тую краіну, дзе змогуць займацца любімай справай. Упэўненая, ім гэта не перашкоды заставіцца адданымі сваёй роднай зямлі. Таму я выховаю сваіх дзяцей з усвядомленнем той пазіцыі, што, як бы ні складалася наша жыццё, мы ўсё роўна будзем заставацца беларусамі.

Падрыхтавала Алена ДРАПКО.

«БЕЛАРУСЬ У СТАНЕ ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ УСЁ НЕАБХОДНАЕ ДЛЯ НАРОДА»

ІНВЕСТЫЦЫІ ІНВЕСТЫЦЫЯМ НЕ РОЎНЫЯ

«Калі паўстае пытанне замежных інвестыцый, трэба разбірацца: што за інвестыцыі, хто іх прапапоўвае», — лічыць Прэзідэнт. «Вось мне прапанавалі, напрыклад, \$13 млрд. інвестыцыі. Хоць заўтра! Прыстойная сума? Гэта наогул вырашэнне ўсіх праблем для нашай дзяржавы. Другое пытанне: а што гэта за інвестыцыі? А мы хочам у вас за гэтую суму купіць «Беларуськалій». Я кажу з парoga: да пачатня! Наш «Беларуськалій» каштуе \$30—32 млрд., гэта агучная лічба. Вось вам і інвестыцыі!» — прывёў прыклад кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што за бяспэку багацця народа праддана не будзе. «Мы трэба нам такія інвестыцыі, — заявіў кіраўнік дзяржавы. — У мяне інтарэс беларускага народа ў гэтым плане».

«Для таго каб інвестыцыі і спакойна, сумленна, празрыста працаваць у Беларусі — у нас ёсць усё! І гарантыя сумленным людзям поўнага…» — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка лічыць, што не маляважную ролю адгрывае і тое, якія грошы інвестуюцца. Калі легальную асродкі ад продажу наркотыкаў або гандлю зброяй, то гэта таксама непрыемна. «Таму інвестыцыі інвестыцыям не роўныя», — падагульніў ён.

ІНІЦЫЯТЫВА ПА СТВАРЭННІ ПРЫВАТНЫХ СТРУКТУР ЖГК ПАВІННА ЗЫХОДЗІЦЬ АД ЛЮДЗЕЙ

Прэзідэнт і ўрад будуць кантраліваць гэтае пытанне вельмі жорстка, будуць арыентаваць прыватнікаў, каб яны прытрымліваліся ўзроўню цені і тарафаў на паслугі, якія дзейнічаюць у дзяржаўных арганізацыях, запэўніў кіраўнік дзяржавы. «Калі будзе ў вас жаданне стварыць такую арганізацыю, мы падтрымаем, але толькі працаваць трэба сумленна, не абдзіраючы пры гэтым народ», — падкрэсліў ён.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што ў Беларусі сотні таварыстваў уласнікаў. Пры гэтым ён распаўваў, што нядаўна раскрыліся сітуацыі, калі 5—7 чыноўнікаў стваралі таварыствы ўласнікаў, дзе кошт жыллёва-камунальных паслуг быў у тры разы даражэй за сярэдні ўзровень. «Але гадоўнае ж, што яны стварылі гэтыя таварыствы, не параўнішыся з тым, што павінны плаціць», — канстатаваў Прэзідэнт, адзначыўшы даверлівае беларуска.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што ініцыятыва па стварэнні прыватных структур павінна зыходзіць ад людзей. «Хочаш у дрэнным ЖГК абслугоўвацца — ідзі і там абслугоўвайся. Калі хочаш таварыства стварыць — жыхарам трэба сабрацца разам і прагаласаваць за гэта», — сказаў ён. Гэта значыць, падобныя дзеянні павінны быць на добраахвотнай аснове.

НЕ КОЛЬКАСЦА, А УМЕНЕМ

«Мы ўжо бачым гэтае скарачэнне — 25%, больш, я лічу, наогул закранцае скарачэнне дзяржапарату нельга, таму што ўзнікне сітуацыя, калі па кіраўніцкіх законах структура не зможа існаваць», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

За кошт скарачэння дзяржапарату «мы будзем павялічваць даходы дзяржслужачых, выводзячы іх на сярэдні ўзровень па краіне. Усю эканомію, а гэта больш як \$100 мілья па годзе, я аддам на павышэнне зарплат дзяржслужачым», дадаў Прэзідэнт.

Прэзідэнт Беларусі аспрэчыў здагадкі аб магчымай адстаўцы ўрада. «Што датычыцца адстаўкі ўрада, вы з маім вуснаў наогул пра гэта ні разу не чулі. Можна, камусьці хочацца «даставіць» урад. Мы думаем, што Чалы (Сяргей Чалы — эканаміст) сёння не ў стане замяніць не тое што прэм'ер-міністра, але і звычайнага міністра. Я нідзе не гаварыў пра тое, што ў нас будзе адстаўка ўрада», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. «Калі нам трэба кагосьці замяніць па нейкіх прычынах, вы бачылі таксама, не заржавае — на працягу сутак, калі той чалавек выслеў для таго, каб яго замянілі», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ ПА ПРЫРЫТЭТНЫХ КІРУНКАХ

Беларусь не будзе ісці шляхам масавай прыватызцыі. Замест яе будуць абраны прыватныя кірункі, якія ў будучыні дадуць значныя вынікі, на іх і будуць выдзяляцца сродкі. «Урад выпрацоўвае 15 значных праектаў мадэрнізацыі, якія дадуць нам значныя зручкі. За кожны праект той орган улады, які яго куріруе, будзе адказваць галавой. Тэрмін рэалізацыі — два гады. Мы сяму-таму навучыліся па тых праграмах, якія ў нас былі ў сельскай гаспадарцы і ў доваапрацоўцы. Але я адхіліў масавую мадэрнізацыю. Гэта нам не трэба. Ёсць кроўты, ёсць уласныя сродкі — іх і трэба накіроўваць на мадэрнізацыю», — сказаў Прэзідэнт. «Мы ніколі не павінны працядаць. Усе грошы павінны папаўняць золатавалютныя рэзервы нашай дзяржавы, яны належача не нам, а нашым дзецім. Яны неабходныя для падтрымання стабільнасці і незалежнасці нашай дзяржавы», — дадаў ён.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падтрымлівае ідою продажу зямлі ва ўласнасць інвестарам. «Я нармальна да гэтага стаўлюся, хоць у нас праблем з гэтым няма», — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка. Разам з тым, ён выказаў меркаванне, што, калі б заўтра былі прынятае рашэнне аб перадачы інвестарам зямлі ў прыватную ўласнасць, наўрад ці «на Беларусь абвалілася б свет і інвестары пакацілі па ўсіх кірунках».

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Паводле яго слоў, ураду даручана падрыхтаваць адпаведную прапанову. «Калі б у беларускага боку з'явіліся суперкамічныя прапановы па інвестыцыях, Прэзідэнт мае права прыняць рашэнне ў адзінавольным індывідуальным парадку па наданні гэтым інвестарам права прыватнай уласнасці на зямлю, і гэта не з'яўляецца перашкодай», — запэўніў Аляксандр Лукашэнка.

«БЕЛАРУСЬКАЛІЙ»: КАНТРОЛЬНЫ ПАКЕТ ЗА ДЗЯРЖАВАЙ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка пацвярджае намер пакінуць кантрольны пакет «Беларуськалія» за дзяржавай. «Шана вызначана. Хто хоча — калі ласка. Кантрольны пакет у любым выпадку застаецца за дзяржавай», — падкрэсліў ён.

У той жа час Прэзідэнт адзначыў, што ва ўмовах падзення цені на калійныя ўгнаенні на сусветных рынках актыўны буйныя кампаніі не прадаюцца. «На падзенні рынку, скажу шчыра, актыўны дарагія і вельмі каштоўныя кампаніі не прадаюцца. І мы не збіраемся ў сувязі з гэтым на нейкім падзенні прадаваць «Беларуськалій», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

«Што датычыцца нашай эканомікі, то, калі ёсць падзенне на калійныя ўгнаенні і попыт падае, вядома, мы менш атрымаем даходаў. Так і здарылася ў мінулым годзе», — дадаў Прэзідэнт.

Аднак, як адзначыў першы віцэ-прэм'ер Уладзімір Сямашка, сёння цана на калійныя ўгнаенні стабілізавалася і складае мінімум \$400 за тону. У той жа час чакаецца яе наступны рост. У гэтай сувязі прагназуюцца, што ў 2013 годзе Беларусь зробіць па продажы калійных ўгнаенняў кроўку больш, чым у 2012 годзе.

ЗАРОБАК НАСТАЎНІКАМ БУДЗЕ ПАВЫШАНЫ

Аляксандр Лукашэнка лічыць заробіткую плату настаўнікаў у цяперашні час нізкай і абядае яе павысіць. Кіраўнік дзяржавы сказаў, што яму добра вядома праца настаўніка, таму што ён працаваў у школе і члены яго сям'і таксама звязаны з педагагічнай дзейнасцю. «Таму я гэты хлеб добра ведаю і ведаю не як Прэзідэнт, не з голых лічбаў, што такое выхавальнік дзіцячага садка, што гэта за праца, жуданая праца», — сказаў ён. — На першае месца паставіў бы выхавальніка, таму што «каўбасіца», інакш і не скажаш, суткамі з групай 20—25 дзяцей — гэта кашмар». Ён прызнаў, што сапраўды незалежна нізкая зарплата ў выхавальнікаў, настаўнікаў. «Таму выйсеце адно: мы будзем павышаць заробіткую плату настаўнікам, яны абавязаны атрымаваць больш, атрымліваць годную заробіткую плату і эфектыўна працаваць», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Але пры гэтым, заўважыў Прэзідэнт, на яго прапанову значна павысіць зарплату за кошт скарачэння колькасці настаўнікаў і павелічэння ставак да 20 гады і тыдзень не было адказу ні ад міністра адукацыі, ні ад педагагічнай грамадскай. Прэзідэнт адзначыў, што «да гэтага ўсё роўна трэба будзе ісці, таму што ёсць выліжныя праблемы пенсійнага ўзросту, гэта трэба з'вязаць памятка і эканомію, уціскаць, стымуляваць, каб людзі працавалі больш, для таго каб нармальна жыць». Таму, мабыць, не абясыць і без некаторых неплапулярных мер.

Пры гэтым Прэзідэнт сказаў, што для яго з'яўляецца навіной неабходнасць настаўніка шмат займацца папяроявай працай. У ранейшыя часы ў школе падабралі ад настаўніка план на палову шытка. «Не думаю, што цяпер такія падрабаванні, я ўжо стаўшы Прэзідэнтам, Радзюкоў быў міністрам, катэгорычна напярэды, што настаўніку нельга называць, які план пісаць і што яму там пісаць», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. «Я дэвалюю вам нічога не пісаць. Але выдаваць тавар так, каб на тэсціраванні былі нармальныя веды. А ад таго, што мы напішам, мала што залежыць».

СТВАРЭННЕ ХОЛДЫНГАў СМІ НАКІРАВАНА НА ПАВЫШЭННЕ ІХ ЭФЕКТЫўНАСЦІ

Стварэнне друкаванага грамадска-палітычнага холдынга на базе газеты «Советская Белоруссия» ў першую чаргу накіравана на павышэнне эфектыўнасці дзяржаўных СМІ, а не на эканомію бюджэтных сродкаў. Згодна з распрацаваным «Аб некаторых пытаннях рэарганізацыі асобных рэдакцый сродкаў масавай інфармацыі» ад 10 студзеня 2013 года, якое падпісана прэм'ер-міністрам Міхаілам Мяснішчынам і кіраўніком Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Андрэем Кабяковым, з «Советской Белоруссией» будуць аб'яднаны чатыры рэспубліканскія газеты. Плануюцца правесці рэарганізацыю рэдакцый газет «Рэспубліка», «Белорусская нива», «Знамя юности», «Народная газета».

«Галоўная мэта — эфектыўнасць, а эканомія — гэта ўжо потым», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Адказваючы на пытанне аб магчымасці рэарганізацыі сродкаў масавай інфармацыі, ён сказаў, што дзяржаўная праца ёсць у любой краіне. З ідэалагічнай сферы дзяржава не сыдзе, Прэзідэнт не супраць таго, каб газеты самастойна, без бюджэтнай падтрымкі зараблялі сродкі.

«Мы дабіліся хаця і невялікага, але стабільнага росту эканомікі, забеспечылі павелічэнне рэальных даходаў насельніцтва. Зразумела, заўсёды хочацца большага. Аднак для нас, беларусаў, ёсць толькі адзін спосаб дабіцца гэтага самага большага — лепш працаваць».

НЕ ЗМЕШАВАЦЬ СВАБОДУ З БЕЗАДКАЗНАСЦЮ

«Так званыя палітэзіні могуць выйсці на волю, у тым ліку і датармінова, ў адпаведнасці з законам», — адзначыў Прэзідэнт. «Яны могуць выйсці. Абудуць тэрмін — выйдучы. Вы хочаце сказаць, ці выйдучы яны датармінова? Могуць. Чытайце закон, там усё напісана».

«Халіп адмовілася з'яжджаць з Беларусі. Яна цудоўна разумее, што тут яна «мучаніца», а там яна нікому не патрэбна будзе, як і яе цяперашні муж, які раней з'ехаў не то ў Англію, не то яшчэ куды. Яна недурная жанчына. Журналіст. Яна разумее — сёння яна ахвяра рэжыму, а заўтра пра яе забудуць. Вось, напэўна, таму яна і не з'ехала». «Я беларус, не хачу бачыць сённяшніх апазіцыйных кандыдатаў на якіхсьці кіруючых пасадах. Хачу бачыць людзей, якія змагаюцца за незалежную краіну. І не проста рызыка, а рэальна».

БЕЛАРУСЬ І РАСІЯ ДАСЯГНУЛІ ПРЫНЦЫПОВЫХ ДАМОЎЛЕНАСЦЯЎ ПА БАЛАНСЕ ПАСТАВАК НАФТЫ

Адзін з журналістаў у сваім пытанні адзначыў, што вельмі актуальна ў апошні час абмяркоўваецца тэма пастаўкі нафтапрадуктаў, якую ў тым ліку каментавалі пасол Расіі ў Беларусі Аляксандр Сурькоў. «Калі казаць пра пазіцыі расійскага пасла ў Беларусі, ён вельмі экацэтычным часам выглядае ў сваіх развагах», — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Мне далажылі, калі я быў у Маскве, і мы з Пуціным і прэм'ер-міністрам РФ дамовіліся па ўсіх пытаннях. У нас ёсць абавязальствы перад расіянамі. І ў іх перад намі ёсць абавязальствы — і па нафце, і па прыродным газе. Мы ўсё гэта ўзважылі, дамовіліся, а ён у гэты час, даючы інтэрв'ю, пачынае разважаць зноў пра гэтую, як я яе называю, «мазною» — раствааральнікі і гэтак далей». «А праз тыдзень ужо рэальныя рэчы з'явіліся. Мы сапраўды дамовіліся. Расіі трэба перапрацоўваць нафту, яна будзе перапрацоўваць яе на нашых НПЗ. Чым больш, напэўна, тым лепш. Ім патрэбныя высокакацэставыя бензіны, ракетнае паліва, якія мы народзім вельмі якасна. Яны зацікаўлены, каб мы пастаўлялі гэта ў тым ліку і ў Расійскую Федэрацыю», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

У той жа час Аляксандр Лукашэнка не бачыць і праблем для экспарту беларускай сельгаспрадукцыі пасля ўступлення Расіі ў СГА. Па якасці да нашай прадукцыі ў той жа Расіі пакуль прэтэнзій няма. Гэта наш асноўны рынак, мы адтуль не сыдзем, Казахстан купляе нашу прадукцыю, Украіна. Мы, наадварот, экспансію эканамічную павялічваем на гэтых рэгіёнах», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

БЕЛАРУСЬ, КАЗАХСТАН І РАСІЯ ПАКУЛІ НЕ ГАТОВЫЯ ДА БОЛЬШ РАДЫКАЛЬНЫХ КРОКАЎ У ІНТЭГРАЦЫІ

Можа быць, Расіі хацелася б больш хуткіх нейкіх крокаў, можа, больш радыкальных, але ні Казахстан, ні Беларусь не гэта не пойдуць «з бухты-баракты», — сказаў Прэзідэнт. Ён нагадаў пра актуальнае ў свай час пытанне ўвядзення адзінай валюты ў Саюзнай дзяржаве. «Нам няпроста было супрацьстаяць гэтай працоўсцю. Я адначасна паставіў пытанне: растлумачце, навошта нам з даху пачынаць будаваць дом? І што гэта будзе наогул азначаць? Ніхто мне на гэта не даў адказа. Значыць, калі на гэтае пытанне няма адказа, давайце пакуль яго адкладзем. Значыць, яно не наспела. Але Расія супраць нас не стала ваяваць», — сказаў Прэзідэнт.

Каментуючы па просьбе журналіста заявы дзяржсакратара ЗША Хілары Клінтан, якая выказала асцярогу адносна больш цеснай еўразійскай інтэграцыі і гатоўнасці ЗША прадухліць гэты працэс, Аляксандр Лукашэнка сказаў: «А што каментавача? Яна сёння сказала, а на заўтра ўсе чыноўнікі Дзяржаўна пачалі актыўна аспрэчваць, што яна не гэта мела на ўвазе». «Тое, што я ў хвалюе, што адбываецца ў нас на постсавецкай прасторы, дык і нас хваляе тое, што ў іх адбываецца ў Афганістане, Іраку, на арабскай дузе. Для нас гэта непрыемналі! Таму мы разумеем іх хваленне, але мы не ваюем. Мы не ўзялі пісталеты, аўтаматы ў рукі і не пайшлі ўжоўж і папяркок грэтыя дзяржавы, і Расія таксама, яму перш за ўсё Клінтан спрабавала папракчыць таксама не ваюе», — адзначыў Прэзідэнт. Аляксандр Лукашэнка не бачыць нічога дрэннага ў тым, што Расія спрабуе вакол сябе «нарэць цывілізаваны чынам сабраць гэтыя дзяржавы». «Мы будзем свае адносіны, зыходзячы з нашых інтарэсаў. І мы будзем іх так будаваць. І я ведаю, такая пазіцыя ва ўсіх дзяржаў», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Мы бачым арыенцыі сусветнай эканомікі, светларадку, і арыентуемся, вядома, на гэта. Але ў нас ёсць уласныя інтарэсы».

Што датычыць супрацоўніцтва ў рамках Садружнасці Незалежных Дзяржаў, то гэтае міжнароднае аб'яднанне, па меркаванні Прэзідэнта, — пляцоўка для перамоў і ўзгаднення пазіцый, абмеркавання пытанняў». Паводле яго слоў, гэта і пляцоўка для дубакоўных перамоў.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што ў Адзінай эканамічнай прасторы ўжо зроблена больш, чым у СНД: «Я ўжо не кажу пра Саюзнае будаўніцтва з Расіяй. СНД гэты ніколі не пераадолее. Трэба спакойна да гэтага ставіцца. З'явілася шмат утварэнняў ў Цэнтральнай Азіі, ў Прыкаспійскай рэгіёне, дзе абмяркоўваюцца канкрэтныя пытанні, бо ўжо не задавальняе ад працы СНД. Ды і расцягваюцца нас пакрысе. Аднаго туды, другога сюды. Хтосьці на Кітай больш арыентуецца эканамічна і палітычна, хтосьці — на Еўрапейскі саюз. Але супадзенне інтарэсаў павінна быць, і мы гэтыя кропкі павінны знаходзіць», — падкрэсліў Прэзідэнт. Аляксандр Лукашэнка разлічвае, што ініцыятыў Беларусі ў час старшынства ў СНД будуць падтрыманы ўсімі дзяржавамі Садручнасці. Таксама ў час старшынства Беларусі Аляксандр Лукашэнка мае на ўвазе абмеркаваць з кіраўніцтвам Грузіі магчымасць яе вяртання ў тым ці іншым фармаце ў СНД.

ГЭТАЕ СТАГОДДЗЕ БУДЗЕ ПРАХОДЗІЦЬ ПАД ЗНАКАМ РОСТУ МАГУТНАСЦІ КІТАЯ

Адказваючы на пытанне журналістаў аб ролі КНР на міжнароднай арэне, кіраўнік Беларусі назваў Кітай вядучай дзяржавай свету. «Дзякуй, што такая дзяржава з'явілася, якая пакладзе канец, калі ўжо не паклала, аднапалярнасці свету. Гэта вялікая справа, таму што на адной кропцы апоры свет доўга не ўтрымаецца», — мяркуе Аляксандр Лукашэнка. Закранаючы супрацоўніцтва Беларусі і Кітая, Прэзідэнт канстатаваў, што гэта напрамак, які вельмі інтэнсіўна развіваецца. «Мы стварам там сумесныя вытворчасці, Кітайская Народная Рэспубліка адкрывае тут новыя прадпрыемствы, чаму мы ўспяляем спрыяем і будзем спрыяць», — падкрэсліў ён. Аляксандр Лукашэнка запэўніў, што ў кітайскага боку ў цэнтры Еўропы ёсць надзеіны саюзнік. «Калі вы (прэдстаўніцкі Кітая. — Заўвага. БЕЛТА.) хочаце развіваць з тэрыторыі Беларусі супрацоўніцтва з іншымі дзяржавамі, у тым ліку Еўрапейскага саюза, вы на нас можаце цалкам разлічваць», — дадаў Прэзідэнт.

Фота БЕЛТА.

ПАЛІТЫЧНЫЯ І ЭКАНАМІЧНЫЯ ПРАБЛЕМЫ ПЕРАШКАДЖАЮЦЬ РАЗВІЦЦЮ СУПРАЦОЎНІЦТВА З ПОЛЬШЧАЙ І ЛІТВОЙ

А вось вядзенню малага прыгранічнага руху з Польшчай і Літвой перашкаджаюць палітычныя і эканамічныя праблемы, лічыць Аляксандр Лукашэнка. «Я не буду іх дэталізаваць. Шэраг нявырашаных момантаў. Цэлы букет. Яны іх ведаюць», — адзначыў Прэзідэнт Беларусі.

Акрамя таго, адказваючы на пытанне з нагоды магчымых тэрмінаў увядзення малага прыгранічнага руху з польскім бокам, Аляксандр Лукашэнка сказаў: «Мы і з Польшчай, і з Літвой прыемем рашэнні, як дамовімся. Пакуль я я ведаю, калі. Гэта не ад нас залежыць. Пэўныя праблемы ёсць, яны нас насцярожваюць, і як толькі мы атрымаем пэўныя гарантыі ад іх і будзем бачыць з іх боку дружалюбную палітыку, мы прыемем гэтыя рашэнні». «Усе рашэнні павінны быць збалансаваныя і, калі хочаць, прынятыя ў адным пакеце. У нас вельмі шмат пытанняў да польскай, да літускага боку. Можна, і ў іх ёсць нейкія пытанні, але больш за ўсё палітычныя», — таксама адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Беларусь вымушана будзе рабіць больш жорсткая ахову мяжы з Літвой, калі будзе адбывацца інцидэнты, падобныя на выпадка са шведскай самалётнай заявіў Прэзідэнт. Гаворачы аб пытаннях, звязаных з перамяшчэннем людзей праз мяжу з Літвой, Аляксандр Лукашэнка таксама адзначыў: «Як Прэзідэнт я за гэта нясу адказнасць. Буду рабіць усё, каб забяспечыць беспяку нашых межаў. Тым больш, я стары памежнік, я ведаю, што гэта тавары. Нам гэты пытанні (з нагоды аховы мяжы. — Заўвага БЕЛТА) задаваць не трэба. Яны самі ўпаліліся ў гісторыю і далі штуршок таго, што мы вольны пільна сёння глядзім на супрацоўніцтва пазітыву межаў нашых».

У той жа час Аляксандр Лукашэнка ўпэўнены, што Літва не пойдзе на разрыў партнёрскіх адносін з Беларуссю. Паводле яго слоў, страціць партнёрства з Беларуссю — гэта ў Літве можа пайсці толькі вар'ят. Аляксандр Лукашэнка нагадаў аб такой аб'ектыўнай акалічнасці, як суседства Літвы і Беларусі: «Суседства не выбіраюць. Гасподзь правдывічыць, і нам трэба жыць ў дружбе».

У гэтай сувязі Аляксандр Лукашэнка заявіў аб немагчымасці існавання так звананага беларускага катынскага спісу. «Мы сапраўды займаліся гэтым пытаннем. Мы няма ад каго нейкага хаваць, кагосьці прыкрываць. Я ў НКВС служыў не праходзіў Лічу, што гэта былі такія часы. Я не хачу, каб на маіх продках, на беларусах ляжала нейкая пячатка», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. Паводле яго слоў, у Польшчу пасля вывучэння архіўных дакументаў былі перададзены адказ. «Польскаму баку была прад'яўлена копія знойдзенай ў архіве КДБ запіскі наркама ўнутранніх спраў БССР Лаўрэнца Цінавы і начальніка асобага аддзела НКВС Бачкова ад 20 верасня 1939 года на імя Лаўрэнца Берыя аб тым, што інтэрніраваныя польскія ваеннапалонныя ў стаячых лагерах і турмах на тэрыторыі Беларусі не ўтрымліваліся, а праз прыёмныя пункты накіроўваліся ў Казельскі лагер у Смаленскай вобласці», — расказаў Аляксандр Лукашэнка. «Гэта значыць, у нас былі перальскія кропкі. У нас наогул польскія ваеннапалонныя, не толькі афіцэры, не ўтрымліваліся. У нас гэты ліст ёсць. Ён пра многае гаворыць», — падкрэсліў Прэзідэнт. — У нас ніколі, па нашых архіўных дадз-

ных, мы перагледзілі ўсё, не расстрэльвалася польская нясельніцтва. Дакладна ўстаноўлена, што ніякіх падобных спісаў няма не толькі ў архівах КДБ, але і іншых дзяржаўных і ведамасных архівах Беларусі».

Кіраўнік дзяржавы таксама адказаў на пытанне аб магчымасці правядзення ў Беларусі раскопак у Куропатах, калі ад польскага боку паступіць адпаведны запыт. «Плаціце грошы, калі вас нешта цікавіць, мы ўсё гэта правядзём і вам адкажам. У нас ёсць спецыялісты, правядзём раскопкі там, дзе вы лічыце патрэбным, і адкажам на ваш пытанне», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Мы сумленна і прышчыпова ўсё гэта зробім. Калі журналісты хочучь суправаджаць гэты працэс, калі ласка».

Тым часам Беларусь разлічвае ў бліжэйшы час дасягнуць з Паўднёвай Амерыкай тавараабароту ў \$5 млрд.

«Калісьці мы наогул нічога не мелі ў Паўднёвай Амерыцы. Цяпер у нас з імі добрыя адносіны, што ідзе нам на карысць. Гэта таксама адказ асобным нашым зласліўцам», — падкрэсліў Прэзідэнт. Зараз тавараарват Беларусі і краіны Паўднёвай Амерыкі складае каля \$3,5 млрд. у год. Экспарт беларускіх тавараў туды лічыцца ўжо каля \$ 2 млрд.

каб мы убачылі там штосьці новае. Мы бачым — на РТР, АНТ і г.д. дубліруюцца артысты з заезжаным пад фанараму музычнымі кампазіцыямі. Я, напрыклад, успрымаю гэта крытычна. А дзе навізна? У гэтым годзе нам трэба узваручыць «Славянскі базар» для таго, каб людзі, якія любяць яго (а ў нас іх многа, і ў Украіне, і ў Расіі) маглі сказаць, што ёсць нейкі рух».

«Мы гатовы прыняць чэмпіянат свету па хакеі ў 2014 годзе. Учора прэм'ер-міністр, ён узначальвае аргкамтэт, дакладваў мне. Там, па-мойму, вылучылі 11 кірункаў пры падрыхтоўцы да чэмпіянату. Больш-менш паспяхова пытанні вырашаюцца. Але да гэтага пытання я вярнуся неўдзё ў верасні гэтага года. Там ужо будзе больш сур'ёзны аналіз і кантроль на ўзроўні Прэзідэнта».

«КАЛІ БАЧУ, ШТО ДЗЕЦІ РАДУЮЦА, БОЛЬШ НІЧОГА НЕ ТРЭБА…»

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што чыноўнікі абавязаны дэклараваць свае даходы. «Маю дэкларацыю вы заўсёды бачыце перад прэзідэнцкімі выбарамі. Калі ласка, чытайце. У мяне, акрамя зарплат, іншых даходаў няма», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

■ Факт

СТАРАДАЎНІ ПАЛАНЭЗ І ПАМЯТНЫ КАНВЕРТ

Старанавагодні баль — адраджэнная традыцыя Магілёва. Ён адбываецца штогод ў гарадскім Палацы шлюбав. Баль праходзіць у стылі XIX стагоддзя, з запрашэннем цікавых людзей. На гэты раз перад паланэзамі і вальсамі ў суправаджэнні аркестра на вечарыне адбылася памятная падаея.

Мастацкі канворт з арыгінальнай маркай «Магілёў» — культурная стаціца Беларусі 2013 года» прадставілі і тут жа зрабілі ўрачыстае гашэнне прадстаўніцтва ўлады і Магілёўскага філіяла «Белпошты».

— Дзякуючы адпраўленым лістам у такіх канвертах, уясе свет даведаецца пра нашу горае званне, — сказаў старшыня Магілёўскага гарвыканкама Станіслаў Барадуляк. Магілёў сёлета — культурная стаціца Беларусі і краіны СНД. Гарадское кіраўніцтва абядае, што ўвесь год будзе іначысаны культурнымі падзеямі і

16 студзеня
2013 г.
№ 1 (299)

СТРОІЯ МЕРЫ

Пачаць жыццё з чыстага... рахунку

**Злосных неплацельшчыкаў
ўсяляк стымулююць вяртаць
камунальныя даўгі**

Ілона ІВАНОВА

Абязводжаныя святы

Акцыя па адключэнні вады, якую правялі напярэдадні навагодніх свят у Магілёве, аказалася эфектыўнай: каб не сустрэцца Нова год без вады, даўжнікі тэрмінова ўнеслі ў касу 300 мільёнаў рублёў. У магілёўскім цэнтры гарадскіх інфармацыйных сістэм не лічаць такую акцыю па спагнанні даўгоў залішне жорсткай:

— Размова ідзе пра тых людзей, якія назапашвалі свае даўгі доўгія месяцы, яны былі папярэджаны неаднаразова, вусна і ў пісьмова, — каментуе дырэктар цэнтры Алена БАЛЬШАКОВА. — Мы мяркуем, што гэта няправільна, калі адзінока пенсіянеры, якіх ніяк не назавеш заможнымі людзьмі, аплачваюць камунальныя паслугі літаральна ў дзень пенсіі, а асобныя працэдурныя грамадзяне не плацяць зусім.

Пераднавагоднія рэйды былі скіраваны супраць тых даўжнікоў, якіх практычна немагчыма заспець у кватэрах. Прычым гэта не заўсёды неплацежасольныя грамадзяне, якія вядуць асацыяваны лад жыцця. Часам гэта жылцы, якія з-за раз'ездаў і клопатаў забываюцца на абавязак плаціць за камунальныя паслугі. Супрацоўнікі цэнтры ладна вырашылі, што ў апошнія снежаньскія дні яны будуць дома рыхтавацца да свят, і не памыліліся.

— Мы планавалі адключыць ваду ў 150 кватэрах, а даялася зрабіць гэта толькі ў 20, — прайнфармавала Алена Балшыакова. — Большая частка даўжнікоў тэрмінова заплаціла напярэдадні акцыі. Некаторыя жыхары, калі бачылі на парозе «Дзеда Мароза» з сэнтаканічным інструментам, плацілі на месцы, па адрэўных талонах. Так што вынік акцыі нас, безумоўна, задаволіў.

Прымусовае жыллё

У цэнтры інфармацыйных сістэм падыходзяць да спагнання камунальных даўгоў творча. У ход ідзе ўсё: ад яркіх наклеек на дзверы злосных неплацельшчыкаў да адключэння і, нарэшце, высяленняў.

— Высяленне — гэта найбольш эфектыўная мера супраць злосных даўжнікоў, але пры гэтым надзвычай працаёмкая для нас, — прызнае дырэктар цэнтры інфармацыйных сістэм. — Каб трапіць пад высяленне, чалавеку трэба шмат чаго нарабіць: працягнуць час (звычайна гэта некалькі гадоў) не плаціць за камунальныя паслугі, не адказваць на званкі, ігнараваць папярэджанні, а таксама нідзе не працаваць. Калі чалавек працуе, то праз суд мы спаганяем даўгі непасрэдна з заробку. Нам трэба вычарпаць да дна ўсе магчымыя меры — і толькі тады можна пайсці на крайнасць.

Калі размова ідзе пра дзяржаўную кватэру, расказваюць спецыялісты цэнтры, то для такога перасялення створаны спецыяльны фонд. У ім знаходзяцца кватэры меншай плошчы, чым былі ў даўжнікоў. І хадзячы адвадаюць пэўным санітарным патрабаванням, гэта жыллё нельга назваць шыкоўным.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ТЭМА ДНЯ

ПЕРАМЯШЧЭННЕ АКЦЭНТАЎ

Наталля КАРПЕНКА

Яшчэ славуць байкапісец Крылоў казаў: «Когда в товарищах согласья нет, на лад их дело не пойдёт». Менавіта для таго, каб дабіцца зладжанасці ў працы мясцовых Саветаў дэпутатаў, у красавіку 2007 года быў створаны Савет па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання. Раней, да азначанай даты, на рэспубліканскім узроўні не існавала адзінай структуры, якая каардынавала б дзейнасць органаў мясцовага самакіравання, таму кожны з іх, фігураўна кажучы, «варыўся» ва ўласных праблемах. Нават працэдурны правядзення сесій сельскіх Саветаў у розных рэгіёнах адрозніваліся, не кажучы пра больш глабальныя рэчы...

Пасля стварэння новай структуры прайшло крыху больш за пяць гадоў — і сёння мы маем ужо зусім іншую сістэму ўзаемадзеяння органаў мясцовага самакіравання. Савет (рашэнні якога, дарчы, носяць не абавязковы, а выключна рэкамендацыйны характар) дапамагае органам мясцовага самакіравання ўвабляць у жыццё дзяржаўнага заканадаўчыя акты так, каб не было іх «розначытання». Цяпер, калі суды стракаюцца кіраўнікі органаў улады пярвічнага або базавога ўзроўню з розных рэгіёнаў, — яны ўжо размаўляюць на адной мове, разумеючы нюансы працы адзін аднаго.

Пра тое, якім быў мінулы год для Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання, «МС» распытала ў адказнага сакратара гэтай структуры Аляксея СЦЕПАНЕНКА.

— Аляксей Мікалаевіч, якім пы-

таннем Савет надаваў увагу ў першую чаргу?

— Год, як вы ведаеце, быў у многіх адноснах няпростым, часта ён патрабаваў ад кіраўнікоў усіх узроўняў смелых, можа, нават нестандартных рашэнняў... Таму мы нацэлявалі органы мясцовага самакіравання на канкрэтную працу, на стымуляванне, падтрымку ініцыятывы людзей, на павышэнне ролі дэпутатаў у вырашэнні праблем той ці іншай тэрыторыі, стварэнне неабходных умоў для канструктыўнага ўзаемадзеяння Савета Рэспублікі з мясцовымі Саветамі дэпутатаў.

Пасля выхаду ў 2007 годзе вядомага Указа Прэзідэнта № 21 («Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва»). — Аўт.) вельмі многае было зроблена — і па палітычнай матэрыяльна-тэхнічнай базы пярвічнага ўладнага звяна, і па ўмацаванні яго кадрамі, і па перадачы шэрагу мясцовых гаспадарчых аб'ектаў на баланс спецыялізаваных арганізацый... А вось што датычыцца ролі дэпутатаў мясцовых Саветаў, іх адказнасці за стан спраў на тэрыторыі, іх, так бы мовіць, эфектыўнасці — тут яшчэ трэба працаваць і працаваць. Гэта кірунак я ўвогуле вызначыў бы сёння як асноўны. Менавіта туды і змяшчаюцца сёння акцэнты. Тым больш і кіраўнік дзяржавы неаднаразова звяртаў увагу на тое, што мясцовыя праблемы неабходна вырашаць на месцах.

— Напэўна, цяжка вызначыць эфектыўнасць дзейнасці таго ці іншага дэпутата...

— На працягу апошніх гадоў я шмат сустракаюся з дэпутатамі розных узроўняў. Крытэрыі ацэнкі іх дзейнасці сапраўды дастаткова ўмоўныя. Але, параўноўваючы ўражанні ад сустрэч пяцігадовай даўнасці і сённяшня, магу з упэўненасцю казаць пра відарышны перанамы на

гэтым «полі». На тым жа пярвічным узроўні стала больш самастойнасці, больш ініцыятыўнасці, больш рашучасці. Сёння дэпутаты сельскіх Саветаў не бяцца брацца за праблемы, якія раней не вырашаліся гадамі... Ва ўсялякім выпадку, не «замочваюць» іх, а імкнучыся завастрыць, звярнуць на іх увагу прадстаўнікоў выканаўчай улады, у тым ліку і вышэйшага ўзроўню. Дарчы, само ўзаемадзеянне з выканаўчай уладай стала больш выніковым. Скажам, у Мінскай вобласці пайшлі па шляху адкрытага інфармавання насельніцтва — у кожным сельсавеце размясцілі на стэндах інфармацыю аб пазтапным развіцці гэтай тэрыторыі. Цяпер, умоўна кажучы, кожны выбаршчык можа даведацца, калі ў яго вёсцы будзе заасфальтавана дарога, адрамантавана школа ці пракладзены водарывод. Такое адкрытае інфармаванне здымае напружанасць у грамадстве, лішня пытанні адразу адпадаюць, бо з зацверджанай праграмай сацыяльна-эканамічнага развіцця не паспрачаешся.

У рэгіёнах пачалі больш шчыльна і актыўна працаваць і з самімі дэпутатамі — на Брэстчыне, у Мінскай вобласці, у Віцебскай... На Брэстчыне штотварціна «адпрацоўваюцца» некалькі сельскіх Саветаў таго ці іншага раёна — іх наведваюць старшыні аблвыканкама і абласнога Савета дэпутатаў, члены аблвыканкама і прэзідыума аблсавета, старшыні раённых і сельскіх Саветаў дэпутатаў вобласці. Дзеляцца вопытам, вывучаюць праблемы, а некаторыя з іх нават вырашаюць на месцы... Заслугоўвае увагу правядзенне рэгіянальных сходаў дэпутатаў на Міншчыне, у якіх, як правіла, прымаюць удзел і прадстаўнікі органаў тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання. Інакш кажучы, ідзе актыўны пошук тых формаў працы, якія дадуць найлепшы вынік.

— Савет па ўзаемадзеянні ра-

зам з іншымі зацікаўленымі структурамі па-ранейшаму распрацоўвае рэкамендацыі і адрэагуе іх «на ніз», кіраўнікам мясцовых прадстаўнічых органаў?

— Так, мы не толькі тлумачым «механізм» рэалізацыі таго ці іншага закона ці асобных яго артыкулаў, але пры неабходнасці звяртаемся да непасрэдных распрацоўшчыкаў і ініцыятараў прыняцця тых або іншых нарматыўных прававых актаў. Бо часам патрэбныя артыкулы ёсць, але механізм іх выканання не прапісаны або незразумелы людзям. З іншага боку, дзякуючы ўзроўню ўзаемадзеяння з мясцовай уладай, дэпутатамі, прадстаўнікамі тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання мы робім усё для таго, каб зразумець: што ў практычным жыцці спрацоўвае, а што не спрацоўвае, і чаму.

— А зваротны рух ёсць? Знізу наверх? Ці «падкідваюць» вам тэмы для раздумуў?

— Ну, безумоўна ж! Гэта адбываецца і падчас падрыхтоўкі выніжных пасяджэнняў Савета па ўзаемадзеянні, і падчас сустрэч з кіраўнікі мясцовых Саветаў дэпутатаў, якія рэгулярна праходзяць у Інстытуце дзяржаўнай службы Акадэміі кіравання. Зразумела, мы імкнемся даведацца пра найбольш тыповыя праблемы, уласцівыя не для нейкага асобнага сельсавета, а для шэрагу іх. Далей — выходзім на адпаведныя органы дзяржаўнага кіравання, у тым ліку і на ўрад, спрабуем з іх дапамогай адрэагуляваць пытанне і вырашаць яго на дыферэнцыраваную работу — з улікам інтарэсаў розных груп і слабаў. Другая іх задача — сацьчы за тым, каб дзейнае заканадаўства ўваблялася ў жыццё, рэалізавалася на практыцы, каб законы працавалі і дапамагалі людзям. Гэта і ёсць вырашэнне праблем жыццезабеспячэння. Калі жыццё на тэрыторыі ідзе нармальна, значыць, законы працуюць.

— Але ў дэпутаты сельскіх Саветаў выбіраюць у асноўным звычайных, простых людзей. Адкуль ім ведаць, як там законы выконваюцца і якім чынам гэта кантраляваць?

— Для гэтага і існуе вучоба дэпутатаў, і ў ёй таксама з'явілася больш сістэмнасці... На мой асабісты погляд, у нас сёння існуе добрая заканадаўчая база, якая дазваляе тым жа дэпутатам больш эфектыўна вырашаць праблемы сваёй тэрыторыі. Калі нехта з іх пачынае абуралася, што нейкае пытанне не вырашаецца гадамі, я заўсёды цікаўлюся: а як вы скарысталі сваім патэнцыялам, сваімі дэпутатскімі паўнамоцтвамі? Ці выкарысталі такія формы працы, які дэпутаткі зварот ці запыт?..

ФОТО БЕЛТА.

— Калі раней падчас сустрэч нас проста закідалі пытаннямі пра вонкавае асяццельне населеных пунктаў, закуп малака, стан дарог і спінуванне дрэў, то сёння гэтыя пытанні ўзнікаюць вельмі рэдка. Мы цяпер больш нацэляваем дэпутатаў на работу з насельніцтвам, прычым на дыферэнцыраваную работу — з улікам інтарэсаў розных груп і слабаў. Другая іх задача — сацьчы за тым, каб дзейнае заканадаўства ўваблялася ў жыццё, рэалізавалася на практыцы, каб законы працавалі і дапамагалі людзям. Гэта і ёсць вырашэнне праблем жыццезабеспячэння. Калі жыццё на тэрыторыі ідзе нармальна, значыць, законы працуюць.

— Але ў дэпутаты сельскіх Саветаў выбіраюць у асноўным звычайных, простых людзей. Адкуль ім ведаць, як там законы выконваюцца і якім чынам гэта кантраляваць?

— Для гэтага і існуе вучоба дэпутатаў, і ў ёй таксама з'явілася больш сістэмнасці... На мой асабісты погляд, у нас сёння існуе добрая заканадаўчая база, якая дазваляе тым жа дэпутатам больш эфектыўна вырашаць праблемы сваёй тэрыторыі. Калі нехта з іх пачынае абуралася, што нейкае пытанне не вырашаецца гадамі, я заўсёды цікаўлюся: а як вы скарысталі сваім патэнцыялам, сваімі дэпутатскімі паўнамоцтвамі? Ці выкарысталі такія формы працы, які дэпутаткі зварот ці запыт?..

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

На пошце трэба аплаціць паслугі сацыяльнага таксі.

Марына БЕГУНKOBA

Сустрэліся з Наталляй, пазнаёміліся і — за працу. Забягаем на пошту: трэба тэрмінова аплаціць паслугі сацыяльнага таксі. Пасля — у краму. Крыху падглядваючы ў спіс, Наталля энергічна выбірае прадукты. Два пакеты малака, пачак масла, палавінка батона і палавінка чорнага хлеба, мандарыны. І кекс, «каб парадаваць», — усміхаецца яна. Ідзем да паліцы з сокамі. Наталля ўважліва ўглядаецца ў цэннікі, уздыхае: «Дарагі сок, 10 тысяч каштуе. Нядаўна такі ж набывала за 6. Трэба іншы шукаць». Па правілах, прадукты сацыяльнай работнікам павінен закупляць у дзвюх бліжэйшых ад дома падапечнага крамах. Але, як кажа сама Наталля, па-першае, не ўсе месцы гандлю могуць прадставіць добры асартымент тавару, а па-другое, цэны ў іх час ад часу не тое што кусаюцца — «грызучы».

«Таму проста па-чалавечы спрабую сканоміць: тут капейка, там капейка... І заўсёды ў галаве трымаю, каму што трэба, нават калі для сябе па прадукты іду». Дарчы, у крамах Наталля — часты госьць. За дзень можа забягаць у гандлёвыя кропкі па шэсць-восем разоў. І нават не спрабуе лічыць, колькі кіламетраў пераадоляе.

Гэта на першы погляд здаецца, што праца сацыяльнага работніка нескладаная — ад сілы на дзве гадзіны.

На кухні ў Тамары Аляксандраўны.

ВОКНЫ Ў ВОКНЫ

Пад «крылом» сталічнага сацыяльнага работніка Наталлі СМАЛЯК — 16 падапечных. Жывуць яны ў Мінску на вуліцах Жудро, Кальварыяская, Каменнагорская, Адоўскага... Аднойчы Наталля вырашыла для сябе, што будзе дапамагаць людзям. І стала супрацоўнікам Тэрытарыяльнага цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Фрунзенскага раёна сталіцы.

— Крыўдна, калі так і кажуць: маўляў, што там рабіць? — дзеляцца Наталля. — Але сацыяльная служба — гэта не толькі крама, аптэка і камунальныя плацяхы. Мы вырашаем вялікую колькасць пытанняў. І справа нават не ў нагрукках (хаця паспрабуеце пабегаць па вуліцах з цяжкімі торбамі!). Мы прыбіраем кватэры, суправаджаем у паліклінікі і бальніцы... Некаторым сапраўды псіхалагічна цяжка памыць старому чалавеку галаву ці пастрычыць пазногі. Працаваць сацыяльнымі работнікамі людзі ідуць, але многія пасля некалькіх месяцаў сыходзяць.

— А вы былі падрыхтаваны да ўсялякіх нечаканасцяў?

— Так, у самой дабуля ёсць. Яшчэ на адной лесвічнай пляцоўцы са мной жыла адзінокая жанчына, якую я таксама доўгі час адглядала. Калі ў працы канцэнтравацца на мінусах, маральна будзе вельмі складана. Але пазітыў перакрывае негатыў! Заўсёды дзюлюся, як пры такой колькасці праблем — і з дзям'ем, і са здароўем, — у майх бабুলек застаецца столькі імпульсу і радасці!

...Заходзім да адзінокай Тамары Аляксандраўны. Наталля адрозвае заносіць прадукты на кухню. І самае першае пытанне — пра здароўе: «Які ціск? Ці даўно вымагалі? Што кажа ўрач?» На развітанне абавязковае: «Стэлефануем у панядзелак, скажаце, што яшчэ ў краме набыць» і «Калі ўрач нейкія лекі назначаць, я ў панядзелак забягу па рэцэпт». І папярэджанне: «Калі будзе дрэнна, адразу выклікайце «хуткую»!»

Наступны «прыпынак» — кватэра Яўгеніі Анатольеўны. Перад наведваннем — зноў крама. У пад'ездзе — абавязковае праверка паштовай скрыні: «плацэжка» за камунальныя паслугі яшчэ не прыйшла. У Яўгеніі Анатольеўны, да слова, ёсць дачка, але наведваць маці яна не спяшаюцца... Не паспела вокам міргнуць, як Наталля пачала спраўна мыць падлогу. І размаўляе. Бо людзям патрэбна не толькі яе дапамога, а найперш добрае слова.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ЗВАРОТ У КАРПУНКТ

Чым незадаволены ў Свірках?

У наш карэспандэнцкі пункт па Віцебскай вобласці звярнуўся жыхар вёскі Свірка Докшыцкага раёна Уладзіслаў Плячынскі.

Не буду цалкам цытаваць ліст чытача. Сутнасць — у двух пытаннях. Па-першае, чаму цяперашнім работнікам адкрытага акцыянернага таварыства «Райгазрасэрвіс» вышэйназванага раёна прадаюць зерне на цане 900 рублёў за кілаграм, а пенсіянерам — па 1800 рублёў?

«Атрымліваецца, ветэраны аднесены да другога гатунку? — выказвае незадаволенасць чытач. — Па-другое, чаму кіраўнік гаспадаркі не хоча ўключыць нашы ўчасткі ў агульны севазварот — пад пасеў зерневых культур, каб потым, восенню, гэта збожжа прадаць людзям па сабекошце для гаспадарчых патрэб?».

Ці мае рацыю кіраўніцтва гаспадаркі? Каб разабрацца ў сітуацыі, накіраваў зварот у пракуратуру Віцебскай вобласці.

— Сітуацыя была прааналізавана з выездам на месца адказнымі асобамі, у тым ліку прадстаўнікамі ўпраўлення па сельскай гаспадарцы і харчаванні Докшыцкага райвыканкама. Высветлілася, што ў пачатку мінулага года за пенсіянерам быў «замацаваны» гектар зямлі. Потым ён адмовіўся ад паловы гэтай плошчы, — расказвае Павел ЗАЙЦАЎ, пракурор аддзела пракуратуры Віцебскай вобласці па нагляду за выкананнем заканадаўства і законнасцю прававых актаў. Што ж датычыцца збожжа, яго ўраджайнасць сёлета дала магчымасць прадпрыемству дапамагчы буйным работнікам гаспадаркі. 300 кілаграмаў ячменя па цане 1870 рублёў за кілаграм было рэалізавана жоўцы пенсіянера — фактычна па цане, як і для пенсіянераў вышэйназванай гаспадаркі. Наконт таго, што ўчастак зямлі ля дома не ўключыцца ў агульны севазварот і не апрацоўваецца тэхнічнай гаспадаркай, высветлілася наступнае. Сёлета па праграме агульнага севазвароту для 92 грамадзян на зямлях гаспадаркі пасаджана бульба. Збожжа, патрэбнае пенсіянеру, не вырашчывалася, бо, акрамя яго, больш ніхто не звяртаўся з такой заявай. А на ўчастку калі хаты немагчыма працаваць на магутня сельскагаспадарчай тэхніцы.

Вядома, нельга абвінавачваць адказных асоб у тым, што яны не ўніклі ў праблемы, якія давёў да ведама рэдакцыі чытач.

Паводле слоў Уладзіслава Плячынскага, ад прадстаўнікоў ўпраўлення па сельскай гаспадарцы раёна ён пачуў і пра тое, што эканамічны стан гаспадаркі не дазваляе прадаваць зерне па 900-1000 рублёў за кілаграм, таму што такіх пенсіянераў, як ён, больш за 400 чалавек.

Бадай, у такой сітуацыі ні магу нічога параіць чытачу, бо разумею пазіцыю кіраўнікоў гаспадаркі: акажаць дапамогу аднаму на ўмовах, якія ён паставіў, дык большасць з тых 400 чалавек пачне таксама прасіць «асаблівага» да сябе стаўлення. Таму ўплываць на адказных асоб і «ціснуць» на кіраўнікоў, каб выправіць тое, што «перашкаджае быць шчаслівымі», нейк не выпадае. Ні з журналісцкага пункту гледжання, ні з чалавечага...

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ПАСЛЯ ПУБЛІКАЦЫІ «МС»

Моцны арэшак?

У нумары «МС» за 28.11.2012 г. быў надрукаваны артыкул Святланы Субоцінай «ЖКС пасварыліся ЯК і жылце» — пра тое, што ЖКГ Мінскага раёна на працягу 5 гадоў ніяк не можа вырашыць праблему з лоджыяй у адной асобна ўзятая кватэра, якую пастаянна залівае вадой з-за працякання «казырка».

11.12.2012 г. рэдакцыя атрымала адказ ад вышэйназванага ЖКГ.

У ім адзначаецца, што пры паўторным абследаванні гэтай кватэры ўстаноўлена, што раней праведзеныя рамонтныя работы (у 2010 г.) даху казырка лоджыі былі выкананы «кропкава», і праз некаторы час чэчы ўтварыліся ў іншым месцы. Таму будучы рамонтнае ўпраўленне прадпрыемства «ЖКГ Мінскага раёна» 5 снежня 2012 года выканалі рамонт усёй плошчы даху казырка лоджыі.

У сувязі з тым, што заяўніца адмовілася ад подпісу актаў аб выкананых работах, дырэктар вышэйназванага прадпрыемства У.І. Юрэвіч папрасіў журналістаў зафіксаваць факт

якаснага выканання работ з выездам на месца і з далейшай публікацыяй у газеце.

Але журналісцкая адукацыя не дазваляе разабрацца, наколькі якасна выкананы рамонтныя работы, таму наш карэспандэнт звярнуўся да гаспадаркі кватэры Іны Мікалаеўны Касцёвіч з простым пытаннем аб тым, ці вырашана яе праблема. У адказ мы атрымалі фатаздымак, зроблены падчас нядаўняй адлігі...

Так што, мяркуючы па ўсім, гэтая лоджыя аказалася моцным арэшкам. Але мы спадзяёмся, што ён усё ж будзе па зуб нашым камунальнікам.

Святлана СУБОЦІНА.

Ёсць такі досвед

ЗДАВАЦЬ СТАЛА ВЫГАДНА!

У Лунінецкім раёне закуп малака ў насельніцтва перадалі індывідуальным прадпрымальнікам

Святлана ЯСКЕВІЧ

Старшыня Вулькаўскага сельсавета Аляксандр КУШНЯРЭВІЧ лічыць, што ў гэтым годзе тэндэнцыя да памяншэння прыватнага пагаляў кароў на тэрыторыі іх сельсавета будзе... пераадолена! Такое перакананне мае падставы. Некаторыя вясцоўцы ўжо купілі кароў, іншыя выказваюць жаданне папоўніць сваю ўласную гаспадарку рагулямі. Людзі ўбачылі на прыкладзе суседзяў, што малако здаваць выгадна, не кажучы пра тое, якую карысць прыносіць для сваёй сям'і ўласны экалагічна чысты прадукт.

Справа зрушылася з месца пасля таго, як памянлі сістэму закупу малака ў насельніцтва. Крыху больш за два гады таму дэлегацыя Лунінецкага раёна наведвала да калег з Калінкавіцкага раёна Гомельскай вобласці, паглядзеў іх досвед. Там у многіх вёсках малако збіраюць менавіта прыватныя прадпрымальнікі.

СТАП 2

СЕСІЯ

ПАДЛІЧЫЛІ ГРОШЫ

На апошняй (ужо мінулага годняй) сесіі Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў у цэнтры увагі былі меры па паліпашэнні дабрабыту жыхароў Віцебшчыны — у першую чаргу павялічэнне зарплат. Народныя выбраннікі абмяркоўвалі і зацвярджалі бюджэт на наступны год. За агучанымі на сесіі лічбамі і спецыфічнымі тэрмінамі — тое, што ўжо зроблена і будзе зроблена, каб людзі мелі магчымасць добра зарабляць і доўга жыць.

Пра заробкі. Ужо ў 2013-м, паводле слоў старшыні Віцебскага аблвыканкама Аляксандра КОСІНЦА, сярэднямесячны заробак складзе па вобласці — 5 мільянаў 240 тысяч, а да 2015-га — 7 мільянаў 324 тысячы рублёў. Хаця прадстаўнікі некаторых прафесій ужо цяпер могуць спакойна зарабляць да 10 мільянаў рублёў у месяц. Маюцца на ўвазе будаўнікі. Толькі для гэтага неабходны павышэнне прадукцыйнасці працы і жорстка дысцыпліна на аб'ектах будаўніцтва. А паехаў будаўнік на заробкі ў Расійскую Федэрацыю — назад, у родную будаўнічую арганізацыю, яго не прымаць. Такі «падыход» будзе на Віцебшчыне.

Пра дэмаграфічны бум. Упершыню за апошнія дваццаць гадоў у Віцебску і Наваполацку ўзровень нараджальнасці перавысіў смяротнасць. Да 2015-га сярэдняя працягласць жыцця жыхароў Віцебшчыны павінна дасягнуць 72 гадоў. У медыцыне трэба засвоіць 342 мільярд рублёў. І ў тым ліку завяршыць рэканструкцыю

абласных інфекцыйнай бальніцы, анкадыспансэра, кардыялагічнага дыспансэра, тэрапеўтычнага блока бальніцы хуткай медыцынскай дапамогі. Шмат грошай трацяць на ремонт паліклінік.

На адукацыю выдзелілі дадаткова 100 мільярд рублёў. У новым віцебскім раёне Бялёва пабудавалі два дзіцячыя садкі, яшчэ тры будуць узведзены. У дадатак да сярэдняй школы, якая ўжо там ёсць, з'явіцца яшчэ дзве школы з басейнамі. Між іншым, у кожным райцэнтры запланавана пабудова басейн. Чым дзеці з глыбінкі горшыра за гарадскіх?

Будуць завершаны будаўнічыя работы ў чатырох садках — у Віцебску, Оршы, Полацку. У тым ліку запланавана набыць 21 школьны аўтобус.

Пра культуру. Дэпутаты і кіраўнікі выканаўчай улады раёна добра разумеюць: калі ёсць культура — ёсць нацыя. Сёлета на Віцебшчыне прайшлі рэспубліканскія акцыі: святкаванне юбілею Полацка, Дзень пісьменства. Гэтыя падзеі ўсебеларускага маштабу паказалі, наколькі высока развіта культура на Віцебшчыне. Пра жыхароў вёсак. Вядома, што Віцебшчына — лідар у Беларусі па колькасці населеных пунктаў — усяго іх 6,5 тысячы. Падчас рэалізацыі праграмы па адраджэнні і развіцці вёскі прывялі ў парадак 254 аграгарадкі. Але ці ўсе яны па ўмовах жыццезабеспячэння людзей адпавядаюць спецыяльным пашпартам, якія былі распрацаваны для гэтых населеных пунктаў? Палова, як лічыць губернатар вобласці, не. Таму ўсе неадкопы трэба паправіць. І не толькі аграгарадкі, але і астатнія пункты неабходна

захаваць, адрадіць, стварыць усе ўмовы для дастойнага жыцця людзей.

Пра жыллёва-камунальную гаспадарку. Начальнік упраўлення фінансаў Віцебскага аблвыканкама Барыс КІЧАНОЎСКІ, прадстаўляючы бюджэт вобласці, адзначыў, што прыкладна 70% выдаткаў на паслугі ЖКГ будуць кампенсаваны з бюджэту. А вось што датычыцца пытання перавозкі пасажыраў, наадварот, узровень кампенсацыі затрат насельніцтвам узрасце: з узраўно 53% у 2012-м да 80% — у 2013 годзе.

У цэлым бюджэт вобласці сфарміраваны на аснове прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця вобласці. Адметныя характарыстыкі бюджэту вобласці па расходах — збалансаванасць расходаў бюджэту ўсё ўзруўняў з іх даходамі, захаваўшы якасці бюджэтных паслуг і сацыяльна абарона малазабяспечаных катэгорый насельніцтва. Расходы кансалідаванага бюджэту вобласці прагназуюцца ў суме 13,5 трыльёна рублёў. Намечаны прафіцты (больш паступленняў, чым выдаткаў) — 2,3 трыльёна рублёў. Бюджэт будзе сацыяльна накіраваным. Расходы на адукацыю і ахову здароўя складуць адпаведна на 26% і 21% у агульным аб'ёме расходаў, удзельная вага выдаткаў на ЖКГ — 16%, на транспарт — 2%.

Старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў Аляксандр АЦЬСАЎ нагадаў, што ў 2012 годзе перыядычна праводзіліся пазачарговыя сустрэчы з дэпутатамі з мэтай размяркоўвання дадатковых фінансавых наступленняў. І падкрэсліў, што хочацца, каб і ў 2013 годзе былі такія ж нагоды збірацца. Аляксандр ПУКШАНСКІ.

КАМПЕТЭНТНА

СЕМ РАЗОЎ УЗВАЖЫЦЬ...

Сваё бачанне ўдасканалення метадаў і формаў работы органаў мясцовага кіравання і самакіравання выказаў на сустрэчы са старшынёй пасялковых і сельскіх Саветаў дэпутатаў старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканоміцы, бюджэце і фінансах Уладзімір Панцохоў. Уладзімір Іванавіч падзяліўся з калегамі і тымі напрацоўкамі, што назапашаны Магілёўскім абласным Саветам дэпутатаў, які ён узначальваў востым апошнім гадоў да прызначэння на новую пасаду.

Сёння ў рэгіёнах краіны актыўна абмяркоўваецца пытанне аб месцы і ролі органаў мясцовага самакіравання. На думку старшыні пастаяннай камісіі, новы імпульс у гэтым кірунку неабходны. Хутчэй за ўсё, ён вызначыцца дысбалансам паміж узрасцею патрабаванняў да Саветаў і іх магчымасцямі. «Сёння, на мой погляд, вельмі востра стаіць пытанне аптымізацыі сістэмы мясцовага кіравання і самакіравання. Інакш кажучы, узбудынення сельсаветаў, — канста-

таваў Уладзімір Панцохоў. — Восем гадоў таму, напрыклад, на Магілёўшчыне быў 201 сельсавет, затым паступова іх колькасць зменшылася да 187, а ў п'янах скараціць — да 172».

Добра гэта ці дрэнна? Меркаванні розныя. Але такія рэфармаванні неабходны. У адных сельсаветах працягвае яназначна колькасць людзей, у іншых — да 3-4 тысяч. У кіраўнікоў сельсаветаў нагрузка адрозніваецца. Між іншым, па словах старшыні Пастаяннай камісіі, у пытаннях узбудынення патрэбны ўзважаны і разумны падыход. Колькасць сельсаветаў павінна адпавядаць колькасці сельскагаспадарчых арганізацый, а магчыма нават і колькасці аграгарадкаў. Сітуацыя, калі на тэрыторыі адной гаспадаркі існуе два-тры органы мясцовага самакіравання, недапушчальна.

Разам з тым, Уладзімір Панцохоў не згодны з тымі, хто лічыць, што дэпутаты сельскіх Саветаў з'яўляюцца сёння баластам, што яны не патрэбны: маўляў, ад іх нічога не залежыць. «Дэпутаты сельскіх Саветаў з'яўляюцца носьбітамі дзяржаўнай палітыкі, праваднікамі рашэнняў — гэта факт, які цяжка аспрэчыць. Таварыствы грамадскага самакіравання, старасты, дамавы камітэты іх не замяняць. Без дэпутатаў

старшыні сельскіх Саветаў могуць застацца сам-насам з праблемамі сваёй мясцовасці», — упэўнены ён.

На пытанне прысутных аб тым, ці патрэбны органы самакіравання ў вялікіх гарадах, Уладзімір Панцохоў адказаў адназначна: па яго словах, адміністрацыйнага рэсурсу тут недастаткова. Чым больш жыхары рэгіёна ведаюць аб рабоце органаў улады, тым з большай павагай будуць да яе ставіцца. Асновай супрацоўніцтва павінны стаць канструктыўны, разуменне паміж кіраўнікамі райвыканкама, сельскагаспадарчага прадпрыемства і сельсавета. Калі пачынаецца высвятленне асноў (хто мае большую вагу і пайнамоцтвы), ад гэтага толкі пакутуюць людзі. А такія сітуацыі, калі даводзіцца мірыць бакі, здараюцца.

Нагадаў Уладзімір Панцохоў і аб тым, што настаў час адыходзіць ад дзяржаўных датацый і займацца сабе матэрыяльна. Што тычыцца заробкаў, якія прыносяць адвод зямельных надзеяў, продаж безгаспадарчых збудаванняў на аўкцыёнах, то для Мінскага раёна (дзе зямля на вагу золата) гэтая справа больш прыбытковая. У аддаленых ад сталіцы рэгіёнах трэба шукаць іншыя шляхі. Напрыклад, на Магілёўшчыне сель-

саветы імкнуцца перакрыць «лаз» перакупшчыкам сельскагаспадарчай прадукцыі з прыватных падворкаў: клубніцы, агуркоў, і больш зарабляць на дарах лесу — ягадах, грыбах. Значную ўвагу надаюць і пытанням збору малака з асабістых гаспадарак сялян, прыцягваючы да справы сумленныя прадпрыемальнікі са сваймі транспартам. А ў Слаўгарадскім раёне сельскія Саветы займаюцца перадачай маладняку буйной рагатай жывёлы насельніцтву амаль бясплатна, каб у перспектыве вярнуць грошы за кошт здадзенага малака.

— Ці існуе ў краіне сістэма ацэнкі дзейнасці органаў мясцовага самакіравання? — пацікавіліся прысутныя ў сваёй калегі напрыканцы сустрэчы. — Пакуль такога няма, — адказаў Уладзімір Панцохоў. — Але, на мой погляд, настаў час звярнуцца на гэта ўвагу, выпрацаваць аднолькавы падыход. На яго думку, варта ацэньваць работу Саветаў па ўзроўні сацыяльна-эканамічнага развіцця. Гэтае паняцце ўключае мноства паказчыкаў. У тым ліку і такія, як саздзейнічанне развіцця асабістых падсобных гаспадарак, закуп малака і мяса. Усе фактары павінны ўлічвацца ў комплексе. Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

ВОКНЫ Ў ВОКНЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».) Далей нас чакае вуліца Каменнагорская. Раён новы, крану пабудаванне не паспелі, таму Наталлі прыходзіцца несці поўныя пакеты прадуктаў на далёкую адлегласць. Гаспадары Сяргей Дзмітрыевіч і Дар'я Сяргеўна часта хварэюць. Не паспее муж вярнуцца з бальніцы, як захварэла жонка. Наталля з сацыяльнага работніка ператвараецца ў медыка: трэба зрабіць укол.

ле не лічаць патрэбным дапамагаць. Прычым часам так званыя сваякі жывуць не толькі ў адным горадзе, але і ў адным двары! І маці бачыць вокны сваіх нядззячых дзяцей, — кажа Наталля СМАЛЯК, пераможца гарадскога конкурсу «Лепшы па прафесіі-2012».

Таму «сямейныя пытанні» для сацыяльнага работніка — табу.

— Бывае, бачу, што чалавек становіцца вельмі дрэнна — дзеці не тое што не прыхалі, а нават са сваямі не павіншавалі. Але я не звязваюся са сваякамі (не было такіх крытычных момантаў), бо мой званок можа зрабіць толкі горш.

Некаторыя людзі саромеюцца, што да іх ходзіць сацыяльны работнік. Свае дзеці і ўнукі ёсць, а дапамагчы няма ка-

Наталля з сацыяльнага работніка ператвараецца ў медыка: трэба зрабіць укол.

Галоўнае для людзей — размаўляць. У «падапечнай» Югеніі Анатольеўны.

ПЕРАМЯШЧЭННЕ АКЦЭНТАЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Рэдка ходзіць аўтобус праз вёску — зварніся як дэпутат да дырэктара аўтабазы. І ён павінен будзе адразаваць. У краме бедны асартымент тавару — напішы старшыні райспажыўтаварыства пра ўстараненне парушэнняў. У законе аб статусе дэпутата мясцовага Савета ўсе працэдурныя праясаны. Але, як ні дзіўна, гэтыя магчымасці ў нас не так часта выкарыстоўваюцца. З-за боязі, з-за пасіўнасці...

А трэба, каб выкарыстоўваліся. Вось гэта я і маю на ўвазе, калі кажу пра па-

вышэнне эфектыўнасці і якасці дэпутацкай дзейнасці. Дэпутат па сваёй прыродзе павінен абараняць інтарэсы тэрыторыі і сваіх выбаршчыкаў. З першага дня свайго выбаранія ён павінен несці нагрузку, вызначаную адпаведным заканадаўствам, і ўсведамляць, што Саветы — гэта аснова нашай дэмакратыі. Чым бліжэй яны да народа, тым лепш.

Што да нашага Савета па ўзаемадзеянні — ён павінен ведаць і прагназаваць сітуацыю на месцах, працаваць на апярэджанне негатыўных з'яў і ўкараненне станоўчага досведу. Да гэтага мы і імкнёмся.

Малаказавад таксама працягвае зацікаўленасць: абсталюючы сучаснымі ёмістасцямі малакапрыёмныя пункты, устаноўлены халадільныя аграгатаы. Адным словам, справа пастаўлена на цывілізаваны падмурак. Таму і вынікі не прымуслі чакаць. І калі невялікае скарачэнне пагадоў па сельсавеце ўсё ж назіралася за апошні час (у 2011 годзе было 366 кароў, а ў 2012 — 337), то аб'ёмы закупленага малака, наадварот, выраслі. Летась яго сабраў ад насельніцтва больш за 954 тоны, а год таму — на дзве тоны менш. Гэта значыць, кожны гаспадар здаў ад каровы на 200 кілаграмаў малака больш.

Яшчэ вельмі важны момант адзначыў кіраўнік мясцовай улады: мясцовае сельскагаспадарчае дапамагае насельніцтву з кармамі. Сена,

збожжа можна купіць па сабекошце. А той, хто здае цяля ў гаспадарку, атрымае магчымасць набыць яшчэ паўтары тоны сена. Калі сельса пастаўлена добра, то гэта выгадна ўсім: насельніцтву, прадпрыемліку, перапрацоўшчыку прадпрыемства і сельсавету — як атрымаць пэўна часткі падатковых адлічэнняў.

Не прагадалі з індывідуальнымі прадпрыемлікамі і ў Бастынскім сельсавеце. Кіраўнік справам вышэйназванага сельвыканкама Галіна БРАДНІЦКАЯ даказвае гэта на лічбах. Пагадоў кароў у мінулым годзе ў параўнанні з папярэднім — 2011-м — паменшылася на 20 і цэлым па сельсавеце. А малака закуплена больш амаль на 60 тон! Зноў жа дзякуючы зладжанай і адказнай рабоце прадпрыемлікаў Мікалая Цэльскага і Мікалая Качановіча. Абое маюць у асабістым карыстанні грузавы аўтагаспадар, заключылі дагаворы з малаказавадам і своечасова дастаўляюць прадукцыю на перапрацоўку.

Галіна Уладзіміраўна расказала, што ў дзвюх вялікіх вёсках сельсавета шмат руплівых працаўнікоў. Многія высокія вырошчваюць па 2-3 соткі клубніцы, займаюцца збожжавымі, бульбай — адным словам, маюць добрыя агароды. Але апошнім часам заглядаюцца і на тых суседзяў, якія не паспяшаліся здаваць кароў. Раней тут таксама ўзніклі праблемы са зборам малака, былі скаргі і разборы з удзедам раённых кіраўнікоў і спецыялістаў. Цяпер справа наладзілася. Людзі адзначаюць, што мала стала выгадна здаваць.

Амаль год таму на пасяджэнні Брэсцкага аблвыканкама па пытаннях падтрымкі ўласных падсобных гаспадарак быў агучаны станочны прыклад Лунінецкага раёна па перадачы закупы малака ў прыватныя рукі. Многія, відаць, узялі пачутае на заметку. Як расказаў старшыня Лунінецкага раёна Савета дэпутатаў Віталь АДЗІШЧАЎ, летам на базе Вульскаўскага сельсавета праводзілі нават абласны семінар кіраўнікоў прыватнай улады. Было што паказаць і пра што гаварыць... Канчатковыя вынікі яшчэ не падведзены, але, хутчэй за ўсё, гэта будзе адзін раён у вобласці, дзе пры памяшчэнні пагадоў буйной рагатай жывёлы аб'ёмы нарыхтоўкі малака растуць.

Лунінецкі раён.

ЗДАВАЦЬ СТАЛА ВЫГАДНА!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

У складзе той дзелавой экскурсіі быў і старшыня Вульскаўскага сельскага Савета. Калінавіцкая сістэма яго зацікавіла. І пасля вяртання Аляксандр Барысавіч з вялікім энтузіязмам узяўся за справу. Спачатку знайшоў трох чалавек з розных вёсак, якія маюць уласны транспарт. Далей кандыдаты ў прадпрыемлікі прайшлі падрабязны інструктаж і навучанне на Лунінецкім малочным заводзе. І ўзяліся за справу. Кожную раніцу зборшчыкі аб'язджаюць падворкі гаспадароў і збіраюць малако. Затым аператыўна дастаўляюць прадукцыю на перапрацоўчае прадпрыемства. Увесь працэс за два сезоны ўдалося наладзіць належным чынам, не бывае практычна ніякіх збой.

Галоўнае, што задаволены людзі — вытворцы малака. А раней скаргам і нараканням не было межаў! Бясцэнна праводзіліся сходы, пісьмы пісалі ў райвыканкам ды іншыя інстанцыі. І было чак абурэння. Малаказборшчыкі з сельгаспрадпрыемства залішняй адказнасцю сябе не абцяжарвалі: то воз зломіцца, то конь «уцячо», а то і сам зборшчык возьме лішку... А малако тым часам сцісне. Колькі разоў яго вярталі з малочнага завода як некандыцый! Зразумела, што высокіцы не маўчалі. І паціху збывалі кароў.

Толькі цяпер некаторыя з руплівых гаспадынь, якія гадамі здавалі малака, са здзіўленнем даведаліся, што тлустасць яго можа быць 4,3 — 4,65. Раней ім ставілі дзяжурныя — 3,1. Тое, што малако ў кожнай каровы адрозніваецца, ніяк не ўлічвалася. А большая тлустасць, як вядома, азначае большую аплату. Што да аплаты, то яна стала рэгулярнай — кожны 10 дзён. Для высокіца гэта рэальная прыбаўка ў сямейны бюджэт. Таму і задумаліся многія, ці варта збываць каровы-карміліцу.

А што датычыць прадпрыемлікаў-зборшчыкаў, расказвае Аляксандр Кушнярэвіч, то яны вакол гаспадароў-здатчыкаў ледзь не танцоўць. З кожным праводзяць індывідуальную работу, агітуюць — не на словах, а паказваючы на лічбах, на прыкладах — як выгадна дзіліцца лішкамі малака.

Яны ж самі і нагадваюць, асабліва старэйшым выскоўцам, пра неабходнасць прафілактычнага ветэрынарнага агляду, прышчэпкі, лячэнне кароў. Бо тут і іх прамы інтарэс. Добрае, якаснае малака заахвочваецца прадпрыемствам. А летам у сезон зарплата ў зборшчыкаў перавышыла 10 мільянаў рублёў. Ёсць за што круціцца.

Малаказавод таксама працягвае зацікаўленасць: абсталюючы сучаснымі ёмістасцямі малакапрыёмныя пункты, устаноўлены халадільныя аграгатаы. Адным словам, справа пастаўлена на цывілізаваны падмурак. Таму і вынікі не прымуслі чакаць. І калі невялікае скарачэнне пагадоў па сельсавеце ўсё ж назіралася за апошні час (у 2011 годзе было 366 кароў, а ў 2012 — 337), то аб'ёмы закупленага малака, наадварот, выраслі. Летась яго сабраў ад насельніцтва больш за 954 тоны, а год таму — на дзве тоны менш. Гэта значыць, кожны гаспадар здаў ад каровы на 200 кілаграмаў малака больш.

Яшчэ вельмі важны момант адзначыў кіраўнік мясцовай улады: мясцовае сельскагаспадарчае дапамагае насельніцтву з кармамі. Сена,

Фота Мяршыні БЕГУНКАВІЧ.

збожжа можна купіць па сабекошце. А той, хто здае цяля ў гаспадарку, атрымае магчымасць набыць яшчэ паўтары тоны сена. Калі сельса пастаўлена добра, то гэта выгадна ўсім: насельніцтву, прадпрыемліку, перапрацоўшчыку прадпрыемства і сельсавету — як атрымаць пэўна часткі падатковых адлічэнняў.

Не прагадалі з індывідуальнымі прадпрыемлікамі і ў Бастынскім сельсавеце. Кіраўнік справам вышэйназванага сельвыканкама Галіна БРАДНІЦКАЯ даказвае гэта на лічбах. Пагадоў кароў у мінулым годзе ў параўнанні з папярэднім — 2011-м — паменшылася на 20 і цэлым па сельсавеце. А малака закуплена больш амаль на 60 тон! Зноў жа дзякуючы зладжанай і адказнай рабоце прадпрыемлікаў Мікалая Цэльскага і Мікалая Качановіча. Абое маюць у асабістым карыстанні грузавы аўтагаспадар, заключылі дагаворы з малаказавадам і своечасова дастаўляюць прадукцыю на перапрацоўку.

Галіна Уладзіміраўна расказала, што ў дзвюх вялікіх вёсках сельсавета шмат руплівых працаўнікоў. Многія высокія вырошчваюць па 2-3 соткі клубніцы, займаюцца збожжавымі, бульбай — адным словам, маюць добрыя агароды. Але апошнім часам заглядаюцца і на тых суседзяў, якія не паспяшаліся здаваць кароў. Раней тут таксама ўзніклі праблемы са зборам малака, былі скаргі і разборы з удзедам раённых кіраўнікоў і спецыялістаў. Цяпер справа наладзілася. Людзі адзначаюць, што мала стала выгадна здаваць.

Амаль год таму на пасяджэнні Брэсцкага аблвыканкама па пытаннях падтрымкі ўласных падсобных гаспадарак быў агучаны станочны прыклад Лунінецкага раёна па перадачы закупы малака ў прыватныя рукі. Многія, відаць, узялі пачутае на заметку. Як расказаў старшыня Лунінецкага раёна Савета дэпутатаў Віталь АДЗІШЧАЎ, летам на базе Вульскаўскага сельсавета праводзілі нават абласны семінар кіраўнікоў прыватнай улады. Было што паказаць і пра што гаварыць... Канчатковыя вынікі яшчэ не падведзены, але, хутчэй за ўсё, гэта будзе адзін раён у вобласці, дзе пры памяшчэнні пагадоў буйной рагатай жывёлы аб'ёмы нарыхтоўкі малака растуць.

Лунінецкі раён.

збожжа можна купіць па сабекошце. А той, хто здае цяля ў гаспадарку, атрымае магчымасць набыць яшчэ паўтары тоны сена. Калі сельса пастаўлена добра, то гэта выгадна ўсім: насельніцтву, прадпрыемліку, перапрацоўшчыку прадпрыемства і сельсавету — як атрымаць пэўна часткі падатковых адлічэнняў.

Не прагадалі з індывідуальнымі прадпрыемлікамі і ў Бастынскім сельсавеце. Кіраўнік справам вышэйназванага сельвыканкама Галіна БРАДНІЦКАЯ даказвае гэта на лічбах. Пагадоў кароў у мінулым годзе ў параўнанні з папярэднім — 2011-м — паменшылася на 20 і цэлым па сельсавеце. А малака закуплена больш амаль на 60 тон! Зноў жа дзякуючы зладжанай і адказнай рабоце прадпрыемлікаў Мікалая Цэльскага і Мікалая Качановіча. Абое маюць у асабістым карыстанні грузавы аўтагаспадар, заключылі дагаворы з малаказавадам і своечасова дастаўляюць прадукцыю на перапрацоўку.

Галіна Уладзіміраўна расказала, што ў дзвюх вялікіх вёсках сельсавета шмат руплівых працаўнікоў. Многія высокія вырошчваюць па 2-3 соткі клубніцы, займаюцца збожжавымі, бульбай — адным словам, маюць добрыя агароды. Але апошнім часам заглядаюцца і на тых суседзяў, якія не паспяшаліся здаваць кароў. Раней тут таксама ўзніклі праблемы са зборам малака, былі скаргі і разборы з удзедам раённых кіраўнікоў і спецыялістаў. Цяпер справа наладзілася. Людзі адзначаюць, што мала стала выгадна здаваць.

Амаль год таму на пасяджэнні Брэсцкага аблвыканкама па пытаннях падтрымкі ўласных падсобных гаспадарак быў агучаны станочны прыклад Лунінецкага раёна па перадачы закупы малака ў прыватныя рукі. Многія, відаць, узялі пачутае на заметку. Як расказаў старшыня Лунінецкага раёна Савета дэпутатаў Віталь АДЗІШЧАЎ, летам на базе Вульскаўскага сельсавета праводзілі нават абласны семінар кіраўнікоў прыватнай улады. Было што паказаць і пра што гаварыць... Канчатковыя вынікі яшчэ не падведзены, але, хутчэй за ўсё, гэта будзе адзін раён у вобласці, дзе пры памяшчэнні пагадоў буйной рагатай жывёлы аб'ёмы нарыхтоўкі малака растуць.

Лунінецкі раён.

Пачаць жыццё з чыстага... рахунку

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— Працэс высялення ў адным выпадку праходзіць са скандаламі, у іншым — спакойна. Але мы, які правіла, запрашаем супрацоўнікаў міліцыі, — працягвае Алена Бальшакова. — Няхітрыя пажыткі даўняў звычайна ўмяшчаюцца ў адзін грузавы аўтамабіль. Але кватэры, якія яны пакідаюць, часам завалены смеццем, і для навяждзення там парадку трэба добра папрацаваць. Пры гэтым высяленне — усё ж надзвычайна і таму рэдкая мера. У Магілёве такія выпадкі можна пералічыць па пальцах, а летас, напрыклад, не было ніводнага. Таму што звычайна яшчэ на стадыі судовага разгляду справы аб высяленні даўнікі знаходзяць любыя спосабы, каб захаваць сваё жыллё. Яны гасяць свае шматмільённыя даўгі: нехта ўладкоўваецца на працу, іншым дапамагаюць сваякі. Гэта ўрэшце і патрабуецца — не само высяленне як факт, а менавіта вяртанне грошай.

Аплачанае крэпасць

Спецыялісты цэнтра інфармацыйных сістэм падкрэсліваюць, што яны гатовы разбірацца з кожным чалавекам пасобку: у жыцці здараюцца розныя складаныя сітуацыі, і вопытныя людзі заўсёды могуць падказаць, як выкараскацца з «даўгавай ямы». — Ведаецца, у нас няма ніякага жадання, так бы мовіць, задавіць чалавека, каб толкі спатнаць з яго грошы любімымі метадамі, — расказваюць у цэнтры. — Мы спрабуем знайсці паразуменне, дапамагчы. Гаворыцца жа, што нельга заракацца ад сумы і турмы ды яшчэ хвароб. Так што даводзіцца разам з людзьмі меркаваць, што рабіць і як далей жыць.

— Працэс высялення ў адным выпадку праходзіць са скандаламі, у іншым — спакойна. Але мы, які правіла, запрашаем супрацоўнікаў міліцыі, — працягвае Алена Бальшакова. — Няхітрыя пажыткі даўняў звычайна ўмяшчаюцца ў адзін грузавы аўтамабіль. Але кватэры, якія яны пакідаюць, часам завалены смеццем, і для навяждзення там парадку трэба добра папрацаваць. Пры

ЭХ, ЗАПРАГУ САБАКУ Ў САНИ...

Прыхільнікаў гонак на сабачых запрэжках чакаюць 26 і 27 студзеня ў Рэспубліканскім цэнтры алімпійскай падрыхтоўкі «Раўбічы».

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

У параўнанні з мінулым годам сёлетняя «Завіруха» будзе працягвацца два дні, як гэтага патрабуе сусветная практыка.

Кейтот, куплены загадзя, на адзін дзень спаборнітваў для дарослага каштуе 30 тысяч рублёў, на два дні — 45 тысяч рублёў.

Ганна ГАРУСОВІЧ.

У МАРАЗЫ — АСАБЛІВАЯ ПІЛЬНАСЦЯ!

У Слуцкім раёне ў вёсцы Вясяе шэсць чалавек былі эвакуіраваны са шматкватэрнага жыллага дома.

Паведамленне пра пажар паступіла а першай гадзіне ночы. Пажарныя выклікалі суседзі. Гаспадары кватэры — пенсіянеры — эвакуіраваліся самастойна.

У сувязі з ростам колькасці пажараў і загінулых на іх выратавальнікі-пажарныя Мінскай вобласці яшчэ раз заклікаюць грамадзян быць асцярожнымі з агнём.

І чакае таго, што Расія ў якасці «адказу» размесціць у Сірыі аператыўна-тактычны ракетны комплекс «Іскандэр-Э».

«ІНТЭРАСНАЯ НАДАПОМОГА» НА ШЛЯХУ Ў ЕЎРОПУ

Позна ўвечары полацкія пагранічнікі за некалькі кіламетраў ад мяжы паспрабавалі спыніць падарожны «ВАЗ».

У выніку сумесных пошукавых дзеянняў з супрацоўнікамі ДАІ аўто было затрымана ў раёне Верхнядзвінска.

У дачыненні да грамадзян Латвіі і грамадзяніна Афганістана пачаты адміністрацыйны працэс. А ў дачыненні да грамадзян Беларусі праводзіцца праверачныя мерапрыемствы.

ГРУЗАВІК КАНФІСКАВАЛІ 3-ЗА ЦЫГАРЭТ

Супрацоўнікі Віцебскай митні ў памежным пункце пропуску «Урубны» канфіскавалі грузавы аўтамабіль «VOLVO», у якім перавозілі контрабандную партыю цыгарэт на 16 мільёнаў рублёў.

Вадзіцель машыны, грамадзянін Латвіі, схаваў тэтунёвую вырабу — звыш 2 тысяч пачкаў цыгарэт — за кажухом халадзільнай устаноўкі паўпрычэпа і пад ашалёўкай кабіны цыгача.

У адпаведнасці з адміністрацыйным заканадаўствам, партыя цыгарэт, па папярэдняй ацэнцы, коштам каля 16 мільёнаў рублёў, а таксама грузавы аўтамабіль з паўпрычэпам (як сродак здзяйснення правапарушэння), які ацанілі на суму больш як 900 мільёнаў рублёў, канфіскаваны.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ПАРАШУТЫСТЫ СКОКНУЛІ.

ІХ «ПРЫЗЯМЛІЛІ»

Суд Цэнтральнага раёна сталіцы прыгаварыў да пяці сутак адміністрацыйнага арышту двух маладых людзей, якія здзейснілі скачок з парашутам з тэлевышкі на вуліцы Камуністычнай.

Гэтае здарэнне мела месца 12 студзеня. Парашутыстаў, якія сплانیравалі ў бок жыллага сектара, заўважылі відэаочы. Як высветлілася потым, некалькі маладых людзей праніклі на тэрыторыю, якая ахоўваецца, і скокнулі з тэлевышкі.

Суд Цэнтральнага раёна г. Мінска прыгаварыў двух вінаватых да арышту за незаконнае пранікненне на аб'ект, які ахоўваецца. Датычнае да скачка з тэлевышкі трэцяга затрыманага зараз устанавліваецца.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗАТОЕ З «ВЕТРЫКАМ» ПРАКАЦІЛІСЯ

26-гадоваы гамлячынін са сваёй 24-гадовай сяброўкай так пракаціліся з ледзяной горкі працяглаасцю больш за 20 метраў у цэнтральным парку Гомеля, што ім спатрабілася сур'ёзна дапамога.

Першымі яе аказалі выратавальнікі, якія выцягнулі маладых людзей з яра, а потым медыкі канстатавалі сур'ёзныя траўмы. Папярэдняй дыягназы — адкрыты пералом вялікай і малой галёначнай косткі правай нагі са змяшчэннем і траўма пазваночніка.

ПАКУЛЬ ГАРЫЦЬ СВЕЧКА?

Гадзіну са смерці мужа і маці, якія памерлі ў адзін дзень, але ў розныя гады, адзначала 60-гадовая жыхарка Добруша.

Увечар гаспадыня запаліла свечкі перад абразамі. Пасля выключыла святло і вырашыла, што свечкі павінны дагарэць да паўночы, але, не дачакаўшыся, заснула. А раніцай па яе адрасе імчаліся выратавальнікі. Жанчына прачнулася ад смуроду і доўга шукала ключы, каб адчыніць дзверы і пакінуць задымленыя пакой.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Дыскусійная трыбуна

СІРЫЙСКАЕ ПЫТАННЕ І ЕЎРАЗЫЙСКАЯ ІНТЭГРАЦЫЯ

(Працяг дыскусіі вакол змены пазіцыі Расіі адносна «сірыйскага пытання», «Звязда» за 13 снежня 2012 г.)

ФАКТЫ

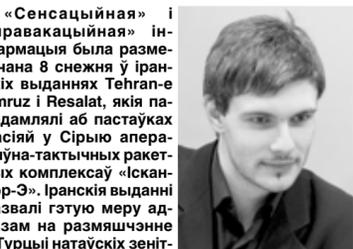
ПАДЗЕЛ

НАВІНЫ

ФАКТЫ

ПАДЗЕЛ

НАВІНЫ

«Сенсацыйная» і «правакацыйная» інфармацыя была размешчана 8 снежня ў іранскіх выданнях Tehran-Emruz і Resalat, якія паведамлялі аб пастаўках Расіяй у Сірыю аператыўна-тактычных ракетных комплексаў «Іскандэр-Э».

У канцы года стала вядома, што Расія накіравала да берагоў Сірыі новую эскадру ваенных караблёў — і то дзеля магчымай эвакуацыі расійскіх грамадзян з зоны канфлікту. У сірыйскім порце Тартус караблі Балтыйскага флоту павінны змяніць эскадру расійскага Чарнаморскага флоту на чале з крайсерам «Масква».

І чаканае таго, што Расія ў якасці «адказу» размесціць у Сірыі аператыўна-тактычны ракетны комплекс «Іскандэр-Э», як да таго заклікаў іранскі СМІ, не трэба. Гэтаж жа, як і ўдзел расійскіх ваенных на баку сірыйскай арміі ў супрацьстаянні з сірыйскай апаліцыяй прычынова не магчымы.

Першым сігналам у змене пазіцыі Расіі па «сірыйскім пытанні» стаў візіт прэзідэнта Расіі Уладзіміра Пуціна ў Стамбул 3 снежня, дзе падчас перамоў з прэм'ер-міністрам Рэджэпам Эрдаганам быў прыняты новы план урэгулявання сірыйскага крызісу — «Сірыя без Асада».

Аб гэтым можна судзіць па заяве міністра замежных спраў Турцыі Ахмета Давутоглу, у якоў ён падвердзіў, што Анкара, Вашынгтон і Масква ўжо праводзяць перамовы і абмяркуююць пераходны перыяд у Сірыі.

ХАМА Ў ВЫХОЎЦАЦ ЦІ КАРАЦЬ?

Прабачце, шануюныя землякі, аднак выкажу меркаванне, што законпааслухнасць, разважлівасць, вядома «беларуская пямяркоўнасць» — гэта не пра нас. Прынамсі, у дачыненні да многіх кіруючых ды і пешаходаў таксама. Не згодныя? Тады давайце параважам над некаторымі сітуацыямі на нашых дарогах.

У Гродне перадзвяточны аякытаж, прадаём і купляем. Аўтобус ад перынатальнага цэнтра да гандлёвага рынку «Карона» рухаецца быццам чарапах, паколькі наперадзе паток машын. Паездка, якая звычайна займае некалькі хвілін, доўжыцца амаль паўгадзіны. І на што скардзіцца? Сам вінават: трэба было прытрымлівацца здаровага ляду жыцця ў выглядзе пешай прагулкі па свежым паветры, а не карыстацца грамадскім транспартам.

Але абуралі яшчэ. Калі аўтобус нарэшце дабраўся да прыпынку каля «Кароны», то ў яго не атрымалася там ... спыніцца. Справа ў тым, што увесь прыпынак грамадскага транспарту быў заняты аўтамабілямі, чые гаспадары, відэаочны, у гэты момант выконвалі свае «таварныя» задчы напярэдадні свята. Напярляўшы на тое, што груба парушаюць правілы дарожнага руху. У выніку аўтобус адчыніў дзверы... на праезнай частцы. А супрацоўнікаў ДАІ, якія «разарулілі» б гэтую сітуацыю з адпаведнымі санкцыямі да парушальнікаў, у той момант там не аказалася.

Не ведаю, ці трапілі гэтыя кіроўцы на вочы «даішнякаў», калі вярталіся з пакупкамі да сваіх машын, але сам факт такога нахабства, ігнаравання элементарных правілаў аб'езда, — і калі б гэта было выключэннем з агульнапрынятых нормаў жыцця ў грамадстве — дык не, хамства падліпшоўвае ледзь не на кожным кроку.

Альбо ўзяць такую жыццёва важную тэму, як беспечныя пападанне хімічнай зброі ў Сірыі пад кантроль тэрарыстычных груп. У гэтым кантэксте турэцкае выданне Hurriyet адзначае, што ў палітычным коле Анкары стаў дамінаваць пункт гледжання, згодна з якім Расія зараз праводзіць інтэнсіўную палітыку па перакананні Асада ў неабходнасці знайсці прытулак у Венесуэле.

Другім важным сігналам, які сведчыць аб радыкальнай змене пазіцыі Расіі з'яўляюцца правядзенне трохбаковай сустрэчы міністра замежных спраў Расіі Сяргея Лаўрова, Дзяржсакратара ЗША Хілары Клінтан і спецпасланніка ААН і Лігі арабскіх дзяржаў Лахдара Брахамі падчас саміту ААБСЕ ў Дубліне 6—7 снежня, на якой у вельмі кулуарным фармаце абмяркуюцца розныя сінарэжы вырашэння «сірыйскага пытання», у тым ліку турэцка-расійскі план «Сірыя без Асада» ў розных варыянтах.

Трэба асабліва падкрэсліць, што гэтыя трохбаковыя перамовы па будучыні Сірыі без Асада праходзілі на фоне рэзананснай заявы Дзяржсакратара ЗША Хілары Клінтан аб «рэсэвешыцы» постсавецкай прасторы пад шырмай Мытнага або Еўразійскага саюза, чаму ЗША будзе супрацьстаяць усімі магчымымі і немагчымымі сродкамі.

А згубіліся яны таму, што падчас гэтых перамоў былі прыняты лісавазначальныя дамоўленасці адносна рожмы Асада ў Сірыі, у якіх замцавалася канчатковае змяненне пазіцыі Расіі па «сірыйскім пытанні».

Самай галоўнай выгадай ад змены сваёй пазіцыі па «сірыйскім пытанні» для Расіі з'яўляецца выхад на якасна новы ўзровень стратэгічнага партнёрства з Турцыяй.

А згубіліся яны таму, што падчас гэтых перамоў былі прыняты лісавазначальныя дамоўленасці адносна рожмы Асада ў Сірыі, у якіх замцавалася канчатковае змяненне пазіцыі Расіі па «сірыйскім пытанні».

Аб гэтым можна судзіць па заяве міністра замежных спраў Турцыі Ахмета Давутоглу, у якоў ён падвердзіў, што Анкара, Вашынгтон і Масква ўжо праводзяць перамовы і абмяркуююць пераходны перыяд у Сірыі.

ХАМА Ў ВЫХОЎЦАЦ ЦІ КАРАЦЬ?

Прабачце, шануюныя землякі, аднак выкажу меркаванне, што законпааслухнасць, разважлівасць, вядома «беларуская пямяркоўнасць» — гэта не пра нас. Прынамсі, у дачыненні да многіх кіруючых ды і пешаходаў таксама. Не згодныя? Тады давайце параважам над некаторымі сітуацыямі на нашых дарогах.

У Гродне перадзвяточны аякытаж, прадаём і купляем. Аўтобус ад перынатальнага цэнтра да гандлёвага рынку «Карона» рухаецца быццам чарапах, паколькі наперадзе паток машын. Паездка, якая звычайна займае некалькі хвілін, доўжыцца амаль паўгадзіны. І на што скардзіцца? Сам вінават: трэба было прытрымлівацца здаровага ляду жыцця ў выглядзе пешай прагулкі па свежым паветры, а не карыстацца грамадскім транспартам.

Але абуралі яшчэ. Калі аўтобус нарэшце дабраўся да прыпынку каля «Кароны», то ў яго не атрымалася там ... спыніцца. Справа ў тым, што увесь прыпынак грамадскага транспарту быў заняты аўтамабілямі, чые гаспадары, відэаочны, у гэты момант выконвалі свае «таварныя» задчы напярэдадні свята. Напярляўшы на тое, што груба парушаюць правілы дарожнага руху. У выніку аўтобус адчыніў дзверы... на праезнай частцы. А супрацоўнікаў ДАІ, якія «разарулілі» б гэтую сітуацыю з адпаведнымі санкцыямі да парушальнікаў, у той момант там не аказалася.

Альбо ўзяць такую жыццёва важную тэму, як беспечныя пападанне хімічнай зброі ў Сірыі пад кантроль тэрарыстычных груп. У гэтым кантэксте турэцкае выданне Hurriyet адзначае, што ў палітычным коле Анкары стаў дамінаваць пункт гледжання, згодна з якім Расія зараз праводзіць інтэнсіўную палітыку па перакананні Асада ў неабходнасці знайсці прытулак у Венесуэле.

У хуткім часе будзе ясна, якія выгады атрымала ў гэтым торгу Расія. Але ўжо зараз відавочна, што для Расіі вельмі істотным з'яўляецца пытанне захавання базы ВМФ РФ у Тартусе, якая дазваляе Расіі пазначыць сваю прысутнасць у Міжземнаморскім рэгіёне, а таксама пытанне захавання сірыйскага рынку экспарту расійскіх узбраенняў, асабліва пасля страты іракскага рынку. І вядца, гэтыя пытанні будуць вырашаны з улікам інтарэсаў Расіі ці будуць кампенсаваны іншым чынам — напрыклад, праз продаж нейкіх пажаданых для расійскага боку актываў (так, нядаўна расійскай кампанія «Інтар РАО ЕЭС» было набыта 90% акцый турэцкай электрастанцыі Тракуа Elektrik, якія належалі амерыканскай фірме AEI, за 867,5 мільёна).

Але самай галоўнай выгадай ад змены сваёй пазіцыі па «сірыйскім пытанні» для Расіі з'яўляецца выхад на якасна новы ўзровень стратэгічнага партнёрства з Турцыяй, які ў будучыні можа прывесці да сур'ёзнай трансфармацыі геапалітычнага ландшафту Еўразіі, калі Турцыя прыме больш актыўны ўдзел у еўразійскіх інтэграцыйных працэсах разам з Расіяй. У гэтым кантэксте пагадзуся з выкладчыкам Дыпламатычнай акадэміі МЗС РФ, цюркалягам Асланбекам Мазлоевым, які ацаніў падобную геапалітычную сітуацыю як «самы страшны сон трохі сіні».

Падчас візіту Пуціна ў Стамбул 3 снежня яго прэс-сакратар Дзімітрый Пясюк зрабіў заяву, згодна з якой Расія будзе толькі рада, калі Турцыя захоча далучыцца да Мытнага саюза. Запрашэнні Турцыі далучыцца да Мытнага саюза з расійскага боку гучалі і раней. Пакуль што такой гаворкі не ідзе. Між тым, турэцкае выданне Takvim, асвятляючы «новыя падрабязнасці закупкі» снежаньскага візіту Пуціна ў Турцыю, паведалі аб намеры Расіі і Турцыі выпрацаваць адзіную стратэгію ў азіяцкім рэгіёне, у сувязі з чым было прынята рашэнне стварыць сумесную турэцка-расійскую рабочую групу, дзейнасць якой на пачатковым этапе будзе звязана з падрыхтоўкай дакумента, які ўстанавлівае прынычыпы Адынай стратэгіі ў Азіі дзвюх краін.

Таму магчымаць утварэння Вялікага Еўразійскага саюза з удзелам Турцыі, Расіі і іншых краін постсавецкай прасторы — гэта не проста меркаванні розных экспертаў, а стратэгічная тэндэнцыя, падмацаваная палітычнай воляй дзяржаў еўразійскай прасторы, у якой Турцыя і Расія будуць з кожным днём адыгрываць усё большую і большую ролю.

Але ўжо зараз відавочна, што для Расіі вельмі істотным з'яўляецца пытанне захавання базы ВМФ РФ у Тартусе, якая дазваляе Расіі пазначыць сваю прысутнасць у Міжземнаморскім рэгіёне, а таксама пытанне захавання сірыйскага рынку экспарту расійскіх узбраенняў, асабліва пасля страты іракскага рынку. І вядца, гэтыя пытанні будуць вырашаны з улікам інтарэсаў Расіі ці будуць кампенсаваны іншым чынам — напрыклад, праз продаж нейкіх пажаданых для расійскага боку актываў (так, нядаўна расійскай кампанія «Інтар РАО ЕЭС» было набыта 90% акцый турэцкай электрастанцыі Тракуа Elektrik, якія належалі амерыканскай фірме AEI, за 867,5 мільёна).

Таму магчымаць утварэння Вялікага Еўразійскага саюза з удзелам Турцыі, Расіі і іншых краін постсавецкай прасторы — гэта не проста меркаванні розных экспертаў, а стратэгічная тэндэнцыя, падмацаваная палітычнай воляй дзяржаў еўразійскай прасторы, у якой Турцыя і Расія будуць з кожным днём адыгрываць усё большую і большую ролю.

Арсеній СІВІЦКІ.

Абмяркуюючы нейкія сенсацыйныя дамоўленасці, якія нібыта дасягнуты паміж Расіяй і Турцыяй або Захадам і накіраваны на пераход Расіі на бок Захаду па сірыйскім пытанні, не варта забывацца пра больш важнае — кантэкст адносін Расіі з Захадам на сучасным этапе.

У цяперашні момант дамінуе тэндэнцыя, у адпаведнасці з якой градус русафобіі на Захадзе перацягнуў усё разумяныя межы, і перазагрузкі ключавых адносін Расіі з ЗША не адбылося. Адмена зласчастай папраўкі Джэксана-Вэніка, з якой звязаліся надзеі многіх на нармалізацыю адносін ЗША і Расіі, была наймысна праведзена Вашынгтанам і абразлівай для Расіі форме — у законпраект, які адмяняе папраўку, уключылі «акт Магніцкага», што ўводзіць санкцыі супраць членаў расійскай палітычнай эліты. А гэта сітуацыя нагадвае формулу «выбачэнне горшае за абразу».

Ранейшая папраўка, якая дыскрымінавала Расію, фактычна заменена новым бар'ерам для нармалізацыі адносін з ЗША. Аднак Расіі ў выглядзе «закона Дзімы Якаўлева», які ўводзіць санкцыі ўжо супраць членаў амерыканскай палітычнай і эканамічнай эліты, наглядна даказвае, што больш цяжка зневажальнае стаўленне да сябе расіяне не маюць намеру. І ўвядзіць, што на гэтым фоне сур'ёзнага геапалітычнага супрацьстаяння Расіі з Захадам у барацьбе за пачаў і годны статус Масква раптам захоча аблегчыць Вашынгтону жыццё, падарыўшы яму Сірыю на сподачку з палітычным беражком, дастаткова цяжка.

Палюбоўная дамоўленасць з Захадам аб гэтым, якой быццам бы дасягнуты на саміце АБСЕ ў Дубліне 6—7 снежня 2012 года і пра якую паведамляецца ў артыкуле Арсенія Сівіцкага, няк не спалучаецца з тым фактам, што міністр замежных спраў Сяргей Лаўроў быў вымушаны пакінуць гэты саміт раней часу, і знак пратэсту супраць папраўку Хілары Клінтан у тым, што выбары ў Расіі не з'яўляліся «ні свабоднымі, ні справядлівымі». Пры гэтым ён фактычна грункуў дзверымі, абвінавачваючы Захад у двойных стандартах. Няк гэта не падобна на сітуацыю паразумення, у якой магла б няслухна выпрацоўвацца сумесная пазіцыя па вырашэнні такога далікатнага пытання.

Што датычыцца рэальных фактаў, то Расія, як і Кітай, зацікаўлена ў тым, каб чарада ваенных уварванняў краін Захаду, якая дэстабілізуе тыя рэгіёны, у якіх праводзіцца, спынілася. Пазіцыя Расіі не змянілася, яна і год таму была гатовая прыняць любое палюбоўнае пагадненне законнага ўлада Сірыі з узброенай апаліцыяй, гатова зрабіць гэта і зараз. Але звязаныя па дамоўленасці ці то з Турцыяй, ці з Захадам законнага прэзідэнта Сірыі значыць адмовіцца ад ранейшай пазіцыі непрымання каліровых рэвалюцый і ўзброеных уварванняў, інспіраваных ЗША і ЕС, давядзенага яму стрываецца ад Анкары і многае іншае.

Гаварыць пра тое, што Расія была б рада бачыць Турцыю ў Мытным саюзе або ў цэлым у працэсах еўразійскай інтэграцыі, вядома, можна. Але значна важней рэальнасціна разглядаць сапраўдную ве-

рагоднасць такой падзеі. Не варта забываць, што Турцыя з'яўляецца членам НАТО, а ў працэсах еўразійскай інтэграцыі ўдзільны перш за ўсё члены АДКБ, інтарэсы якога НАТО часта парушае. Варта памятаць і пра тое, што Турцыя ўжо ўваходзіць у зону свабоднага гандлю з Еўрасаюзам, і ўваходжанне ў нейкі «Вялікі еўразійскі саюз» будзе несумнеўна азначаць выхад Турцыі з гэтай зоны з ЕС і ўваходжанне ў Мытны саюз, паколькі яны рэгулююцца на розных прававых падставах.

Цяжка ўявіць, што Турцыя выйдзе з зоны свабоднага гандлю з ЕС, дзе ўсё ўжо наладжана, каб шукаць шчасця ў новым для сябе мытным утварэнні. Калі ж гаварыць пра нейкі «Вялікі еўразійскі саюз», знаходзячыся ў жым Турцыя не будзе ўдзільна ў інтэграцыйныя эканамічныя працэсы з Расіяй, Беларуссю і Казахстанам, то асаблівай каштоўнасці ў ім не будзе.

Зв'язаныя па дамоўленасці ці то з Турцыяй, ці з Захадам законнага прэзідэнта Сірыі значыць адмовіцца ад ранейшай пазіцыі непрымання каліровых рэвалюцый і ўзброеных уварванняў, інспіраваных Захадам.

Сапраўдны сэнс задаволенасці Турцыі ад візіту Пуціна ў пачатку снежня заключаецца ў тым, што Расія паабяцала абараніць турэцкія інтарэсы ў тым выпадку, калі ў Сірыі ўсё стане зусім дрэнна. Увядзіць сябе на месцы турэцкіх улад, калі Сірыя стане для яе пастаяннай крыніцай нелегальна ўвазной хімічнай зброі, наркатыкаў, новай тэрыторыяй, з якой пайдуць патрабаванні курдаў аб стварэнні адзінага Курдыстана, які ўключае частку цяперашняй тэрыторыі Турцыі, і зразумее, што знешня-апазіцыйна Турцыя ў такой сітуацыі яшчэ як спатрабіцца, і расійскага можа аказання не менш каштоўнай, чым любая іншая.

Акрамя таго, Турцыя ў сваім расчараванні палітыкаў Захаду ў адноснах да Ізраіля і перманентнай неамагчымасцю ўвайсці ў ЕС, аб'ектыўна шукае новых саюзнікаў. Але гэта зусім не азначае, што турэцкія палітыкі гатовы з імі палітычна інтэгравацца выхадзіць з НАТО і адмаўляцца ад ранейшых прэфэрэнцыйных гандлёвых зносін з ЕС. Ужо маючы стратэгічнае партнёрства з ЗША і ЕС, яны хочучы усталяваць яго і з Расіяй, і з Кітаем, і з Індыяй. Захаду прэзідэнтам цяпер гэта з-за ўнікальнага геапалітычнага становішча Турцыі, якое дазваляе ёй кантраляваць найважнейшыя стратэгічныя шляхі з Чорнага мора ў сучасныя акіяны. Калі ўжо такая магчымаць ёсць, то чаму б яе не выкарыстаць, упэўнены ў Анкары. Захад ужо пакорліва трымае асаблівае стаўленне Турцыі да Беларусі, якое ўключае адмову ад любых санкцый, інспіраваных ЗША і ЕС, давядзенага яму стрываецца ад Анкары і многае іншае.

Сяргей КІЗІМА, загадчык кафедры міжнародных адносін Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь

Конкурс

ХАМА Ў ВЫХОЎЦАЦ ЦІ КАРАЦЬ? ВЫБРАЦЬ ЛЕПШАГА З ЛЕПШЫХ

Беларускія тэлемаматы цяпер могуць не толькі «пахварэць» за любімых спартсменаў, але і выбраць лепшага атлета года. Праект «17 студня. Героям спорту 2012» распачае 31 тэндэнцыя дзякуючы намаганням Белтэлерадыёкампаніі і Прэзідэнцкага спартыўнага клуба.

Адкрыты конкурс праводзіцца ў гады летніх і зімовых Алімпійскіх гульняў, каб высветліць беларускіх спартсменаў, якія летас дасягнулі найбольш значных вынікаў на міжнародных спаборніцтвах. Працэдура галасавання вельмі простая. Да 31 студзеня праводзіцца папярэдняе галасаванне. Бюлетэні можна знайсці на сайтах арганізатараў: Белтэлерадыёкампанія (www.tvr.by), Прэзідэнцкі спартыўны клуб (www.sportclub.by), Міністэрства спорту і турызму (www.mst.by), Нацыянальны алімпійскі камітэт (www.poc.by). Даслаць ужо запоўненыя лісты з іменамі пазначаных канкурсантаў трэба будзе па пошце ва ўпраўленне фізічнай культуры, спорту і турызму вашага аб'яўжыканкама.

Самая цікавая пачнецца ўжо ў наступным месяцы. Да 15 лютага журы павінна абгульніць вынікі галасавання і не пазней за 1 сакавіка вызначыць лаўрэатаў. Фінальна конкурс стане ўрачыстае ўзнагароджанне пераможцаў з гала-канцэртам эстрадных выкананняў, якое 27 лютага будзе трансляваць тэлеканал «Беларусь 1» і «Беларусь 24».

За каго галасаваць? Вынікі праекта падвядуць у наступных намінацыях: «Каманда года», «Спартсмен года» і «Спартсменка года», «Трэнер года», «За волю да перамогі», «Пярэў года», «Вынік года», «Самы яркавы момант года». З поўным спісам удзельнікаў можна азнаёміцца ў бюлетэнях, але, безумоўна, сярэд намінантаў і барысаўскі БАТЭ, зборная Беларусі па мастацкай гімнастыцы, мужчынская зборная па гандболе («Каманда года»), Максім Мірны, Сяргей Мартынаў («Спартсмен года»), Дар'я Домрачова, Аляксандра Герасіміна, Любоў Чаркашына («Спартсменка года»), Віктар Ганчарэнка, Ірына Ялярская, Уладзімір Шантаровіч, Клаус Зіберт, Юрый Шаўцоў («Трэнер года») і іншыя. Сярэд удзельнікаў сапраўды годныя спартсмены і спецыялісты. Самая галоўная застанецца за вамі — выбраць лепшага з лепшых.

Выпуск
№ 1 (302)

■ Рэпрадуктыўнае здароўе

ЗАГАДЧЫЦА аддзялення планавання сям'і і дапаможных рэпрадуктыўных тэхналогій Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру «Маці і дзіця» Ала КАМЛЮК прапануе памятку для жанчын аб тым, на што варта звяртаць увагу на працягу ўсяго рэпрадуктыўнага ўзросту і пасля яго. Калі прытрымлівацца гэтых простых правілаў, падаваляе Рэсурсы цэнтру ЮНФПА, можна заставацца здаровай і мець паўнавартаснае сэксуальнае жыццё.

Ва ўзросце 15-24 гады важная рэгулярнасць менструальнага цыклу. Калі ёсць праблемы, урач падкажа шляхі яе вырашэння. Падчас візіту да ўрача дзяўчына можа здаць аналізы на наяўнасць інфекцый, якія перадаюцца палавым шляхам, у тым ліку віруса папіломы чалавека.

Вірус папіломы чалавека — самая распаўсюджаная вірусная інфекцыя рэпрадуктыўнага тракту, сустракаецца найчасцей за іншыя інфекцыі, якія перадаюцца палавым шляхам. Гэты вірус звязаны з рызыкай раку шыйкі маткі, трэцяга па частаце раку ў жанчын і самага распаўсюджанага віду раку ў многіх краінах, якія развіваюцца. Самая высокая рызыка заражэння вірусам папіломы назіраецца ва ўзросце 16-20 гадоў, паколькі гэта перыяд высокай палавой актыўнасці і частай змены партнёраў.

Вірус папіломы чалавека бывае нізкай і высокай анкалагічнай рызыкай. У першым выпадку ён выклікае дабраякасныя ўтварэнні, у другім — рак шыйкі маткі (цэрвікальны рак). Інфекцыя можа прайсці самастойна на працягу 2 гадоў, але не ва ўсіх выпадках. Жанчыны, якія маюць генетычную схільнасць або парушаны імунітэт, кураць, рана пачалі палавое жыццё, не карыстаюцца бар'ернымі спосабамі засцярогі (прозерватывам), часта мяняюць палавых партнёраў, маюць іншыя інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, або адначасова некалькі тыпаў віруса папіломы, — знаходзяцца ў групе рызыкі. Інфекцыя ў такіх выпадках можа застацца ў арганізме надоўга, і ў рэцэ рэшт пачнецца пухлінны рост.

Ранняя дыягностыка дае шанец на эфектыўнае лячэнне. У нашай краіне рэкамендуецца даследаванне цыталогіі 1 раз у год. У Італіі, Францыі, Іспаніі прыняты дзяржапраграмы па вакцынацыі дзяўчынак 12-14 гадоў, яшчэ да пачатку палавага жыцця, для выраўноўвання ў іх імунітэту супраць віруса папіломы. У выпадку вакцынацыі неабходна ўскрынінуць няма.

Дзетародны (фертыльны) узрост (25-48 гадоў) — узрост, у якім большасць беларусак нараджае дзяцей. Калі сям'я прыняла рашэнне мець дзяцей, неабходна прааналізавацца з урачом па пытаннях падрыхтоўкі да цяжарнасці і беспякні мацярынства, правесці агульны стан здароўя, наяўнасць інфекцый, якія перадаюцца палавым шляхам.

Жанчыны гэтага ўзросту павінны ўдзяляць асабліва ўвагу стану шчытападобнай і малочнай залоз, шыйкі маткі і скураных покрываў. Асноўнай рызыкай з'яўляецца рак

...ДЛЯ ЖАНЧЫН

гэтых органаў. Таму рэкамендуецца рэгулярна ўльтразвукавыя даследаванні шчытападобнай і малочнай залоз, мазкі на цыталагічна шыйкі маткі, абследаванне скураных покрываў.

Шчытападобная залоза выпрацоўвае гармоны, у ліку ўплываюць на дзетародную і палавую функцыі чалавека. Парушэнні работы гэтай залозы праяўляюцца парушэннямі менструальнага цыклу, болей у сэрцы, стомленасцю, забывлівасцю, падаўленым станам. Рак малочных залоз сярэд жаночых анказахворванняў знаходзіцца на першым месцы. Рэкамендуецца не забывацца на штомесячнае самаабследаванне малочнай залозы.

Сацьчыца за станам скуры неабходна пастананна, варта звяртаць увагу на любыя змены, паколькі рад скуры — лідар сярод усіх анказахворванняў.

Перыменапаўза і постменапаўза (пасля 45 гадоў) — час зніжэння функцыі рэпрадукцыі. Перыменапаўза доўжыцца да завяршэння дзетароднага перыяду, пачату прыкмет клімактерыя, да таго моманту, як пройдзе год пасля менапаўзы (апошняй самастойнай менструацыі). Менапаўза надыходзіць у сярэднім у 50 гадоў. Клімактерычны перыяд доўжыцца каля 20 гадоў і з'яўляецца пераходам ад згасання дзетароднай функцыі да старасці. Зніжэнне функцыі яечнікаў суправаджаецца зніжэннем выпрацоўкі жаночых палавых гармонаў, што адбіваецца на ўсім арганізме. Правяркі ў гінеколага ў гэтым узросце скіраваны на выяўленне ранніх парушэнняў.

Дэфіцыт жаночых гармонаў эстрагенаў, або клімактерычны сіндром, выпадае на долю 9 з 10 жанчын. Пры гэтым жанчына можа адчуваць прылывы гарачкі, паліваасць, парушэнне сну, нервознасць, тахікардыю, могуць з'явіцца праблемы з мочаспусканнем, размяшчэннем і функцыяй палавых органаў. Праз некалькі гадоў пасля спынення менструацый пачынаюць праяўляцца атрафічныя працэсы: непрыемныя адчуванні падчас палавой біблікацыі, зніжэнне эластычнасці скуры, выпадзенне і ломкасць валасоў.

Наступствамі дэфіцыту эстрагенаў пры адсутнасці неабходных мэр праз гадоў пачаць могуць стаць сардэчна-сасудзістыя праблемы, парушэнні разумовай функцыі (хвароба Альцгеймера), астэапароз. У гэтых выпадках узрасце смяротнасць ад сардэчных катастроф. Для дыягностыкі клімактерычнага сіндрому варта прайсці абследаванне ў гінеколага-эндэкрыялога: правесці шчытападобную залозу, зрабіць біяхімічны аналіз крыві (узровень цукру і халестэрыну), мамаграфію, каб выключыць рак малочнай залозы, ультразвук органаў малога таза на выяўленне гінекалагічных хвароб.

ТАКСАМА НЕ ЗАБЫВАЙЦЕ — вынайма даўно пацвердзілі: жанчыны, якія выкарыстоўваюць гарманальную кантрацэпцыю і з'яўляюцца прыхільніцамі

курэння, маюць наможа больш высокую рызыку інфаркту і тромба, чым тыя, што не кураць. Больш за тое, у развітых краінах курэнне лічыцца самым важным фактарам (сярод тых, на якія можна паўплываць), у ліку праблем, звязаных з цяжарнасцю — заўчасныя роды, малая вага плоду, адслаенне плацэнты. Курэнне таксама можа стаць прычынай ранняй менапаўзы — на 2 гады раней, чым для жанчын, якія не кураць, і фактарам рызыкі раку похвы і шыйкі маткі.

Атлусценне з'яўляецца фактарам рызыкі адсутнасці авуляцыі. Атлусценне таксама можа выклікаць рак малочнай залозы, маткі і дыябет падчас цяжарнасці. Дыябет падчас цяжарнасці патрабуе асаблівага догляду і можа выклікаць выкідыш і прыроджаныя ананаліі.

Парушэнні менструальнага цыклу і бясплоднасць часта бываюць выкліканы метабалічнымі парушэннямі, якія разам павялічваюць рызыку сардэчна-сасудзістых захворванняў і дыябету. Павеціваюць фізічнай актыўнасці, змены харчавання, якія павінны прывесці да зніжэння вагі, бывае дастаткова для аднаўлення рэгулярнасці менструальнага цыклу і вырашэння праблемы бясплоднасці.

15-24 ГАДЫ

Агляд гінеколага штогод. Абследаванне на інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам. Калі не ўводзілася вакцына супраць раку шыйкі маткі, то абследаванне на наяўнасць віруса папіломы чалавека (метадам полімеразнай ланцуговай рэакцыі, або мазкі на цыталагію) на працягу ўсяго жыцця пасля палавага дэбюту.

Кантроль менструальнага цыклу. Менструацыя павінна пачацца ў 10-16 гадоў. Рэгулярнасць можа ўстанавівацца на працягу года. Пасля 18 гадоў перабоі цыклу сведчаць аб магчымых парушэннях авуляцыі. Падбор кантрацэпцыі. Выяўленне палавых інфекцый (урач падкажа, на наяўнасць якіх ІППШ неабходна абследавацца).

25-48 ГАДОУ

Агляд у гінеколага штогод. Кансультацыя па планаванні цяжарнасці і кантрацэпцыі. Ультразвук малочнай, шчытападобнай залозы і скуры. Аналіз на ІППШ, пры змене палавых партнёраў — дадаткова да штогадовага абследавання.

49-60 ГАДОУ

Кансультацыя па клімактерыі і змяшчальнай гармонатэрапіі. Не радзей за 1 раз на год. Аналіз біяхімічных параметраў крыві (халестэрын, цукар), электракардыяграма — штогод. Мамаграфія, мазкі на цыталагію, дэнсітаметрыя (вымярэнне ўзроўню шчыльнасці касцей) — 1 раз у 2 гады. Пры змене палавага партнёра варта прайсці тэст на ІППШ.

ШТО Ў ЯКІМ УЗРОСЦЕ ВАЖНА?

ПАСЛЯ нараджэння ўрач звычайна правярае ў хлопчыка, ці няма ў яго ананаліі развіцця палавых органаў. Бываюць выпадкі, калі па тых ці іншых прычынах можа парушацца працэс апускання яечак у машонку, што ў выніку больш высокай тэмпературы ў брушной поласці можа прывесці да бесплоднасці. У такім выпадку дзіцяці робяць аперацыю.

Яўген ЮШКО, дацэнт кафедры ўрачэбнай Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдат медыцынскіх навук, галоўны ўрач камітэта аховы здароўя Мінгарвыканкама папярэджае, што запаленчыя хваробы, перанесеныя ў дзяцінстве, могуць паўплываць на рэпрадуктыўную функцыю мужчыны ў будучыню.

Вучоныя на працягу многіх гадоў праводзяць даследаванні, каб высветліць прычыны мужчынскай бясплоднасці. Сёння іх налічваецца звыш аднаго дзясятка, і многія з іх могуць зарадзіцца ў падлеткавым узросце. Паводле звестак расійскіх даследчыкаў, асноўнымі прычынамі з'яўляюцца інфекцыі геніталій, якія часта перадаюцца палавым шляхам, варыкацэле, якое сустракаецца ў 10-15% падлеткаў, ідэятычная аліга-, астэна-, тэртазоаспермія, якая мае даўняе выжыванне да якасці спермы. У кожнага трэцяга пацыента выяўлена спалучэнне двух і больш фактараў.

Інфекцыі, якія перадаюцца палавым шляхам, найбольш часта сустракаюцца ва ўзроставай групе 20-24 гады, за якой следуе ўзростава група 15-19 гадоў. Кожны год ІППШ заражаецца прыкладна адзін з 20 маладых людзей (і юнакоў, і дзяўчат). Часта гэтыя захворванні працякаюць бессімптомна і таму не лечатся на працягу многіх гадоў.

Замежныя спецыялісты рэкамендуюць пасля завяршэння перыяду нармальнага палавага выспявання, калі адбылося станаўленне рэпрадуктыўнай функцыі, прыкладна ва ўзросце 18-22 гады, наведаць «мужчынскага» ўрача, які правярць функцыю палавых залоз. Калі існуюць некаторыя перадумовы, то падчас палавага выспявання неабходна правяраць і эндэкрыяльную сістэму, стан якой уплывае на рэпрадуктыўную і сэксуальную функцыі.

Адной з самых небяспечных рызык рэпрадуктыўнага здароўя ў дарослых мужчын з'яўляецца рак яечак. Пэўныя захворванні могуць паўплываць на функцыю семянікоў, што выклікае рызыку развіцця гэтага віду раку. Паводле інфарма-

...ДЛЯ МУЖЧЫН

цыі расійскай клінікі Андэрас, рак яечак з'яўляецца найбольш частай злаякаснай пухліннай сярод мужчын 20-40 гадоў.

Калі ў дзяцінстве ў хлопчыка былі праблемы з апусканнем яечка ў машонку, а ў дарослым узросце яечкі недаразвітыя, бацька або дзед хварэлі на рак яечка, або ёсць бясплоднасць, або мужчына хворы на сіндром Кляйнфельтэра, то ён знаходзіцца ў групе рызыкі, і яму рэкамендуецца штогод наведаць уролага, а таксама штодзень ажыццяўляць самаагляд. Калі нешта непакое — трэба звяртацца да спецыяліста.

Пажылым мужчынам варта пастаянна сацьчыца за ўзроўнем артарыяльнага ціску, цукру ў крыві і халестэрыну. Рызык мужчынскага здароўя пажылога ўзросту ўключаюць рак прастаты, дабраякасную гіперплазію прастаты (адэнома прастаты) і гіпаганадызм.

Рак прастаты ўваходзіць у пяцёрку асноўных прычын смяротнасці анкалагічных хворых у Беларусі. Першым фактарам рызыкі з'яўляецца ўзрост пасля 50 гадоў, другім — спадчынасць. Іншыя відомыя рызыкі, якія таксама могуць адыграць сваю ролю, — гэта харчаванне, багатае на жывёльныя тлушчы, ужыванне алкаголю, знешняе ўздзеянне ультрафіялетавага апраменьвання, апраменьванне на працоўным месцы, уздзеянне цяжкіх металаў.

Доўгі час (бывае, што і на працягу 10 гадоў) рак прастаты можа працякаць без пэўных прыкмет. Часам у хворых адзначаюцца пазывы і пачашчанае мочаспусканне, частыя мочаспуканні ноччу. Мужчына пачынае фізічна адчуваць праблемы, калі пачынаюцца метастазы, і хірургічным шляхам пухлінны вылучыць практычна неамагчыма.

Каб рак прастаты не стаў прысудам, урачы настойліва рэкамендуюць мужчынам пасля 40 гадоў раз у 2 гады вымяраць узровень прастатаспецыфічнага антыгену. Гэта блюк, што выпрацоўваецца прастатой, канцэнтрацыя якога павялічваецца пры захворванні. Паводле слоў Андрэя ВАРАКСЫ, загадчыка ўрачэбнага цэнтру Першамайскага раёна г. Мінска, свой узровень ПСА пачынае ведаць кожны мужчына ва ўзросце пасля 50 гадоў. Кожны мужчына ў Беларусі можа прайсці такую праверку ва ўрачэбным цэнтры па месцы жыхарства.

Аднамо прастаты таксама дыягнастуецца з дапамогай

вымярэння ўзроўню ПСА. Адэнома — гэта дабраякасная пухліна, яна не дае метастазаў. Сімптомамі могуць быць частае мочаспусканне і пазывы на яго, аслабленне струі мачы і павышаныя аб'ём мачы ў начны час.

Мужчынскі гіпаганадызм — гэта клінічны сіндром, выкліканы недахопам гармонаў андрагенаў. Гэтыя гармоны адказваюць за развіццё другасных палавых прыкмет, павышаюць сэксуальнае жаданне, частату і сілу эрэкцыі. Андрагены адыграваюць вядучую ролю ў развіцці і падтрыманні рэпрадуктыўнай і сэксуальнай функцыі. На гэтым фоне ў хворых таксама назіраецца паніжаны уззровень гармона тэстастэруну. Гіпаганадызм можа негатыўна паўплываць на работу многіх органаў і ў цэлым пагоршыць якасць жыцця. Пазней можа стаць прычынай паніжанай рэпрадуктыўнай і сэксуальнай функцыі, паніжанага фарміравання мышцаў і мінералізацыі касцей, парушэння тлушчавога абмену. Недахоп андрагенаў павышаецца з узростам, таму гіпаганадызм пераважае сярод пажылых мужчын, тых, што пакутуюць ад атлусцення, і мужчын з аслабленым здароўем. Урач вымярае захворванне па цэлым шэрагу прыкмет, а таксама вымярае узровень тэстастэруну.

18-22 ГАДЫ

Варта правесці функцыю палавых залозаў, наяўнасць ІППШ, плондчас.

СЯРЭДНІ УЗРОСТ

Раз на год правяраць наяўнасць ІППШ, функцыю яечак, ажыццяўляць самаагляд.

ПАЖЫЛЫ УЗРОСТ

Вымяраць артарыяльны ціск, ведаць лічыбы цукру (рызыка — эрэктыльная дысфункцыя) і халестэрыну. Вымяраць узровень ПСА, наяўнасць ІППШ.

Агульная кансультацыя ўрача-андралага або ўрача пазакана пры наяўнасці праблем з агульным здароўем.

ТАКСАМА НЕ ЗАБЫВАЙЦЕ

Вельмі важнай у любым узросце рэгулярныя заняткі спортам, збалансаванае харчаванне, адсутнасць шкодных звычак. Будучыце добрыя адносіны з сям'яй, блізкімі і сябрамі. Псіхалагічны дабрабыт адыгравае вельмі важную ролю ў рэпрадуктыўнай і сэксуальнай здароўі.

■ Інфарм-укол

Часнок — унікальны падарунак прыроды. Ён шырока выкарыстоўваецца не толькі ў кулінарыі, робіць стравы і смачнымі, і карыснымі, але можа дапамагчы і пазбавіцца некаторых праблем. Якіх і як — расказвае валеолаг 23-й гарадской дзіцячай паліклінікі г. Мінска Алена ГАРНІЦКАЯ.

Трэшчыны на пятках. Нярэчныя абутак, патлівасць парушаюць ціласнасць верхняга слою скуры, што адкрывае доступ мікробам. Таму спачатку ўзнікаюць тонкія насечкі на скуры, якія пасля пераходзяць у глыбокія трэшчыны. Каб папярэдзіць іх з'яўленне, неабходна прытрымлівацца наступных правілаў:

✓ Ніколі не заставайцеся падоўгу на сонцы, паколькі пад уздзеяннем ультрафіялетавых промяняў сука высыхае і трэскаецца.

✓ Не прымайце ванну больш, чым гэта неабходна, а пры мыцці ног карыстаўцеся мылам з нейтральным рН.

✓ Абавязкова штораз пасля мыцця мажце ногі ўвільгатняльным крэмам.

Трэшчыны вельмі дрэнна падаюцца лячэнню, але дзякуючы рэгулярным лячэбным працэдурам ад іх можна пазбавіцца. На дапамогу можа прыйсці і часнок. Растаўчыце 1-3 зубкі часнаку. Нагрэйце на пары і змяшайце з 1 ст. л. мёду, 1/2 ст. л. алею. Распаўраце ногі ў гарачай вадзе з невялікай колькасцю борнай кіслаты (1/2 ч. л. на 1 шлянку вады), абсушыце, але не выцірайце. Нанясце кашыцу на трэшчыны, пакладзіце зверху пластыр і пакіньце на ўсю ноч. Раніцай вымайце ногі ў цёплай вадзе і змажце трэшчыны тлустым крэмам. Паўтарыце гэтую працэдуру да таго часу, пакуль трэшчыны не знікнуць зусім.

Для лячэння глыбокіх трэшчынаў выкарыстоўваецца часнок, звараны ў малацэ. Прыгатуецца 1/2 шлянкі малака, дадайце 3 зубкі

часнаку і варыце на малым агні, пакуль малако не выпарыцца. Мяккі часнок растаўчыце, дадайце трохі сметанковага масла. На марлю ці бінт пакладзіце кашыцу, прыкладзіце да трэшчыны, надзеўце насок. Праз 1-2 гадзіны зніміце кампрэс. Змазваць не трэба. Калі трэшчыны не праходзяць, звярніцеся па дапамогу да ўрача-дэрматолога.

Бародаўкі. Невялікую должку растаўчыце, змяшайце з 1/2 л вочатнай эсэнцыі. Пакладзіце кашыцу на бародаўку і замацуйце глістырам. Хадзіце з такім кампрэсам увесь дзень, пасля прамыіце цёплай вадой. Пасля рэгулярнага лячэння на месцы бародаўкі з'явіцца невялікая ямачка, унутры якой будзе відаць карані бародаўкі. Калі падчас лячэння бародаўка вяс пакаціць, працэдуру трэба спыніць, а бародаўку змазаць тлустым крэмам. Можна зварыцца да ўрача-дэрматолога, які пазбавіць непрыемнасці з дапамогай сучасных, нехваравітых, вельмі эфектыўных метадаў.

Грыбковыя хваробы. Часнок спраўды вышэйшае рознае віды грыбкоў. Хваравітыя месцы трэба праціраць настойкай з часнаку. Для яе прыгатавання ачысціце і здрабніце

галоўку часнаку, заліце яе 1/2 л харчовага спірту. Сумесь зліце ў шлянкі посуд, шчыльна зачыніце накрывкай і пастаўце ў цёмнае месца на 2-3 тыдні. Расстрайце сумесь, каб яна добра перамяшалася. Пасля яе неабходна захоўваць у цёмным халаднаватым месцы.

Супраць грыбкоў на нагах добра прымяняць нажныя ванны, якія трэба рабіць 2 разы на дзень. Для гэтага здрабніце 5-6 долек часнаку з 1/2 л кіпеню і дайце настояцца на працягу гадзіны. У малы таз наліце гарачай вады так, каб яна даходзіла да шыкалаткі, і дадайце часночныя настой. Вада павінна быць гарачай, каб можна было трыцца. Парыць ногі можна не больш за 15 хвілін.

Аднак часнок грыбок паражэе скуру паміж пальцамі ног, з-за чаго ўзнікаюць трэшчыны, якія мюкнуць і балюць. Звычайныя прыпаркі тут не дапамогуць. Можна паспрабаваць зрабіць так: здрабніце з дапамогай міксера 3-6 зубкоў часнаку і заліце 1/2 л кіпеню. Вадкасць павінна настояцца і астыць. Намачыце вату ў настой і прыкладзіце да праблемных месцаў. Вату трэба перыядычна змочваць у раствору. Рабіць гэта трэба рэгулярна.

■ Сеанс самаўнушэння

МАЁ ЦЕЛА РАССЛАБЛЕНАЕ...

Заняткі неабходна пачаць у ціхім і слаба асветлёным пакоі. Адзенне не павінна абмяжоўваць рух. Лепш прылегчы. Ногі павінны расслаблена ляжаць на невялікай адлегласці адна ад другой, а пад каленныя суставы пажадана падкладзі якую-небудзь апору. Для падтрымкі галавы скарыстаўцеся зручнай падушай. Рукі злёгка сагнутыя і ляжаць уздоўж цела. Пальцы таксама злёгка сагнутыя і не дакраюцца адзін да аднаго і да цела.

«Мая левая нага цяжка»
«Мая спіна і шыя цяжка»

І ўзмацніце пацуду цяжару з дапамогай формул:

«Мая рукі цяжка»
«Мая ногі цяжка»
«Усё маё цела цяжка»

Падчас выканання практыкаванняў вы заўважыце, што пры паўтарэнні гэтых формул іншыя часткі цела мимавольна ахоплівае адчуванне цяжару. Напрыклад, калі вы прамаўляеце фразу: «Мая правая рука цяжка», адначасова адчуванне цяжару можа узнікнуць і ў левай руцэ. Такі сімптом з'яўляецца добрым знакам, які сведчыць аб хуткім прагрэсе. Акрамя таго, у розных частках цела пры апрацоўцы пацуды цяжару можа спантанна з'явіцца адчуванне цяжару. Пасля надойгай практыкі вы навучыцеся выклікаць цяжар у цэла аднаразовым паўтарэннем трох апошніх формул.

Расслабленне. Наступным этапам з'яўляецца дасягненне фізічнай рэлаксацыі з дапамогай сьведомага расслаблення мышцаў. Устанавіце ў думках кантакт з правай далонню (або левай, калі вы лярша). Адчувайце яе і ўяўляйце сабе яе вобраз згодна з апісаным вышэй метадам. Пасля гэтага ўявіце, што ваша правая рука расслабляецца. Трымайце гэты вобраз у думках і паўтарыце наступныя словы: «Кісьць маёй правай рукі расслаблена» на працягу 1-1,5 хвілін або да таго часу, пакуль не адчуецца, што кісьць расслаблена, калі гэта здарыцца раней.

Калі вы адчуваеце цяжкасці з уяўленнем расслабленай кісці рукі, тады яе можна больш шчыльна сцісціце яе ў кулак, поўнацю сканцэнтраваць увагу на сціснутым кулаку, а затым перастаньце яго напружваць і прыслухайцеся да ўзніклага ў руцэ адчування расслаблення. Дазвольце сьведомасці поўнацю пагурацца ў гэта адчуванне і адначасова некалькі разоў паўтарыце: «Кісьць маёй правай рукі расслаблена». Гэтую тэхніку напружання і расслаблення мышцаў можна выкарыстоўваць толькі тады, калі больш нічога не дапамагае, і нават у гэтым выпадку трэба абмежавацца адным або двума спробамі ў самым пачатку працэсу асвецення расслаблення. Калі вы будзеце карыстацца ёю пастаянна, у сьведомасці можа ўзнікнуць псіхалагічная ўстаноўка, у выніку якой у далейшым даведзецца прымяняць гэтае практыкаванне штораз, калі вы будзеце ўваходзіць у транс. Така ўстаноўка аднімае шмат намаганняў і перашкаджае пагурацца ў транс за максімальна кароткі час.

Выконвайце гэтае практыкаванне 2-3 разы ў дзень, пакуль не зможаце выклікаць адчуванне цяжару ў сваёй правай далоні. Пасля таго як навучыцеся расслабляць кісьць правай рукі, зрабіце тое ж самае з іншымі часткамі цела ў парадку, прыведзеным ніжэй. Не пераходзіце да наступнай формулы да таго часу, пакуль не адчуеце расслабленне, хоць бы ў невялікай ступені, з дапамогай папярэдняга ўнушэння. Выконвайце рэлаксацыю асобных частак цела да таго часу, пакуль не навучыцеся за адзін сеанс расслабляць усё цела поўнацю.

Парадак ўнушэнняў павінен быць наступным:

«Кісьць маёй правай рукі расслаблена»
«Мая правая рука расслаблена»
«Кісьць маёй левай рукі расслаблена»
«Мая левая рука расслаблена»
«Мая правая ступня расслаблена»
«Мая правая нага расслаблена»
«Мая левая ступня расслаблена»
«Мая левая нага расслаблена»
«Мая спіна і шыя расслабленыя»
Пасля гэтага падмацуйце пацуду расслаблення ўнушэннямі:

«Мая рукі поўнацю расслабленыя»
«Мая ногі поўнацю расслабленыя»
«Усё маё цела расслаблена»

Штораз, калі будзеце выконваць такое ўнушэнне, стаў

Філасофія эканомікі

ЯК ПАТРАПІЦЬ У ГЕАЭКАНАМІКУ?

ГЛАБАЛІЗАЦЫЯ — ГЭТА СТВАРЭННЕ АДЗІНАЙ СУСВЕТНАЙ СЕТКАВАЙ ЭКАНОМІКІ

Развіццё падзей у бліжэйшай 50 гадоў будзе вызначана дзеяннем сіл глабалізацыі, якая вядзе праз рэгіяналізацыю і транснацыяналізацыю, што яшчэ больш узмацняюць гэты працэс, да фарміравання геаэканомікі. Яшчэ зусім нядаўна сусветная эканоміка ўяўляла сабой скупнасць нацыянальных гаспадарак (дзяржаўна аформленых), звязаных сістэмай міжнароднага падзелу працы, эканамічных і палітычных адносін. Функцыянаванне гэтай скупнасці (гаспадарак і іх адносін) апасродкавана пэўным сусветным парадкам, вытокі фарміравання якога бяруць свой пачатак у 1648 годзе, калі быў падпісаны Вестфальскі мир, і дзейнічаў ён (парадак) аж да 1991 года, атрымаўшы назву Вестфальска-Патсдамскага сусветнага парадку пасля 1945 года.

Але сучасная сусветная эканоміка усё менш нагадвае сабе таго перыяду, калі асноўным суб'ектам сусветнай эканомікі былі дзяржавы. Зараз сусветная эканоміка паўстае не ў выглядзе прастай сумы нацыянальных гаспадарак (хоць у нашых навуковых праграмах і падручніках па сусветнай эканоміцы працягваюць разглядаць сусветную гаспадарку толькі «як суму шляхі рэгіяналізацыі могуць быць самымі рознымі: гэта і асаблівыя эканамічныя зоны (і яны ў нас ёсць), і прыгранічныя тэрыторыі, гэта і двухваковыя дамовы аб свабодным гандлі і г.д. Але існуе і яшчэ адзін важны кірунак — рэгіянальная групіроўка краін.

нацыянальных гаспадарак, звязаных сістэмай міжнароднага падзелу працы, эканамічных і палітычных адносін», а ў выглядзе рэальна існуючай геаэканомікі, г.зн. глабальнай эканамічнай сістэмы з наяўнасцю разам з нацыянальнымі дзяржавамі новых суб'ектаў — такіх як транснацыянальныя карпарацыі (ТНК), міжнародныя (міжнацыянальныя) кампаніі (МНК), іх альянсы, міжнародныя арганізацыі і інтэграцыйныя групы і г.д. Напрыклад, ТНК — гэта суб'екты, якія валодаюць фінансавай сілай, што значна перавышае фінансавую сілу асобных, далёка не маленчкіх дзяржаў. І не прыміць іх сёння ў разлік было б няправільна. У гэтых умовах у дзяржавы змяняюць

ца функцыі: яна павінна не столькі актыўна, колькі эфектыўна прыняць удзел у гэтым працэсе, мадэрнізаваць сваю ролю ў грамадскім развіцці ў адпаведнасці з сусветнымі глабалізацыйнымі тэндэнцыямі. Байкатаваць працэсы глабалізацыі неразумна і небяспечна, і тыя краіны, якія не прымуць удзелу ў гэтых працэсах, застаюцца на абочыне новай пострынавай цывілізацыі. Такім чынам, глабалізацыя — гэта першы і галоўны выклік XXI стагоддзя, які заўважваецца на працягу апошніх 30 гадоў і не атрымаў яшчэ адэкватнага адказу. Менавіта гэты выклік абумоўлівае і ўзмацняе ўсе існуючыя супярэчнасці сусветнай эканомікі ў нашы часы — і эканамічныя, і палітычныя, і сацыяльныя. Глабалізацыя — гэта працэс, канчатковым вынікам якога будзе стварэнне адзінай сусветнай сеткавай эканомікі — геаэканомікі. Сёння ў свеце ідзе працэс станаўлення структуры ўласна сусветнай эканомікі як адзінага арганізма, як адзінага светагаспадарчага комплексу. Сусветная эканоміка рухаецца да геаэканомікі. Адпаведна змяняюцца і геапалітыка, і сама сусветная эканоміка. Ідзе пошук краінамі свайго «месца пад сонцам», кожная краіна спрабуе сфарміраваць сваю «знешнюю эканоміку» ці хаця б «ўпліскае» ў «знешнюю эканоміку» іншых некаторымі сваімі часткамі.

Працэс глабалізацыі ідзе праз транснацыяналізацыю і рэгіяналізацыю. Гэтыя два кірункі ўзаемазвязаны паміж сабой, але, разам з тым, існуючы і як незалежныя феномены. Агульны кірунак сучаснага эканамічнага развіцця — гэта пашырэнне кампаній за кошт сцірэння нацыянальных межаў, стварэння ТНК і фарміраванне, з аднаго боку, адзінага сусветнага рынку, з другога — адзінага светагаспадарчага комплексу. Такім чынам, праз сувязі ТНК фарміруецца сеткавая эканоміка ў сусветным маштабе. У большасці галін сфарміраваны вузлы сувязяў, сеткі, прабіцца куды новым, нават транснацыянальным кампаніям, не ўяўляецца магчымым.

Акрамя таго, сучасныя ТНК, якія знаходзяцца ў вузлах гэтых сетак, звязаны паміж сабой, як правіла, тэхналагіямі і прадуктамі IV і V тэхналагічных укладаў. І магчымасць увайсці туды з традыцыйнай прадукцыі і тэхналогіямі малаверагодна. Нават у тэхналагічных ланцуках буйных ТНК, пра якія так шмат казалі ў 1990-я гады, уключаючы нашы прадпрыемствы ніхто не збіраецца.

Прадукцыя традыцыйных тэхналогій, які правіла, неканкурэнтаздольная перш за ўсё па ўзроўні выдаткаў вытворчасці (старыя тэхналогіі, высокая доля досыць вялікіх выдаткаў працы ў структуры выдаткаў, нізкі ўзровень прадукцыйнасці працы). Сёння не гэтая прадукцыя вызначае характар сучасных перадавых характар.

Сёння гаворка ідзе аб павышэнні долі высокатэхналагічнай вытворчасці. Гэтыя сусветныя рынкі растуць найбольш інтэнсіўна. Па прагнозах экспертаў, імкліва фарміруецца VI тэхналагічны ўклад, звязаны з нанатэхналогіямі, фатонікай, біясумшальнымі тэхналогіямі, клеткавымі тэхналогіямі і метадамі геннай інжынерыі, альтэрнатыўнай энергетыкай (вадародная энергетыка, выкарыстанне энергіі ветру, сонца) эканамічна прымальнымі параметрамі і г.д. Гэта і ёсць тыя кірункі, якія праз нейкі час будуць вызначаць «твар» эканомікі развітых краін. Сёння ж гэтыя напрамкі вызначаюць навукова-даследчыя і доследна-канструктарскія работы ў гэтых краінах.

ІНТЭГРАЦЫЮ БЕЛАРУСІ ТРЭБА ВЫКАРЫСТАЦЬ ДЛЯ СТВАРЭННЯ «ІНАВАЦЫЙНАГА ЛІФТА»

Для Беларусі патрэбна стратэгія эканамічнага развіцця, якая была б адэкватна сітуацыі, што склалася ў сусветнай эканоміцы. Як патрапіць у сеткавую сусветную эканоміку — геаэканоміку?

Відавочна, што для станаўлення новага тэхналагічнага ўкладу патрабуюцца вельмі вялікія «навукаёмкія ўкладанні». Інакш кажучы, у бліжэйшы час эканоміка будзе заснавана на ведах, кіраванні інфармацыйнымі патокамі. Павялічыцца роля навуцы ў эканоміцы, і гэтая яе роля будзе ў тым, што сама навука стане асноўнай інавацыяй. Развіццё інфармацыйных тэхналогій ужо сёння фармальна дэцэнтралізаваць інфармацыю, што дае магчымасць прадпрыемствам, арганізмам вызваляцца ад неэфектыўных функцый, перадаючы іх дробным і сярэднім фірмам на аўтсорсінг, на кантракты, фарміруючы такім чынам сеткі, здольныя пастаянна ўводзіць інавацыі, дыверсіфікаваць ры-

Пачаўшы інтэграцыю трох (Расіі, Казахстана, Беларусі) у межэ ЕўрАзЭС, мы пайшлі інтэграцыйным шляхам індустрыяльнай эпохі, якая засталася ў XX стагоддзі. Рэгіяналізацыя атрымалася індустрыяльнай, ды яшчэ і заснаванай на мінюлых тэхналагічных укладах. Такая інтэграцыя, безумоўна, робіць поспехі, але і характар вельмі хуткаплынны і гэты патэнцыял будзе вычарпаны ў найбліжэйшай будучыні.

зыкі, і ў выніку хутка і гнутка адаптавацца ва ўмовах нявызначанасці і рызык. Вытворчы працэс падзяляецца з улікам выкарыстання параўнальных пераваг тэрыторый і іх рэсурснага патэнцыялу. Узнікае сеткавая эканоміка.

Такім чынам, прыярытэт, пра які гаварылася ў праграме сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на 2011—2015 гады: «...радыкальная мадэрнізацыя ўсіх сектараў эканомікі, стварэнне новых навукаёмкіх і высокатэхналагічных вытворчасцяў» у адзіночку? Тым больш што навукаёмнасць ВУП у рэспубліцы падае з года ў год. Калі навукаёмнасць ВУП складала ў 2007 г. — 0,96%, у 2008-ым — 0,75%, у 2009-ым — 0,65%, у 2010-ым — 0,7%, то ў 2011-ым яна складала толькі 0,57%. І кажаць, што пры бездэфіцытна звыярстаннем бюджэце на 2013 год яна павялічыцца, мала сэнсу.

Як адначасова выхзіць, прарацаваць у геаэканоміку праз глабалізацыю можна альбо праз транснацыяналізацыю (а тут нам нічога не свеціць), альбо праз рэгіяналізацыю. І ў апошнім выпадку ў нас з'яўляецца «акно магчымасцяў». Рэгіяналізацыя — гэ-

та феномен, які азначае з'яўленне такіх новых інстытуцыйных формаў, якія адказваюць новай ролі рэгіёнаў у працэсе прыняцця рашэнняў на нацыянальным і наднацыянальным узроўнях. Гэта і ёсць свайго роду знешняя частка нацыянальных эканомік. Шляхі рэгіяналізацыі могуць быць самымі рознымі: гэта і асаблівыя эканамічныя зоны (і яны ў нас ёсць), і прыгранічныя тэрыторыі, гэта і двухваковыя дамовы аб свабодным гандлі і г.д. Але існуе і яшчэ адзін важны кірунак — рэгіянальная групіроўка краін. Пры

Абмен вопытам, паршчванне кваліфікацыі вельмі важныя сёння. Тут можна выкарыстоўваць вопыт Савецкага Саюза, калі павышэнне кваліфікацыі кадры праходзілі ў розных структурах па ўсім Саюзе. З гэтай мэтай вельмі актуальны абмен ведамі — яны павінны быць даступнымі і фарміравацца на адкрытых платформах.

гэтым, на жаль, рэгіяналізацыю ў гэтым плане разумеюць як узор рэгіяналізацыі ў Заходняй Еўропе — фарміраванне аналагаў ЕС. Па гэтай схеме ў нас ідзе інтэграцыя ў ЕўрАзЭС. Варта звярнуць увагу, што асновы фарміравання Еўрасаюза закладваліся ў першай палове XX стагоддзя, калі панавала індустрыяльная эканоміка. Такім чынам, і інтэграцыя навіна тады індустрыяльнай характар. У XXI стагоддзі адбылася змена парадыхмы сусветнага эканамічнага развіцця, якая ўключае абнаўленне спосабу вытворчасці (яно азначае пераход ад індустрыяльнай стадыі да постіндустрыяльнай; абнаўленне ўсяго грамадскага ўкладу праз пераход ад капіталістычнай сістэмы да посткапіталістычнай; пераход да новай каардынацыі дзейнасці эканамічных суб'ектаў — ад рынкава-іерархічнай каардынацыі да кластарна-сеткавай). Такі пераход і прадвызначае новыя падыходы да інтэграцыйных працэсаў. Пачаўшы інтэграцыю трох (Расіі, Казахстана, Беларусі) у межэ

ЕўрАзЭС, мы пайшлі інтэграцыйным шляхам індустрыяльнай эпохі, якая засталася ў XX стагоддзі. Рэгіяналізацыя атрымалася індустрыяльнай, ды яшчэ і заснаванай на мінюлых тэхналагічных укладах. Такая інтэграцыя, безумоўна, робіць поспехі, але і характар вельмі хуткаплынны і гэты патэнцыял будзе вычарпаны ў найбліжэйшай будучыні.

ЕўрАзЭС, мы пайшлі інтэграцыйным шляхам індустрыяльнай эпохі, якая засталася ў XX стагоддзі. Рэгіяналізацыя атрымалася індустрыяльнай, ды яшчэ і заснаванай на мінюлых тэхналагічных укладах. Такая інтэграцыя, безумоўна, робіць поспехі, але і характар вельмі хуткаплынны, і гэты патэнцыял будзе вычарпаны ў найбліжэйшай будучыні.

Пераход да постіндустрыяльнага развіцця прадугледжвае новую канцэпцыю рэгіянальнай інтэграцыі. Сёння тэрыторыі можна «сшыць» праз фарміраванне кластараў у навукова-інавацыйнай сферы і стварэнне новай мадэлі кіравання ў іх. Пры гэтым ядром кластара павінны стаць не проста навуковыя арганізацыі, а як у Аб'яднанай Еўропе «цэнтры перавагі», якія спецыялізуюцца на міждyscyплінарных даследаваннях і прыцягваюць не толькі сваіх спецыялістаў, але і спецыялістаў з-за мяжы для стварэння праўдзінных тэхналогій. Аналаг такога кластара — касмічны кластар былога СССР. Хоць кластарам ён і не называўся. Вялікую ролю ў стварэнні і функцыянаванні такіх кластараў павінна адыграць мабільнасць навуковых кадраў паміж даследчымі структурамі, паміж сектарамі эканомікі і краінамі. Абмен вопытам, паршчванне кваліфікацыі вельмі важныя сёння. Тут можна выкарыстоўваць вопыт Савецкага Саюза, калі павышэн-

не кваліфікацыі кадры праходзілі ў розных структурах па ўсім Саюзе. З гэтай мэтай вельмі актуальны абмен ведамі — яны павінны быць даступнымі і фарміравацца на адкрытых платформах. Нельга сёння варыцца ва «ўласным соку» — неабходна шукаць шляхі супрацоўніцтва з існуючымі навуковымі цэнтрамі (і перш за ўсё еўрапейскімі), каардынаваць з існуючымі навуковымі праграмамі. Напрыклад, такімі, як у Еўропе («Зурька», InnoRegio, CNRS) і фарміраваць свае, прыцягваючы супрацоўнікаў з-за мяжы. Тут можна пра-

весці паралель з эпохай індустрыялізацыі ў 30-я гады мінулага стагоддзя ў Савецкім Саюзе, калі запрашалі спецыялісты, інжынеры, навукоўцы з-за мяжы. Тым больш, калі ўспомніць, то прыехалі спецыялісты менавіта ў перыяд, калі вылілася Вялікая дэпрэсія, калі было вялікае беспрацоўе і ў ЗША, і ў Еўропе. Сёння сітуацыя вельмі падобная — чаму нельга запрашаць спецыялістаў хоць бы на часовай аснове. У Еўропе — крызіс, у ЗША — таксама няма буму.

Чаму не вяртаюцца навукоўцы, якія з'ехалі ў 1990-я гады? Чаму працягвае ад'язджаць моладзь? Перш за ўсё таму, што там, «за мяжой», сфарміравана добрая інавацыйная інфраструктура, высокая заробатная плата навукоўцаў, падзел функцый паміж навукоўцамі і бізнесменамі, адладжаны механізмы фінансавання навуковай праектаў і ідэй і дыварэненне іх да рэалізацыі, а не толькі да справаздачы па навукова-даследчай распрацоўцы і камерцыялізацыі ў рамках карупцыйных схем і г.д. Эфектыўна працуе сістэма дзяржаўна-прыватнага партнёрства ў інавацыйна-тэхналагічнай сферы. Неабходна пераглядаць сістэму падрыхтоўкі кадраў вышэйшай кваліфікацыі, якая ў нас засяла ў 30-х гадах XX стагоддзя. У цяперашніх умовах гэтая сістэма вельмі неэфектыўная, спараджае карупцыю, пратэжыянізм, што вядзе ў канчатковым выніку да дэградацыі навуцы і адукацыі. І гэта мы адчуваем у рэспубліцы не першы год. Пачынаецца рэгіяналізацыя сёння варта было б не з АЭП, а з АП — «адзінай інавацыйнай прасторы» ЕўрАзЭС.

Магутны «інавацыйны ліфт» можна стварыць, выкарыстоўваючы моцныя бакі інтэграцыі краін. Гэта іх рэсурсны патэнцыял, куды ўключаюцца не толькі традыцыйныя рэсурсы (праца, зямля, капітал, прадпрыемлівае жыццёнасць), але і спецыфічныя актыўны: геаграфічныя, размяшчэнне, дзяржаўнае рэгуляванне, адэкватнае сусветным эканамічным працэсам (лепш скажаць, дэрэгуляванне), развітая інавацыйная і транспартная інфраструктура і г. д. «Інавацыйны ліфт» павінен працаваць не толькі за кошт дзяржавы, за кошт сродкаў падаткапалачельшчыкаў, але і за кошт сродкаў бізнесу. Патрэбны між-дзяржаўныя інавацыйныя і венчурныя фонды, створаныя на прынцыпах дзяржаўна-прыватнага партнёрства. Такім чынам, жыццяздольнасць рэгіянальнай групы ЕўрАзЭС вызначаецца не хуткасцю праходжання этапаў інтэграцыі на прыкладзе Еўрапейскага саюза, а стварэннем новай канцэпцыі публічна-сеткава-рэгіяналізацыі як асновы жыццяздольнасці ЕўрАзЭС і яе больш хуткай рэалізацыі, перш за ўсё, у інавацыйна-тэхналагічнай сферы.

Ірына НОВІКАВА, доктар эканамічных навук, прафесар

АМАЛЬ ПАЛОВА ЭКСПАРТУ — У РАСІЮ

Па выніках працы за студзень — лістапад мінулага года, сальда знешняга гандлю таварамі і паслугамі ў Гродне складала плюс 100,9 мільёна долараў.

Гэта забяспечана перш за ўсё дзякуючы росту экспартных паставак хімічнай прадукцыі (поліаміды, ніткі комплексныя сінтэтычныя), а таксама павелічэнню аб'ёмаў рэалізацыі панчошна-шкарпэткавых вырабаў і мэблі. Асноўным для гродзенскіх прадпрыемстваў традыцыйна з'яўляецца рынак Расіі, дзе рэалізавана 47% экспартнай прадукцыі. У краіны Еўрасаюза пастаўлены 23%.

Што датычыцца паслуг, то становіцца сальда дасягнута перш за ўсё за кошт будаўніцтва і транспарту. Попытам у інашэмаў карыстаюцца таксама паслугі ў камп'ютарнай сферы, адукацыі і ахове здароўя.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Праца

ФРЫЛАНС ІДЗЕ ПА БЕЛАРУСІ

Больш за палову беларусаў хочучы падрабіць фрылансам, а шостая частка работнікаў збіраецца зрабіць фрыланс адзінай крыніцай заробку. Такія высновы зроблена на падставе чарговага апытання, якое правёў сайт RABOTA.TUT.BY сярод 800 беларускіх работнікаў.

Фрыланс, альбо пазаштатная праца, — даўно ўжо звыклая з'ява. І ў Беларусі таксама. Асабліва сярод работнікаў ІТ-сферы, дызайну, журналістыкі. Мала таго, даўно знаёмыя нам рэпэтары і перакладчыкі — гэта ж таксама фрылансеры. А што? Зручна ж вельмі: гнуткі графік, можна працаваць дома, рабіць толькі тое, што табе хочацца. Тым больш што ў нашай краіне плануецца ўнесці змяненні ў Працоўны кодэкс, якія, сярод

іншага, дазваляць заключыць тэрміновыя дамовы, што будзе спрыяць большай абароненасці тых, хто працуе дома (гл. нумар «Звязды» за 8 снежня 2012 года). Днак у шматлікіх перавагах фрыланса ёсць і пэўная коль-

касць недахопаў. Па-першае, ты цалкам адказваеш за вынік сваёй працы сам. Па-другое, ты сам шукаеш сабе заказы. Па-трэцяе, яна пастаяннага заробку, ён вельмі нераўнамерны. Сюды ж можна дадаць адсутнасць сацыяльных гарантыяў і іншае. Пералічваць далей можна доўга. Напэўна, гэтым тлумачыцца тая сітуацыя, што беларусы баяцца займацца толькі фрылансам і разглядаюць яго як падработку. Восем самі паглядзіце. Па выніках апытання, 45% беларусаў ніколі не мелі вопыту пазаштатнай працы, але 96% з іх збіраюцца ў будучыні хаць б паспрабаваць. Толькі 14% рэспандэнтаў казалі, што яны працуюць фрылансерамі зараз. 56% аптымісты збіраюцца толькі падрабіць фрылансам, бо не хочуць губляць асноўнае месца працы. І толькі 16% хочучы наўмысна зрабіць пазаштатную працу адзі-

най крыніцай заробку. Яшчэ 17% (а гэта амаль пята частка) жадаюць змяніць сваю прафесію, каб стаць фрылансерам. Апошняя пазіцыя ўласцівая ў асноўным бухгалтарам, юрыстам, адміністрацыйнаму персаналу. Відзец, сядзецца на адным месцы, ды яшчэ не адзін год, цяжка. Але ці намаш лягчэй працаваць дома і мець свабодны графік? Святлана Шапарва, дырэктар HeadHunter Беларусь (праект RABOTA.TUT.BY), лічыць, што не кожны зможа працаваць дома: «І справа не толькі ў адпаведнай для таго прафесіі. Неабходна быць больш жорсткім да сябе. Фрылансер павінен умець арганізоўваць свой дзень, сваю прастору, сваё жыццё. Вельмі няпроста пабудавана свой рэжым самастойна. І, натуральна, ніхто не гарантуе ні аплаты, ні страху, ні вывераных дамоў. Асабліва ўсё становіцца асабліва адказнасцю фрылансера».

Уладзіслава КУЛЕЦКІ

22 февраля 2013 года СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Лукомльэнергомонтаж», расположенного по адресу: г. Новолукомль, Лукомльское шоссе, 8. Собрание пройдет по адресу: г. Новолукомль, Лукомльское шоссе, 8, актовый зал. ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ: 1. Об отмене решения очередного (повторного) общего собрания акционеров от 18.05.2012 г. «Об увеличении уставного фонда Общества». 2. Об уменьшении уставного фонда Общества путем аннулирования акций, приобретенных акционерным Обществом. 3. О принятии решения о приобретении ОАО «ЛЭМ» его акций, отчуждаемых акционерами, в период по 22 августа 2013 г., определение цены приобретения акций, отнесении к компетенции Наблюдательного совета права определения цены приобретения указанных акций. Время и место ознакомления акционеров с материалами по вопросам повестки дня собрания: в рабочие дни (понедельник—пятница), начиная с 28 января 2013 г., по месту нахождения Общества (приемная) с 11.00 до 15.00. Время регистрации участников собрания: в день проведения собрания с 08.00 до 09.45. Время начала проведения собрания 10 часов 00 минут. Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию на 1 февраля 2013 г. Для регистрации при себе иметь следующие документы: - акционеру Общества — паспорт; - представителю акционера — паспорт и доверенность.

Предложение о покупке ОАО «Костюковичский леспромхоз» простых (обыкновенных) акций собственного выпуска (Решение принято внеочередным общим собранием акционеров от 28.12.2012 года) Открытое акционерное общество «Костюковичский леспромхоз» в период с 17 января 2013 года по 15 марта 2013 года приобретает акции собственного выпуска, отчуждаемые акционерами. Условия покупки: 1. Покупатель акций: Открытое акционерное общество «Костюковичский леспромхоз» (местонахождение: Могилевская область, 213640, г. Костюковичи, ул. Бахарева, 11а, тел. (02245) 23253, 23703). 2. Эмитент: Открытое акционерное общество «Костюковичский леспромхоз» (местонахождение: Могилевская область, 213640, г. Костюковичи, ул. Бахарева, 11а, тел. (02245) 23253, 23703). 3. Цель приобретения акций: продажа инвестору. 4. Количество приобретаемых акций: 3 349 (Три тысячи триста сорок девять) штук, согласно поданным заявлениям. 5. Цена приобретения одной акции: 60 000 (Шестидесят тысяч) белорусских рублей. 6. Сроки и порядок оплаты акций: в течение 30 дней с даты зачисления ценных бумаг на счет ОАО «Костюковичский леспромхоз». 7. Форма оплаты: в безналичной форме денежными средствами путем зачисления на вкладные счета акционеров. 8. Адрес, по которому будут заключаться договоры купли-продажи акций: Могилевская область, г. Костюковичи, ул. Бахарева, 11а. 9. Дата начала и окончания срока представления предложений акционеров о продаже: с 17 января 2013 года по 31 января 2013 года по адресу: Открытое акционерное общество «Костюковичский леспромхоз», 220012, г. Минск, ул. Академическая, 18, тел. (017) 2935664, 2935330. 10. Дата начала и окончания покупки акций (закончения договоров купли продажи акций): с 01 февраля 2013 г. по 15 марта 2013 г.

Уважаемые акционеры ОАО «МинскСортСемОвощ!» 28 января 2013 года СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «МинскСортСемОвощ!» ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ: 1. О приобретении открытым акционерным обществом «МинскСортСемОвощ» акций открытого акционерного общества «МинскСортСемОвощ». Докладчик — председатель наблюдательного совета ОАО «МинскСортСемОвощ» Афанасьев А.Г. Место проведения собрания: г. Минск, ул. Минина, 21, корп. 1 (актовый зал). Начало собрания: 9 часов 00 мин. Время регистрации участников — в день проведения собрания с 8 часов 30 мин. до 8 часов 55 мин. по месту проведения собрания. Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 18 января 2013 года. Регистрация акционеров проводится по паспорту, а представителей акционеров — по паспорту и доверенности. Наблюдательный совет ОАО «МинскСортСемОвощ»

Открытое акционерное общество «Лунинецкий» сообщает об уменьшении уставного фонда. Уставной фонд Общества, составляющий 678 870 000 (шестьсот семьдесят восемь миллионов восемьсот семьдесят тысяч) белорусских рублей уменьшается до 653 190 000 (шестьсот пятьдесят три миллиона сто девяносто тысяч) белорусских рублей. Требования кредиторов Общества могут быть направлены по адресу места нахождения Общества: 225644, Брестская обл., г. Лунинец, ул. Первомайская, 56.

У суд Фрунзенскага раёна г. Мінска паступіла заява аб прызнанні без вастак адсутным АЛЕКСІА Маджыда Абдулазза, 27 мая 1979 года нараджэння, урдажэнца Саудаўскай Аравіі, апошняе вядомае месца жыхарства якога: г. Мінск, вул. Адоўскага, 81–21, просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асоб, якія маюць звесткі пра Аляксея Маджыда Абдулазза, паведаміць іх суду Фрунзенскага раёна г. Мінска на адрас: 220092, г. Мінск, вул. Д. Марцінкевіча, 1–1, на працягу 2 месяцаў з моманту публікацыі.

У суд Іўеўскага раёна Гродзенскай вобласці паступіла заява аб аб'яўленні памерлай ЯРОШКІ Марыі Чаславаўны, 10 студзеня 1954 года нараджэння, урдажэнца вёскі Нарбуты Іўеўскага раёна Гродзенскай вобласці, якая пражывала да 2000 года ў г. Еўе, вуліца 1-га Мая, дом № 45 Гродзенскай вобласці. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асоб паведаміць суду Іўеўскага раёна Гродзенскай вобласці звесткі, якія яны маюць пра месцазнаходжанне Ярошкі Марыі Чаславаўны, на працягу двух месяцаў з моманту апублікавання аб'явы.

СООБЩЕНИЕ о проведении 19 февраля 2013 года аукциона по продаже в частную собственность земельного участка для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в агрогородке Мухавец Мухавецкого сельского Совета Брестского района

№ лота	Местоположение земельного участка	Площадь, га	Начальная (стартовая) стоимость земельного участка, руб.	Целевое назначение земельного участка и его кадастровый №
1.	Агр. Мухавец, ул. 60 лет Октября, 112	0,1633	23 278 630	строительство и обслуживание многоквартирного (блокированного) жилого дома; № 121283305601000738
	Сумма задатка, руб.		2 327 860	
	Расходы на изготовление земельного-кадастрового документация, руб.		780 407	
	Расходы на объявление в средствах массовой информации, руб.		Согласно акта выполненных работ	

Земельный участок расположен на в агрогородке Мухавец по ул. 60 лет Октября, 112. Рядом с участком проходит автодорога Брест-Малорита граница. Вблизи проложен магистральный газопровод и построена линия электропередачи. Участок свободен от застройки. Расходы по организации и проведению аукциона и затраты на публикацию информационного сообщения подлежат возмещению победителем аукциона. Аукцион будет проводиться 19.02.2013 года в 10.00 по адресу: Брестский район, агр. Мухавец, ул. 60 лет Октября, 21 (здание сельисполкома). Для проведения аукциона необходимо наличие не менее 2-х участников. Для участия в аукционе необходимо: - предъявить документ (паспорт), подтверждающий личность гражданина или его доверенного лица, и ксерокопию; - подать заявление установленного образца; - предъявить копию платежного поручения, подтверждающего внесение задатка в размере 10% от начальной цены земельного участка, на расчетный счет Мухавецкого сельисполкома № 3600213070062 в филиале 100 АСБ «Беларусбанк», код 246, УНП 200676206, код платежа 04901. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: агр. Мухавец, ул. 60 лет Октября, 21 (здание сельисполкома) с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по рабочим дням. Последний срок подачи заявлений 15 февраля 2013 года до 17.00. Контактные телефоны: 94 71 35, 94 71 36, 94 74 30, 94 71 17.

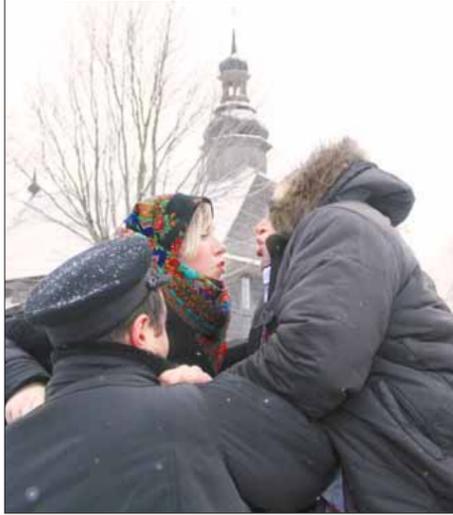
СВЯТА ПАД «ЛЯВОНІХУ»

Беларускі дзяржаўны музей архітэктуры і побыту ўжо ў трэці раз пазнаёміў дарослых і дзяцей з унікальнымі традыцыйнымі абрадамі каляднага перыяду з розных куткоў Беларусі. У рамках мерапрыемства «Рыхтуем Шчодры вечар».

Фальклорны ансамбль «Чарнабрыўцы» з вёскі Маркавічы Гомельскага раёна з'яўляецца носьбітам унікальнага абраду «Святое раство радасць прынясло», які, дарэчы, зараз з'яўляецца прэтэндэнтам на ўнясенне ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Рэспублікі Беларусь. З Лепельскага краю прыехалі госці з гульні «Жаніцба Цярэшкі», што ўжо занесена ў вышэйназваны спіс.

Падчас мерапрыемства наведвальнікі даведаліся аб традыцыях святкавання Каляд на Беларусі, прынялі ўдзел у бясплатнай экскурсіі па новай экспазіцыі музея ў Пахроўскай царкве вёскі Логнавічы Клецкага раёна. Упершыню на адпаведных майстар-класах кожны прысутны змог зрабіць святочныя сувеніры, а таксама паўдзельнічаць у традыцыйным конкурсе «Калядная зорка».

Марына БЕГУНKOVA, фота аўтара.

ЯК ДАПАМАГЧЫ ПТУШКАМ ЗІМОЙ

Менавіта студзень і люты з'яўляюцца даволі цяжкім перыядам у жыцці птушак. Многія віды ляцяць у вырай, каб у больш мяккіх умовах перазімаваць. Аднак і ў халодны сезон частка птушак не пакідае тэрыторыі Беларусі... Многія з іх, каб прыстасавацца да цяжкай зімы, аб'ядноўваюцца ў невялікія чароды і злітаюцца бліжэй да чалавечага жылля.

Жыхары гарадоў і вёсак могуць істотна дапамагчы сваім малодшым сябрам у пошуках ежы. Таму вельмі важна зараз рабіць і развешваць кармушкі. Спецыялісты грамадскай арганізацыі «Ахова птушак Бацькаўшчыны» ўпэўнены, што нашым крылатым будучы даспадобы самыя розныя кармушкі. Гэта могуць быць міні-сталоўкі ад самых звычайных па форме латкоў любімых памераў з борцікамі на краях да больш складаных кармавых сталючак з дахам і сценамі, якія абараняюць корм ад ветру і снегу. Падвешваць іх трэба на дрэвы ці ступы на вышыні каля 1—2 метраў. Зусім простую кармушку можна зрабіць з папярэдняга чалавечы з пластыкавай бутэлькі. Дастаткова толькі выразаць адтуліны па баках.

Але не страшна, калі якога-небудзь з гэтых кампанентаў не хапае. Сініцы і дзятлы з задавальненнем ядуць несалёнае сала. Яго можна знайсці на цвічках па краях кармушкі, падвешваць у сетцы або прымацаваць на дрочкі да галінак дрэў. Сініцы, верабі, зелянушкі, папаўзі, чыжы і дзятлы любяць ласавецца арахісам ці іншымі арэхамі. Галоўнае, каб гэта абавязкова быў не смажаны і не салёны корм. Трэба запамінаць, што разнастайнасць прапанаванай ежы вабіць мноства птушак.

А калі ў вас ужо вісіць кармушка, то ёсць магчымасць яшчэ і паўдзельнічаць у штогадовай акцыі арганізацыі «Ахова птушак Бацькаўшчыны» «Птушкі на кармушцы», якая адбудзецца 19—20 студзеня. Для ўдзелу трэба ў адзін з гэтых дён падлічыць віды і колькасць птушак на вашай кармушцы і адрываць свае назіранні ў АПБ адным з наступных спосабаў:

праз анлайн-форму на сайт www.ptushki.org/forma 2013; напісаць паведамленне ў АПБ на Facebook ці VKontakte;

адправіць электроннае паведамленне на info@ptushki.org. Таксама трэба расказаць, дзе знаходзіцца кармушка і які корм вы прапаноўвалі птушкам. Можна дасылаць і цікавыя фотаздымкі, відэа, кароткія апавяданні. Летась удзельнічаць акцыя Роза Амаравы заўважыла на сваёй кармушцы вельмі рэдкага для нашых мясцін кура.

Заўважу, што многія віды птушак можна бабачыць толькі зімой: яны прылітаюць з поўначы ў Беларусь толькі на некалькі месяцаў, а з прыходам цёплым вяртаюцца дадому. Гэта, напрыклад, птушкі атрада вераб'іных: амяляшкі, чачотка, рагаты жаўрук.

Зімой прылятае ў Беларусь касманатоў кранок (або зімяк) — драпежнік сярэдніх памераў.

Сяргей ПАЛІНІН.

Замор'е

БОЛЬШ НАКРУЦІШ — ХУТЧЭЙ ВЫЙДЗЕШ

Пасыл са знакамітага сатырычнага маналогу Аркадзя Райкіна «вось бы да балерыны дынама-машыну падключыць, колькі б яна электрычнасці вырабляла!» знайшоў сваё ўвасабленне зусім у іншых шчытах. У турме бразільскага горада Santa Rita do Saricai зняволены круцяць педалі велатэрэнажораў, вырацоўваючы электраэнергію для асвятлення гарадской плошчы.

На карысць грамадства асуджаныя працуюць, зраўналі, зусім не з высакародных, а з цалкам прагматычных памкненняў. Кожная гадзіна, праведзеная на круціц педалі літаральна з ранку да вечара.

ПІВА ДЛЯ ЛУДЖАНЫХ ГЛОТАК

Каму згаданая вышэй «супрацьпахмельная» служба была б вельмі дарэчы, гэта спажаўцам новага пива шатландскіх бровараў «Brewmeister». Бо гэты пачынальнік пива пад трапнай назвай «Армагедон» мацнейшы за гарэлку і віскі — у ім 65 градусаў!

Вытворцы паведамляюць, што дасягнулі падобнага выніку шляхам замарожвання пива падчас закісання. Калі вада падмярзае, лёд з яе дастаюць, а алкаголь, у якога тэмпература замярзання значна ніжэйшая, застаецца. Як сцвярджаюць тэхнолагі броварні, нягледзячы на высокі выніковы градус, пива захоўвае традыцыйны саладкаваты смак салодка і хмелю. Тым не менш, пры яго ўжыванні аматарам пива раець «цягнуць памалу» і быць абачлівымі: «Камусьці можа хапіць і паху, каб прыйсці да кандыцыі». Дарэчы, і каштуе «Армагедон» нават даражэй за віскі — бутэлка 0,33 літра абыходзіцца спажаўцам у 40 фунтаў стэрлінгаў (каля 65 долараў ЗША).

МЕДКАРТКА, ЯКАЯ ЗАЎЖДЫ З САБОЙ

У Еўропе пакрысе ўваходзіць у моду так званыя «медыцынскія татуіроўкі» — па-мастацку аформленыя звесткі пра групу крыві і рэзус-фактар. Гэта ўжо не столькі спосаб самавыяўлення, колькі клопат аб сабе, любімым, на выпадак надзвычайных здарэнняў.

Пры адсутнасці пашпарта або вадзіцельскага пасведчання ў ахвяр няшчасных выпадкаў медыцынскае тату на целе пацярпелага можа істотна дапамагчы ўрачам «хуткай дапамогі», а то і выратаваць жыццё самому пацярпеламу. Таксама карысныя такія памяткі для людзей, хворых на цукровы дыябет ці эпілепсію. Некаторыя ўрачы выступаюць за стандартызацыю медыцынскіх тату — калі ўжо чалавек ахвота зафіксаваць і ўпрыгожыць нацелным малюнкам звесткі пра сваё здароўе, то пажадана рабіць гэта ў канкрэтным і лёгка даступным для медыкаў месцы — напрыклад, на плячы. Аднак пакуль што гэта толькі модная тэндэнцыя, а ці прыжывецца яна, пакажа час...

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС

Даты Падзеі Людзі

1826 год — нарадзіўся (вёска Шаптакова, цяпер Камянецкі раён) Рамульд Людвікавіч Траўгут, адзін з кіраўнікоў паўстання 1863-1864 гадоў у Беларусі і Польшчы. З 1845 года быў у рускай арміі, удзельнік Крымскай вайны 1853-1856 гадоў, падпалкоўнік. З 1862-га, выйшаўшы ў адстаўку, жыў у маёнтку Востраў Кобрынскага павета. У красавіку 1863 года ўзначаліў Кобрынскі паўстанцкі атрад, які ў баях каля в. Горкі тройчы нанёс карнікам значныя страты. Улетку 1863 года атрад Траўгута дзейнічаў на тэрыторыі ад Кобрына да Пінска. У чэрвені таго ж года разам з Брэсцкім атрадам здзейсніў рэйд на Вальню. У ліпені 1863-га пры дапамозе Э. Ажэшкі выехаў у Варшаву. У чыне генерала быў прадстаўніком паўстанцкіх улад за мяжой. З кастрычніка 1863-га — кіраўнік Нацыянальнага ўрада ў Варшаве, фактычна дыктатар паўстання. У 1864 годзе арыштаваны і павешаны ў Варшаве. У гадзі Вялікай Айчыннай вайны ў СССР была створана польская дывізія імя Траўгута. У г. Свіслач Гродзенскай вобласці яму пастанулены помнік.

1969 год — адбылася першая ў гісторыі касманаўтыкі стыкоўка двух пілатуемых касмічных караблёў. Піянерамі сталі савецкія апараты «Саюз-4» і «Саюз-5». На борце «Саюза-4», які стартаваў 14 студзеня 1969 года, знаходзіўся Уладзімір Шаталаў. У складзе экіпажа «Саюза-5», які стартаваў днём пазней, былі Барыс Вальнаў, Аляксей Елісееў, Яўген Хруноў. Пасля стыкоўкі Хруноў і Елісееў перайшлі на борт «Саюза-4»; пераход касманаўтаў з аднаго карабля ў другі быў паказаны савецкім тэлебачаннем у прамым эфіры.

1953 год — нарадзіўся (горад Гродна) Леанід Захлеўны, кампазітар, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі, народны артыст Беларусі. Сярод твораў: кантаты «Вянок», «Муха-цакатуха», сімфоніі, вакальныя цыклы на словы М. Багдановіча, У. Карызы, К. Буйло, харавыя цыклы, музыка да драматычных спектакляў і кінафільмаў. Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола Беларусі, Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

Было сказана

Аляксандр Ельскі (1834-1916), беларускі гісторык, краязнаўца, публіцыст, адзін з першых гісторыкаў беларускай літаратуры і збіральнікаў беларускіх рунікаў:

«Родная мова ў дакладным значэнні ёсць самая любімая спадчына нацыі; праз яе пасярэдніцтва лягчай за ўсё прайніць у душу нацыі, закрываць пачуцці, праясніць розум, падштурхнуць адпаведную думку, заклікаць да дзеяння, змагацца са страхамі, стараць дабрачынасці!».

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	9.19	17.21	8.02
Віцебск	9.15	17.04	7.49
Магілёў	9.09	17.11	8.02
Гомель	8.58	17.14	8.16
Гродна	9.33	17.37	8.04
Брэст	9.26	17.45	8.19

Месяц

Першая квадра 19 студзеня. Месяц у сусор'і Авена.

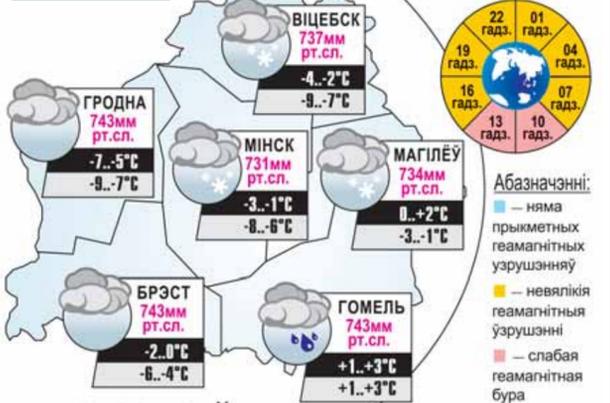
Імяныны

Пр. Малахіі, Гардзея, К. Валерыі, Ганараты, Бярнарда, Вальдэмара, Уладзіміра.

Фота Анатоля КЛЕЦЬЧУКА.

ЗАЎТРА

ВАРШАВА	КІЕЎ	РЫГА
-8..-6°C	+4..+6°C	-8..-6°C
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.ПЕЦЯРБУРГ
-9..-7°C	-8..-6°C	-14..-12°C

УСМІХНЕМСЯ

Два дні таму жонка паглядзела нейкую меладрому — зрабіла рамантычную вяселю. Учора нейкі зратычыны фільм — была фантастычная ноч! Сёння сяджу, выдаю я ўсе каналы, дзе паказваюць фільмы жахаў!

— Люся, ты ведаеш, мне цябе вельмі не хапае!
— Праўда?
— Так... Давядзецца, напэўна, яшчэ адну бабу завесці.

На чэмпіянаце свету па плаванні ў Папуа-Новай Гвінеі спартсменамі скардзіліся на занадта гарачую ваду і лаўровы ліст у басейне.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 ад 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), В. КЛЮЧНІК (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, Л. СВДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШКІ.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыя: пісьму — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычная — 287 19 68, скартарыя — 292 05 82, адрэдакцыя за выпуск дадаткаў: «Чырыная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самарванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31; бухгалтары: 287 18 81.

<http://www.zviazda.by>; ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, e-mail: rek@zviazda.minsk.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў; іх меркаванні не з'яўляюцца суадпавядаючымі меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрэдаваныя ёй пisma. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прапарымстве «Вываецтва «Беларускі Дом друку», ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 25.903. Індэкс 63850. Зак. № 307.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30

15 студзеня 2013 года.